

Ändringar i skogsvårdslagen m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2004/05:58 Ändringar i skogsvårdslagen jämte två följdmotioner och två motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2004 med anknytning till propositionen. I propositionen föreslår regeringen bl.a. att den som ställt säkerhet för fullgörande av återväxtåtgärder enligt skogsvårdslagen (1979:429) och den berörda skogsmarken överläts genom försäljning, byte eller gåva solidariskt med en ny ägare är ansvarig för vissa kostnader. Säkerhet får bara krävas i samband med avverkning om det skäligen kan befaras att skogsägaren annars inte kommer att vidta återväxtåtgärder. Regeringen föreslår även, i de fall tillstånd krävs enligt jordförvärvslagen (1979:230), att avverkning inte får ske innan förvärvstillstånd har meddelats. Vidare föreslås att den som av uppsåt eller oaktsamhet påbörjar en avverkning innan beslutad säkerhet har ställts och godkänts av skogsvårdsstyrelsen skall kunna dömas till ansvar. Skogsvårdsstyrelsen föreslås få möjlighet att meddela undantag från kraven på ändamålsenlig avverkning för att bevara och utveckla natur- och kulturmiljövärden. I propositionen behandlas också frågor om bl.a. undantag från regeln om avgränsning av brukningsenhet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag samt föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet anfört om det solidariska ansvaret för återväxtåtgärder. Utskottet avstyrker berörda motionsyrkanden.

I betänkandet behandlar utskottet även motioner som enligt bestämmelserna i 3 kap. 13 § riksdagsordningen väckts med anledning av händelse av större vikt – den svåra storm som drabbade södra Sverige den 8 och 9 januari 2005. I motionerna läggs ett stort antal förslag till åtgärder för att mildra stormens verkningar fram. Samtliga motioner avstyrks med hänvisning till redan vidtagna åtgärder, till 2005 års ekonomiska vårproposition och till det övriga arbete på området som pågår i Regeringskansliet och vid berörda myndigheter.

Utskottet har slutligen valt att i betänkandet behandla ett antal motioner från allmänna motionstiden 2004 om bl.a. skogspolitikens mål, ett hållbart skogsbruk, forskning och utveckling på skogens område, bioenergi, Skogsvårdsorganisationen och ändringar i skogsvårdslagstiftningen. Samtliga motioner avstyrks. Av dessa motioner avstår utskottet från att behandla 12

motionsyrkanden mer utförligt i sak eftersom motionsyrkandena utgör upp-
reppningar av tidigare väckta motioner. Utskottet hänvisar därvid till de
riktlinjer för förändring av utskottens arbetsformer som riksdagen, på för-
slag av Riksdagskommittén, har ställt sig bakom, till fördjupad utskottsbe-
handling tidigare under mandatperioden och till utskottets långtidsplane-
ring. Övriga motionsyrkanden avstyrks huvudsakligen med hänvisning till
en aviserad proposition om miljömålen och till övriga pågående åtgärder på
områdena.

I betänkandet finns 28 reservationer och 3 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Redogörelse för ärendet.....	10
Ärendet och dess beredning.....	10
Bakgrund – propositionen.....	12
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	13
Utskottets överväganden.....	15
Det solidariska ansvaret för återväxtåtgärder.....	15
Förutsättningar för krav på säkerhet.....	18
Krav på förvärvstillstånd före avverkning.....	21
Brukningsenhetens storlek.....	22
Högsta tillåtna areal för förnygringsavverkning.....	24
Internationellt skogssamarbete.....	26
Lagförslaget i övrigt.....	27
Ekonomiskt stöd m.m.	28
Uppföljning och utredning.....	31
Bekämpning av skadegörare.....	34
Skogsvårdsåtgärder och naturvårdshänsyn.....	36
Övriga åtgärder.....	41
Övriga skogsfrågor.....	42
Skogspolitikens mål.....	43
Ett hållbart skogsbruk.....	43
Forskning och utveckling.....	45
Bioenergi.....	47
Skogsvårdsorganisationen.....	48
Vissa lagstiftningsfrågor m.m.....	49
Skogspolitiska frågor som har behandlats tidigare under mandatperioden.....	51
Reservationer.....	53
1. Förutsättningar för krav på säkerhet, punkt 2 (fp).....	53
2. Krav på förvärvstillstånd före avverkning, punkt 3 (fp).....	53
3. Översyn av 12 § skogsvårdslagen, punkt 5 (fp).....	54
4. Internationellt skogssamarbete, punkt 7 (fp).....	54
5. Omfördelning av resurser, punkt 10 (m, c).....	55
6. Införande av en s.k. katastrofparagraf i skogsvårdslagen m.m., punkt 14 (kd).....	55
7. Dispenser för lagring av virke m.m., punkt 15 (m, kd, c).....	56
8. Bekämpning av skadegörare, punkt 17 (m).....	56
9. Bekämpning av skadegörare, punkt 17 (kd).....	57
10. Bekämpning av skadegörare, punkt 17 (c).....	57
11. Skogsvårdsåtgärder och naturvårdshänsyn, punkt 18 (m).....	58
12. Skogsvårdsåtgärder och naturvårdshänsyn, punkt 18 (fp).....	58
13. Skogsvårdsåtgärder och naturvårdshänsyn, punkt 18 (kd).....	59
14. Utbildning och information, punkt 19 (fp).....	59
15. Skogspolitikens mål, punkt 22 (mp).....	60
16. Ett hållbart skogsbruk, punkt 23 (m).....	60
17. Ett hållbart skogsbruk, punkt 23 (v).....	61

18. Ett hållbart skogsbruk, punkt 23 (mp).....	61
19. Forskning och utveckling, punkt 24 (mp).....	62
20. Bioenergi, punkt 25 (fp, kd).....	62
21. Bioenergi, punkt 25 (mp).....	63
22. Skogsvårdsorganisationen, punkt 26 (kd).....	63
23. Skogsvårdsorganisationen, punkt 26 (mp).....	64
24. Vissa lagstiftningsfrågor, punkt 27 (m).....	65
25. Vissa lagstiftningsfrågor, punkt 27 (mp).....	65
26. Samrådsplikt och miljöprövning av skogsbilvägar, punkt 28 (mp).....	66
27. Ekologiska landskapsplaner, punkt 30 (mp).....	67
28. Fler kvinnor inom skogsnäringen, punkt 31 (v, mp).....	67
Särskilda yttranden.....	69
1. Det solidariska ansvaret för återväxtåtgärder (fp).....	69
2. Krav på förvärvstillstånd före avverkning (kd).....	69
3. Ekonomiskt stöd för stormens verkningar (m, fp, kd, c).....	70
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	71
Propositionen.....	71
Följdmotioner.....	71
Motioner väckta med anledning av händelse av större vikt.....	72
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	74
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	78
<i>Bilaga 3</i>	
Offentlig utfrågning om skogen med anledning av stormen i södra Sverige den 8–9 januari 2005.....	81
<i>Bilaga 4</i>	
Bilder från den offentliga utfrågningen.....	124

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Propositionen

1. Det solidariska ansvaret för återväxtåtgärder

Riksdagen

a) godkänner vad utskottet anfört,

b) antar regeringens förslag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) såvitt avser 8 §.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:58 i denna del och avslår motionerna 2004/05:MJ10 yrkande 1 och 2004/05:MJ508 yrkande 25.

2. Förutsättningar för krav på säkerhet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) såvitt avser 36 §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:58 i denna del och avslår motion 2004/05:MJ10 yrkande 2.

Reservation 1 (fp)

3. Krav på förvärvstillstånd före avverkning

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) såvitt avser 10 a §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:58 i denna del och avslår motionerna 2004/05: MJ10 yrkande 3, 2004/05:MJ11 och 2004/05:MJ504 yrkande 7.

Reservation 2 (fp)

4. Brukningsenhetens storlek

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ10 yrkande 4.

5. Översyn av 12 § skogsvårdslagen

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ10 yrkande 5.

Reservation 3 (fp)

6. Högsta tillåtna areal för föryngringsavverkning

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ10 yrkande 6.

7. Internationellt skogssamarbete

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ10 yrkande 7.

Reservation 4 (fp)

8. Lagförslaget i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) i den mån förslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit ovan. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:58 i denna del.

Motioner väckta med anledning av stormen i södra Sverige

9. Ekonomiskt stöd för stormens verkningar

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ6 yrkande 12, 2004/05: MJ8 i denna del och 2004/05: MJ9 yrkandena 15 och 22.

10. Omfördelning av resurser

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ7 yrkande 5 i denna del och 2004/05: MJ8 i denna del.

Reservation 5 (m, c)

11. Resurser till Skogsstyrelsen

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ9 yrkande 9.

12. Medel ur EU:s solidaritetsfond

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ5 yrkande 25, 2004/05: MJ7 yrkande 5 i denna del och 2004/05: MJ9 yrkande 4.

13. Utredning och analys av konsekvenserna för skogsnäringen

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ6 yrkande 1 och 2004/05: MJ9 yrkande 16.

14. Införande av en s.k. katastrofparagraf i skogsvårdslagen m.m.

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ6 yrkande 17.

Reservation 6 (kd)

15. Dispenser för lagring av virke m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ7 yrkande 4 och 2004/05: MJ8 i denna del.

Reservation 7 (m, kd, c)

16. Åtgärder för att snarast få ut virket ur skogen

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ9 yrkande 18.

17. Bekämpning av skadegörare

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ5 yrkandena 23 och 24, 2004/05:MJ6 yrkande 7, 2004/05:MJ7 yrkande 3, 2004/05:MJ8 i denna del och 2004/05:MJ9 yrkande 24.

Reservation 8 (m)

Reservation 9 (kd)

Reservation 10 (c)

18. Skogsvårdsåtgärder och naturvårdshänsyn

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ5 yrkandena 16 och 22, 2004/05:MJ6 yrkandena 6 och 18, 2004/05:MJ7 yrkande 5 i denna del, 2004/05:MJ8 i denna del och 2004/05:MJ9 yrkandena 10–13 och 25.

Reservation 11 (m)

Reservation 12 (fp)

Reservation 13 (kd)

19. Utbildning och information

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ5 yrkande 15.

Reservation 14 (fp)

20. Klimatfrågor

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ9 yrkandena 3 och 5.

21. Stöd till uppröjning i områden av intresse för rekreation och friluftsliv

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ9 yrkande 14.

*Övriga skogsfrågor***22. Skogspolitikens mål**

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ434 yrkande 3.

Reservation 15 (mp)

23. Ett hållbart skogsbruk

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sk405 yrkande 11, 2004/05: MJ434 yrkandena 1, 4, 11, 12, 23, 24, 26 och 40 samt 2004/05: MJ439 yrkandena 4 och 5.

Reservation 16 (m)

Reservation 17 (v)

Reservation 18 (mp)

24. Forskning och utveckling

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ434 yrkandena 9, 25 och 38 samt 2004/05:MJ485.

Reservation 19 (mp)

25. Bioenergi

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ434 yrkande 42 och 2004/05: MJ508 yrkande 22.

Reservation 20 (fp, kd)

Reservation 21 (mp)

26. Skogsvårdsorganisationen

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ239 och 2004/05:MJ434 yrkandena 10 och 43–45.

Reservation 22 (kd)

Reservation 23 (mp)

27. Vissa lagstiftningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ326 och 2004/05:MJ434 yrkandena 5, 7, 13, 20 och 46.

Reservation 24 (m)

Reservation 25 (mp)

28. Samrådsplikt och miljöprövning av skogsbilvägar

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ434 yrkande 18.

Reservation 26 (mp)

29. En ny skogslogistik

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ434 yrkande 19.

30. Ekologiska landskapsplaner

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ434 yrkande 22.

Reservation 27 (mp)

31. Fler kvinnor inom skogsnäringen

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ434 yrkande 52.

Reservation 28 (v, mp)

32. Skogspolitiska frågor som har behandlats tidigare under mandatperioden

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sk405 yrkande 10, 2004/05: MJ434 yrkande 6, 2004/05:MJ504 yrkandena 1–4 och 9, 2004/05: MJ507 yrkande 18, 2004/05:MJ508 yrkandena 21, 24, 27 och 28 samt 2004/05:MJ534 yrkande 1.

Stockholm den 26 april 2005

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Rune Berglund (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd), Kjell-Erik Karlsson (v), Christina Axelsson (s), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Ann-Kristine Johansson (s), Anita Brodén (fp), Anders Bengtsson (s) och Marie Wahlgren (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Propositionen

I januari 2005 presenterade regeringen propositionen *Ändringar i skogsvårdslagen med förslag till lagändringar för att motverka exploaterande fastighetsförvärv*. Regeringen föreslår bl.a. att säkerhet skall ställas vid ändrade förhållanden för fastigheten, som t.ex. ägarbyte, och att beviljat förvärvstillstånd skall vara en förutsättning för avverkning. Med anledning av propositionen har två motioner (fp, kd) med sammanlagt åtta motionsyrkanden väckts. Samtliga yrkanden avstyrks av utskottet.

Lagförslaget återges i *bilaga 2*.

Stormen i södra Sverige

Den 8 och 9 januari 2005 drabbades södra Sverige av en storm som orsakade stora skador på framför allt skog och infrastruktur. Svårast skador uppstod i skogstrakterna i Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Hallands och Västra Götalands län.

Baserad på flyginventeringar och andra insatser har Skogsstyrelsen gjort bedömningen att den stormfällda skogen motsvarar 75 miljoner kubikmeter virke. Denna mängd motsvarar den årliga normalavverkningen i hela Sverige.

Med katastrofens omfattning som grund beslutade regeringen den 10 mars 2005 att ansöka om bistånd från EU:s solidaritetsfond. Regeringens beslut motiveras av katastrofens omfattning. Härutöver har regeringen beslutat om olika insatser för att begränsa fortsatta negativa verkningar av katastrofen.

Till följd av stormen ligger nu enorma mängder stormfällt virke ute i de drabbade skogarna. Att få ut detta virke ur skogen är naturligtvis en förutsättning för att dess värde skall kunna tillgodogöras i största möjliga utsträckning. Det är också nödvändigt för att undvika att det stormfällda virket blir en härd för insekter som sedan skadar den växande skogen. Således kommer de stora mängder vindfällen och obarkat virke som finns i skogen med våren och värmen att angripas av skadeinsekter, främst barkborrar. Insektsangreppen leder till massförökning som kommande år kan orsaka omfattande skador på stående skog.

Arbetet med att så snabbt som möjligt få ut det stormfällda virket ur skogen kommer under de närmaste ett och ett halvt åren att kräva ett mångfaldigande av avverkningen i det drabbade området. Detta kommer att leda till motsvarande ökning av timmertransporterna på vägnätet, som i stor utsträckning består av privata mindre skogsbilvägar. För att en hög takt i röjningsarbetet skall kunna upprätthållas är det nödvändigt att använda vägarna även under tjällossningsperioden. Följden blir att många vägar

kommer att köras sönder redan i vår och måste repareras omedelbart. Antalet sönderkörda vägar kommer att vara mångdubbelt större jämfört med normalt.

För att det stormfällda virket skall kunna omhändertas och den växande skogen därmed kunna skyddas från insektsangrepp har ett extremt behov av lagringsanläggningar uppkommit. I den skadedrabbade regionen krävs därför hundratals nya anläggningar för lagring av virke under längre tid. För inrättande av dessa anläggningar avser regeringen att dels upplåta mark, dels tillsammans med markägare och aktörer investera i lagerytor och installation av bl.a. bevattningsutrustning.

Regeringen har tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna utarbetat ett s.k. stödpaket med åtgärder för att lindra stormens verkningar. Dessutom förbereder regeringen ett underlag för anmälan till kommissionen om statsstöd för dessa åtgärder.

I 2005 års ekonomiska vårproposition (prop. 2004/05:100) har regeringen lagt fram ytterligare förslag i syfte att mildra stormens skadeverkningar. Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Riksdagen har nyligen tagit ställning till motioner om åtgärder och ersättningar i samband med naturkatastrofer i Sverige och har med anledning av en reservation (m, fp, kd, c, mp) beslutat om tillkännagivanden av innebörd att det av räddningstjänstlagen och lagen om extraordinära händelser tydligt bör framgå i vilken utsträckning staten har ett ekonomiskt ansvar vid en katastrofsituation. På sikt kan ett nationellt katastrofkonto övervägas i syfte att bistå särskilt drabbade kommuner vid katastrofer, såväl utomlands som inom landet. Vidare bör möjligheten till kompensation för de ekonomiska förluster som uppkommit till följd av stormen utredas. Stormens karaktär av naturkatastrof motiverar statliga insatser för att lindra skadeverkningarna för de hårdast drabbade. Frågan om vilka händelser som kräver att den enskilde tillgodoser sitt behov av försäkringsskydd bör väckas (bet. 2004/05:FöU8, rskr. 2004/05:214).

Med stöd av bestämmelserna i 3 kap. 13 § riksdagsordningen har fem motioner (m, fp, kd, c, mp) väckts. I motionerna läggs ett stort antal förslag till åtgärder för att mildra stormens verkningar fram. Utskottet, som har valt att behandla motionerna i detta betänkande, avstyrker samtliga motioner och hänvisar till de åtgärder som har vidtagits och kommer att vidtas på området.

Med anledning av motionerna om åtgärder för att lindra stormens skadeverkningar har utskottet inhämtat information från statsrådet Ulrica Messing, Näringsdepartementet, och från generaldirektör Göran Enander, Skogsstyrelsen. Utskottet har även anordnat en offentlig utfrågning med anledning av stormens skadeverkningar samt företagit en studieresa till stormdrabbade områden i Småland. Utfrågningen nedtecknades stenografiskt och protokollet bifogas detta betänkande som *bilagorna 3 och 4*. I ärendet har inkommit en skrivelse från Sveriges Åkeriföretag.

Motioner från allmänna motionstiden 2004

I betänkandet behandlas även ett antal motioner från allmänna motionstiden 2004 om bl.a. skogspolitikens mål, ett hållbart skogsbruk, forskning och utveckling på skogens område, bioenergi, Skogsvårdsorganisationen och ändring i skogslagstiftningen.

I maj 2004 tillkallade regeringen en utredare med uppdrag att utvärdera och se över skogspolitiken. Utvärderingen skall ha som utgångspunkt att grunderna för den gällande skogspolitiken ligger fast, vilket innebär att skogspolitikens två jämställda mål, ett produktionsmål och ett miljömål, inte förändras. Ett hållbart skogsbruk skall bedrivas, och skogen och skogsnäringen kommer även i fortsättningen att vara av ekonomisk, social, kulturell och ekologisk betydelse för Sverige. Regeringen bedömer att det är väsentligt att utvärdera hur väl målen för skogspolitiken har uppfyllts under de dryga tio år som den tillämpats. Uppdraget skall redovisas senast den 31 december 2005 (dir. 2004:70). Enligt tilläggsdirektiv skall ett delbetänkande som avser utvärdering och översyn av Skogsvårdsorganisationen lämnas senast den 30 april 2005 (dir. 2004:139). Flertalet motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2004 avstyrks med hänvisning till det uppdrag som har getts till Skogsutredningen. Några motioner har utskottet funnit utgöra upprepningar av tidigare väckta motioner, och de behandlas därför i förenklad form. Utskottet hänvisar därvid till de riktlinjer för förändring av utskottens arbetsformer som riksdagen, på förslag av Riksdagskommittén, har ställt sig bakom, till fördjupad utskottsbehandling tidigare under mandatperioden och till utskottets långtidsplanering. Övriga motionsyrkanden avstyrks med hänvisning till en aviserad proposition om miljömålen och till pågående åtgärder på områdena.

Samtliga motioner återfinns i *bilaga 1*.

Bakgrund – propositionen

Regeringen gav den 14 december 2000 i regleringsbrev Skogsstyrelsen i uppdrag att lämna underlag för fördjupad prövning av Skogsvårdsorganisationens verksamhet för perioden 2003 t.o.m. 2006. Uppdraget redovisades den 7 januari 2002 i rapporten Skogsstyrelsens underlag för fördjupad prövning 2003–2006. Skog till nytta för alla.

Näringsdepartementet uppdrog den 27 juni 2002 åt en särskild utredare att utvärdera möjligheten och konsekvenserna av att enligt 36 § skogsvårdslagen (1979:429) knyta säkerhet för återväxtåtgärder till fastigheten. Uppdraget redovisades i en rapport som inkom till Näringsdepartementet i augusti 2002. I rapporten föreslås att vid överlåtelse av en fastighet skall den tidigare ägaren stå kvar med ett solidariskt ansvar för de återväxtåtgärder som denne har ställt säkerhet för. Säljaren och köparen får vid överlåtelsen förhandla om hur kostnaderna för de aktuella återväxtåtgärderna skall fördelas dem emellan. Utredaren konstaterar att tillämpningen av 36 §

skogsvårdslagen i dag varierar mellan olika skogsvårdsstyrelser och föreslår att det görs tydligt under vilka förutsättningar som säkerhet kan utkrävas. Under våren 2003 tillsattes en arbetsgrupp inom Regeringskansliet med representanter från Justitiedepartementet, Jordbruksdepartementet, Miljödepartementet och Näringsdepartementet samt Skogsstyrelsen för att bereda utredarens förslag vidare. Målsättningen var att hitta en effektiv och praktisk modell för ställande av säkerhet som fungerar även vid ändrade förhållanden för fastigheten, som t.ex. ägarbyte, och för att analysera möjliga vägar att motverka exploaterande fastighetsförvärv.

Som ett resultat av det arbetet kom Skogsstyrelsen den 31 oktober 2003 in till Näringsdepartementet med ett reviderat förslag till ändringar i skogsvårdslagen och skogsvårdsförordningen (1993:1096), i syfte att motverka exploaterande fastighetsförvärv. I propositionen föreslås även ändringar i skogsvårdslagen, föranledda av att det vid domstolsprövning har visat sig att bestämmelsen i 36 § tredje stycket skogsvårdslagen att en avverkning, som avses i paragrafens första stycke, får påbörjas först när säkerhet ställts och godkänts av skogsvårdsstyrelsen inte har ansetts omfattas av straffbestämmelserna i 38 § samma lag.

Lagrådet har yttrat sig över propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås följande ändringar i skogsvårdslagen (1979:429).

Om en skogsägare har ställt säkerhet för fullgörande av återväxtåtgärder enligt skogsvårdslagen och den skogsmark på vilken åtgärden skall vidtas överläts genom försäljning, byte eller gåva, är den som ställt säkerhet solidariskt med en ny ägare ansvarig för sådana kostnader som uppkommer om åtgärderna efter beslut av skogsvårdsstyrelsen utförs på ägarens bekostnad. Ansvaret skall vara begränsat till det belopp för vilket säkerhet ställts och upphör om en ny ägare ställer säkerhet för de ifrågavarande återväxtåtgärdernas fullgörande och säkerheten godkänns av skogsvårdsstyrelsen.

En skogsvårdsstyrelse får kräva säkerhet i samband med en avverkning endast om det skäligen kan befaras att skogsägaren annars inte kommer att vidta återväxtåtgärder.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet påbörjar en avverkning innan en beslutad säkerhet har ställts och godkänts av skogsvårdsstyrelsen skall kunna dömas till ansvar.

Avverkning får inte ske förrän förvärvstillstånd meddelats enligt jordförvärvslagen (1979:230) i de fall tillstånd enligt denna lag krävs. Den som i ett sådant fall uppsåtligen eller av oaktsamhet påbörjar en avverkning innan tillstånd meddelats skall kunna dömas till ansvar.

Skogsvårdsstyrelsen får möjlighet att meddela undantag från kraven på ändamålsenlig avverkning för att bevara och utveckla natur- eller kulturmiljövärden.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2005.

I propositionen behandlas också frågor om bl.a. undantag från regeln om avgränsning av brukningsenhet.

Utskottets överväganden

Det solidariska ansvaret för återväxtåtgärder

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om det solidariska ansvaret för återväxtåtgärder. Motioner (fp) om förtydligande av det solidariska ansvaret m.m. avstyrks med hänvisning till vad som anförts i propositionen och till vad utskottet anför.

Propositionen

Om säkerhet ställs för fullgörande av återväxtåtgärder enligt skogsvårdslagen (1979:429) och den skogsmark på vilken åtgärderna skall vidtas överlåts genom försäljning, byte eller gåva, skall enligt regeringens förslag den som ställt säkerhet solidariskt med en senare ägare vara ansvarig för kostnader som uppkommer om åtgärderna efter beslut av skogsvårdsstyrelsen utförs på ägarens bekostnad.

Regeringen föreslår också att det solidariska ansvaret skall vara begränsat till det belopp för vilket säkerhet har ställts. Ansvaret för den som ställt säkerhet upphör om en ny ägare ställer säkerhet för de ifrågavarande återväxtåtgärdernas fullgörande och säkerheten godkänns av skogsvårdsstyrelsen.

Om det finns särskilda skäl bör, enligt regeringen, skogsvårdsstyrelsen även i andra fall få besluta att en överlåtares ansvar för återväxtåtgärderna skall bortfalla.

Motionerna

Enligt motion MJ10 (fp) bör det solidariska ansvaret när skogsmarken överlåts vidare förtydligas. Motionärerna hänvisar till vad Lagrådet anför om detta (yrkande 1).

I motion MJ508 (fp) begärs att regeringen snarast vidtar åtgärder för att förhindra att problem uppstår vid återplantering vid handel med skogsfastigheter, s.k. klippare. En enkel metod är enligt motionärerna att låta återplanteringsgarantin följa skogsfastigheten (yrkande 25).

Utskottets ställningstagande

I sitt yttrande över regeringens förslag om solidariskt ansvar för återväxtåtgärder anför Lagrådet bl.a. följande. Vid föredragningen har upplysts att avsikten inte bara är att den som har ställt säkerhet och sedan överlåter skogsmarken kan bli solidariskt ansvarig med den till vilken överlåtelsen har skett. Avsikten är också att, om skogsmarken överlåts vidare, den förste

ägaren skall kunna bli solidariskt ansvarig med en senare förvärvare. Enligt Lagrådet framgår det inte med önskvärd tydlighet av lagtexten att bestämmelserna skall tolkas på det sättet. Lagrådet anser att lagtexten bör göras tydligare och att författningskommentaren bör byggas ut. Vidare anser Lagrådet det önskvärt att författningskommentaren förses med konkreta exempel på situationer då bestämmelsen bör vara tillämplig.

Inledningsvis vill utskottet i likhet med regeringen framhålla att, när man talar om exploaterande skogsbruk, problemet i de allra flesta fall inte är de avverkningar som ett sådant skogsbruk leder till utan det faktum att skogsägaren drar sig undan sin skyldighet att utföra återväxtåtgärder till följd av en avverkning. I det följande avses med exploaterande skogsbruk de fall där den som innehar eller köper en skogsfastighet på begäran ställer säkerhet för återväxtåtgärder och sedan gör stora avverkningar men därefter säljer fastigheten och får tillbaka säkerheten utan att återväxtåtgärder har vidtagits. I realiteten är det bara i ett begränsat antal fall årligen som säkerheten behöver lämnas tillbaka för att en fastighet har sålts. För skogsbrukets del har dessa fall av den orsaken större betydelse från kvalitativ än från kvantitativ synpunkt. I enskilda fall kan beteendet emellertid utgöra en risk för att skogen utnyttjas kortsiktigt och att den långsiktiga hushållningsprincipen åsidosätts. Förfarandet riskerar dessutom att inverka negativt på den allmänna moralen inom skogsbruket. Eftersom dessa förfaranden inte hör hemma i ett ansvarsfullt skogsbruk i enlighet med skogspolitikens intentioner bör de stävjas. I sammanhanget vill utskottet, som delar regeringens uppfattning, understryka att avsikten är att det solidariska ansvaret inte skall upphöra förrän återväxtåtgärderna har vidtagits eller skogsvårdsstyrelsen befriar en tidigare ägare från det solidariska ansvaret i enlighet med vad utskottet anför nedan. Detta innebär samtidigt att om en ny ägare ställer säkerhet för återväxtåtgärder i stället för en tidigare ägare, denne i sin tur blir ansvarig om han eller hon överlåter fastigheten innan åtgärderna har vidtagits.

Som anges i författningskommentaren innebär bestämmelsen i 8 § andra stycket skogsvårdslagen att en ägare som har ställt säkerhet för återväxtåtgärder enligt 36 § samma lag under vissa förutsättningar skall svara för kostnaderna för de återväxtåtgärder som omfattas av säkerheten även efter det att fastigheten har överlåtits. Därmed kommer säkerheten att gälla för de kostnader som hänför sig till dessa återväxtåtgärder, även om de genomförs efter det att fastigheten överlåtits till en ny ägare. Ett sådant ekonomiskt ansvar för den tidigare ägaren skall bara inträda om överlåtelsen sker genom försäljning, byte eller gåva. Ansvaret skall dessutom vara solidariskt för en tidigare och en senare ägare och inte överstiga det belopp för vilket säkerheten har ställts. Vidare skall ansvaret bara kunna göras gällande i samma situation som den ställda säkerheten skulle komma att tas i anspråk, dvs. om skogsvårdsstyrelsen tvingas vidta åtgärderna på ägarens bekostnad. Hur en eventuell kostnad skall fördelas mellan en tidigare och en senare ägare och i vad mån den ena har rätt till återkrav mot den andra

om han eller hon själv får stå för hela eller delar av kostnaden får bli beroende av parternas överenskommelse. Det skall också uppmärksammas att om en tidigare ägare står kvar med ett solidariskt ansvar och skogsvårdsstyrelsen låter utföra återväxtåtgärder på ägarens, eller en tidigare ägares, bekostnad blir den tidigare ägaren part i ärendet.

Bestämmelsen kan belysas med ett praktiskt exempel. A vill genomföra en avverkning på sin skogsfastighet. I samband med avverkningen fattar skogsvårdsstyrelsen beslut om att A skall ställa säkerhet för de återväxtåtgärder som avverkningen ger anledning till. A ställer säkerhet, genomför avverkningen och säljer därefter den mark på vilken avverkningen genomförts till B innan återväxtåtgärderna vidtagits. Eftersom överlåtelsen har skett genom försäljning blir A enligt 8 § skogsvårdslagen solidariskt ansvarig med B för det fall skogsvårdsstyrelsen tvingas vidta återväxtåtgärderna på ägaren B:s bekostnad. Eftersom A vill slippa det solidariska ansvaret avtalar han med B i samband med försäljningen om att B skall ställa ny säkerhet för återväxtåtgärderna i stället för den säkerhet som A ställt. B gör så, och A blir fri från det solidariska ansvaret och får tillbaka sin säkerhet. Genom byte övergår sedan marken från B till C. Eftersom C inte ställer ny säkerhet blir B, på samma sätt som A skulle ha blivit om B inte ställt säkerhet i samband med det tidigare köpet, solidariskt ansvarig med C för återväxtåtgärderna. Om skogsvårdsstyrelsen sedan tvingas vidta återväxtåtgärderna på C:s bekostnad kan myndigheten även vända sig mot B för att få betalt, eller utnyttja den av B ställda säkerheten. Frågan om hur kostnaden i så fall skall fördelas mellan B och C avgörs av vad B och C kommit överens om i samband med bytet.

Det kan naturligtvis göras gällande att det kan uppfattas som betungande för en ny ägare att behöva ställa säkerhet för återväxtåtgärder eftersom säkerheten ju inte motsvaras av något motsvarande värde på fastigheten. Mot detta kan ställas att en köpare eller annan förvärvare av en skogsfastighet på vilken det föreligger skyldighet att anlägga ny skog måste ha en ekonomisk situation som gör det möjligt för honom eller henne att finansiera nödvändiga återväxtåtgärder. Skogsägaren bör då också ha möjlighet att ställa säkerhet för dessa åtgärder. Utskottet gör därför samma bedömning som regeringen att varken en tidigare ägares ansvar eller en ny säkerhet bör innebära något problem vid de förhandlingar som förutsätts föras mellan parterna i samband med överlåtelse av en fastighet. Förekomsten av ett solidariskt ansvar för en tidigare ägare torde inte heller innebära några problem vid senare överlåtelser. Hur det i praktiken skall gå till vid ställandet av en ny säkerhet från en förvärvares sida får, som regeringen anför, lösas mellan parterna genom avtal. En fördel med den föreslagna regleringen är att frågor om återväxtåtgärder och säkerhet, med all sannolikhet, i framtiden kommer att ingå som en naturlig del i de förhandlingar som föregår en fastighetsöverlåtelse.

Som regeringen anför kan det finnas anledning att anta att en ny ägare i de allra flesta fall kommer att ställa den säkerhet som krävs. Därmed kommer det bara att vara i något enstaka fall som en tidigare ägare kommer att stå kvar med ett ekonomiskt ansvar för återväxtåtgärderna gentemot senare ägare. I dessa fall kan förhållandet emellertid bli bestående under en inte obetydlig tid. Om det i ett sådant fall, till följd av någon efterkommande händelse, skulle uppstå en situation där ett fortsatt solidariskt ansvar skulle anses som stötande, bör skogsvårdsstyrelsen ha möjlighet att befria en tidigare ägare från fortsatt ansvar. Utskottet vill emellertid understryka att en sådan befrielse inte påverkar eventuella avtal mellan en tidigare ägare och en ny ägare om fördelning av kostnaderna dem emellan för eventuella återväxtåtgärder.

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag att det i skogsvårdslagen införs bestämmelser om att, i de fall som säkerhet ställts för fullgörande av återväxtåtgärder och den skogsmark på vilken åtgärderna skall vidtas överlåts genom försäljning, byte eller gåva, den som har ställt säkerheten är solidariskt med en senare ägare ansvarig för de kostnader som skogsvårdsstyrelsen kan få om den tvingas vidta återväxtåtgärderna på fastighetsägarens bekostnad. Det solidariska ansvaret bör upphöra och säkerheten återlämnas om en senare ägare ställer ny säkerhet för de ifrågavarande återväxtåtgärderna och säkerheten godkänns av skogsvårdsstyrelsen. Som uppmärksammas i propositionen kan det uppstå andra situationer där det framstår som stötande att låta det solidariska ansvaret kvarstå. Om det finns särskilda skäl bör skogsvårdsstyrelsen därför även i annat fall kunna besluta att en tidigare ägares ansvar för återväxtåtgärderna skall bortfalla.

Sammanfattningsvis ansluter sig utskottet till regeringens förslag samt föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet anför om det solidariska ansvaret för återväxtåtgärder. Därmed anser utskottet att syftet med motionerna MJ10 (fp) yrkande 1 och MJ508 (fp) yrkande 25 får anses tillgodosatt. Berörda motionsyrkanden bör därmed inte föranleda någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Förutsättningar för krav på säkerhet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om säkerhet i vissa fall för återväxtåtgärder och avslår ett motionsförslag (fp) om ett generellt krav på säkerhet.

Jämför reservation 1 (fp).

Propositionen

Regeringen anser att det finns anledning att skärpa reglerna om i vilka fall säkerhet skall få krävas. I fortsättningen bör säkerhet bara få krävas om det, förutom att det skall vara fråga om en avverkning av större omfattning som föranleder kostsamma återväxtåtgärder, skäligen kan befaras att åtgärderna annars inte blir vidtagna. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att en skogsvårdsstyrelse skall få kräva säkerhet för återväxtåtgärder av en skogsägare bara om det skäligen kan befaras att åtgärderna annars inte blir vidtagna.

Motionen

I motion MJ10 (fp) tas frågan upp om ett generellt krav på säkerhet (yrkande 2). Eftersom det är av vikt att människor behandlas lika förordar motionärerna en mer generell metod än regeringen, dvs. med schablonbelopp som reserveras under den aktuella perioden. Fördelen med ett schablonbelopp är att osäkerhet då inte behöver råda om vad som gäller för den enskilde skogsägaren. Härigenom stimuleras bl.a. snabb återplantering. En nedre gräns bör sättas för arealernas storlek, och det är viktigt att systemet blir så enkelt och obyråkratiskt som möjligt. Skogsstyrelsen bör få i uppdrag att utforma regler om sådana schabloner – utformade så att reglerna inte negativt påverkar små skogsägare.

Utskottets ställningstagande

Av propositionen framgår att skogsvårdsstyrelserna tillämpar bestämmelserna om säkerhet olika, och på sätt som i korthet kan beskrivas som en generell och en selektiv metod. Den generella metoden innebär att säkerhet krävs av alla skogsägare som vill avverka över en viss areal, och att storleken på säkerheten sätts i relation till avverkningens omfattning och kostnaderna för åtgärderna. Den selektiva metoden innebär att man framför allt tar hänsyn till skogsägarens trovärdighet, tidigare avverkningar och eventuella tidigare brister när det gäller återväxtåtgärder. Motiveringen för den generella metoden är att skogsvårdsstyrelsen vill behandla alla lika och inte göra några personutredningar. Motiveringen för den selektiva metoden är att skogsvårdsstyrelsen inte vill visa misstroende mot skötsamma skogsägare som bedriver ett långsiktigt skogsbruk genom att avkräva dem säkerhet som en metod för att komma till rätta med missförhållanden. I likhet med regeringen har utskottet förståelse för båda metoderna men anser det inte försvarbart att tillämpningen av samma bestämmelse på ett så avgörande sätt skiljer sig åt mellan olika skogsvårdsstyrelser. Av propositionen framgår vidare att Skogsstyrelsen i ett beslut den 16 mars 2004 (dnr 1120/03 3.30) ändrat sin tidigare praxis om när säkerhet bör krävas och uttalat att det, förutom att det skall röra sig om en avverkning av större omfattning som föranleder kostsamma återväxtåtgärder, även skall ”föreligga någon omständighet som ger anledning till antagande att det i det enskilda

fallet föreligger en risk för att erforderliga återväxtåtgärder inte skall bli vidtagna”. Med hänsyn härtill, och den utvidgning av skogsvårdslagens (1979:429) bestämmelser om ansvar för återväxtåtgärder som föreslagits i föregående avsnitt, anser regeringen att det finns skäl att överväga om det behövs en precisering av i vilka fall som säkerhet bör få krävas.

Som regeringen anför bör, vid bedömningen av när en skogsvårdsstyrelse skall få fatta beslut om säkerhet enligt 36 § skogsvårdslagen, hänsyn tas till hur bestämmelsen är utformad. Enligt ordalydelsen är säkerheten en betalningssäkring för det fall en skogsvårdsstyrelse tvingas vidta återväxtåtgärder på en försumlig skogsägares bekostnad. Att så sker är emellertid utomordentligt ovanligt, om det över huvud taget förekommer. I praktiken har säkerheten i stället kommit att fungera som ett påtryckningsmedel på en skogsägare att vidta nödvändiga återväxtåtgärder. Som nämnts i föregående avsnitt gör sig behovet av säkerhet gällande när det gäller fastighetsägare som kan förväntas ha för avsikt att efter en avverkning överlåta fastigheten utan att ha vidtagit nödvändiga återväxtåtgärder. Andra exempel på situationer där det bör vara motiverat att kräva säkerhet är om en skogsägare misskött återväxtåtgärder efter tidigare avverkningar, eller om skogsvårdsstyrelsen har kännedom om en skogsägares tidigare verksamhet, vilken ger anledning att anta att återväxtåtgärder inte kommer att bli vidtagna om inte säkerhet ställs. Det kan bl.a. röra sig om en ägare som tidigare utövat en helt annan form av verksamhet under mindre godtagbara förhållanden, t.ex. varit föremål för upprepade konkurser eller underlåtit att betala skatt. I mer normala fall av skogsinnehav, där ägaren kan förväntas behålla sin fastighet och där det i samband med avverkningen inte finns något som talar för att återväxtåtgärder inte kommer att vidtas, är enligt utskottets mening behovet av säkerhet inte lika påkallat. I sådana fall torde, för det fall återväxtåtgärder inte skulle vidtas, de möjligheter till förelägganden och vite som en skogsvårdsstyrelse har enligt 35 § skogsvårdslagen normalt vara tillräckliga för att förmå skogsägaren att vidta nödvändiga åtgärder. Mot att kräva säkerhet i de sistnämnda fallen talar enligt utskottets mening också det förhållandet att en skogsägare enligt skogsvårdslagen inte är tvingad att återplantera förrän tre år efter avverkningen.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser utskottet i likhet med regeringen att det finns anledning att skärpa reglerna för de fall i vilka säkerhet skall kunna krävas. Som regeringen föreslår bör säkerhet bara kunna krävas om det är fråga om en avverkning av större omfattning som föranleder kostsamma återväxtåtgärder och det skäligen kan befaras att åtgärderna annars inte blir vidtagna. Utskottet tillstyrker därmed lagförslaget i denna del och avstyrker motion MJ10 (fp) yrkande 2.

Krav på förvärvstillstånd före avverkning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag såvitt avser 10 a § skogsvårdslagen (1979:429) om krav på förvärvstillstånd före avverkning. Därmed avstyrker utskottet motioner (fp, kd) om avslag på propositionen i denna del om att kravet inte skall avse s.k. friområden och om förslag till ändring i 10 § om säkerhet i vissa fall för återväxtåtgärder och om ett generellt krav på säkerhet.

Jämför reservation 2 (fp).

Propositionen

En bestämmelse föreslås införas i skogsvårdslagen (1979:429) som innebär att, i de fall där det krävs tillstånd enligt jordförvärvslagen vid förvärv av fastighet, avverkning inte får påbörjas av förvärvaren förrän sådant tillstånd meddelats. Om det finns särskilda skäl bör skogsvårdsstyrelsen få medge undantag från kravet på tillstånd.

Vidare föreslår regeringen att den skall kunna dömas till ansvar som uppsåtliga eller av oaktsamhet påbörjar en avverkning innan förvärvstillstånd meddelats enligt jordförvärvslagen i de fall där sådant tillstånd krävs.

Motionerna

Enligt motion MJ10 (fp) bör krav på förvärvstillstånd före avverkning inte införas. Eftersom motionärerna anser att jordförvärvslagen bör avskaffas motsätter de sig även det här aktuella kravet på förvärvstillstånd (yrkande 3). Förslag till ändring av 10 § skogsvårdslagen efterlyses i motion MJ504 (kd). Syftet med lagändringen skall vara att förhindra oansvarigt skogsbruk i form av s.k. klipperi, och det bör bl.a. övervägas om fastigheten kan tas som säkerhet för kostnader på grund av återväxtåtgärder (yrkande 7).

I motion MJ11 (kd) begärs att regeringen ser över möjligheterna att genom lagändringar minska den ekonomiska utsattheten för säljare av skogsmark. Reglerna bör gälla även för s.k. friområden där förvärvstillstånd inte krävs.

Utskottets ställningstagande

Som anförs i propositionen finns det inte några regler som för närvarande hindrar att en förvärvshandling vid ett förvärv av en skogsfastighet är utformad så att den nye ägaren får avverka skog, trots att förvärvstillstånd inte har beviljats. Om förvärvstillstånd sedan nekas blir förvärvet, som angetts i föregående avsnitt, ogiltigt och fastigheten återgår till överlåtaren. Som regeringen anför har dessa förhållanden ibland utnyttjats för att genomföra

avverkningar trots att köpet sedan blir ogiltigt, vilket leder till ekonomisk skada för överlåtaren. För att förhindra sådana ageranden bör, i de fall där det krävs förvärvstillstånd enligt jordförvärvslagen (1979:230), en avverkning inte få påbörjas av den nye ägaren förrän förvärvstillstånd har meddelats. Utskottet delar således regeringens uppfattning härvidlag.

I likhet med regeringen vill utskottet emellertid framhålla att, även med en sådan bestämmelse, skogsvårdsstyrelsens möjligheter att förhindra avverkning i praktiken är kopplad till anmälan och ansökan om tillstånd till föryngringsavverkning. Annan avverkning kommer normalt inte till skogsvårdsstyrelsens kännedom. Utskottet anser det ändå rimligt att inte tillåta någon typ av avverkning innan förvärvstillstånd lämnats.

Som regeringen anför bör den föreslagna ändringen normalt inte leda till några olägenheter av betydelse för fastighetsmarknadens parter. I enstaka fall kan dock olägenheter uppstå vid lång handläggningstid av ett lantmäteri- eller jordförvärvsärende. Om det i ett sådant fall genom annan utredning är klarlagt att förvärvstillstånd kan beviljas och att förvärvaren visat att han eller hon har stor nytta av att avverkningen tidigareläggs bör, som regeringen anför, skogsvårdsstyrelsen i särskilda fall kunna medge undantag från kravet på tillstånd.

Sammanfattningsvis innebär det anförda att utskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del och avstyrker motionerna MJ10 (fp) yrkande 3 och MJ11 (kd). Därmed får syftet med motion MJ504 (kd) yrkande 7 anses tillgodosett utan någon ytterligare riksdagens åtgärd.

Brukningenshetens storlek

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att skogsvårdsstyrelsen på begäran av skogsmarkens ägare bör få möjlighet att i vissa fall medge undantag från 12 § skogsvårdslagen (1979:429) om avgränsning av brukningsenhet. Därmed avstyrker utskottet två motionsyrkanden (fp) om reglering av virkestillgången samt om en översyn av 12 § skogsvårdslagen med hänvisning till Skogsutredningens uppdrag.

Jämför reservation 3 (fp).

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att skogsvårdsstyrelsen på begäran av skogsmarkens ägare får möjlighet att medge undantag från regeln i 12 § skogsvårdslagen (1979:429) om avgränsning av brukningsenhet om denna kan antas medföra betydande svårigheter att planera skogsbruket. Ett sådant beslut får inte medföra olägenhet av betydelse för råvaruförsörjningen, selsättningen eller miljön.

Motionen

Vikten av smidighet i skogsvårdsstyrelsernas tillämpning av reglerna för tillvaratagande av stormfällt virke framhålls i motion MJ10 (fp). Det är enligt motionärerna oerhört viktigt att skogsvårdsstyrelserna kan medge undantag från avgränsning av brukningsenhet (yrkande 4). Behovet av en översyn av 12 § skogsvårdslagen betonas. Motionärerna anser att motiveeringen i propositionen är tvivelaktig och framhåller att det är marknadens och inte politikernas ansvar att kortsiktigt reglera avverkning för att över enskilda år utjämna virkestillgången och trygga industrins råvarubehov och sysselsättningen i industrin och skogsbruket (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Sedan lång tid tillbaka har det funnits regler om ransonering för skogsbruket för att säkerställa en viss jämnhet i virkesavkastningen. De främsta motiven för detta har varit en önskan att trygga sysselsättningen och industrins råvaruförsörjning. Genom 1979 års skogspolitiska beslut (prop. 1978/79:110, bet. 1978/79:JoU30, rskr. 1978/79:387) infördes begreppet brukningsenhet. I propositionen konstaterades att det finns starka skäl för en fortsatt ransonering av den äldre skogen och att kravet på ransonering bör ställas på varje brukningsenhet. Med brukningsenhet skall i regel avses en och samma ägares skogsinnehav inom en kommun. Vid en prövning av i vad mån avsteg från denna regel skulle tillåtas måste hänsyn framför allt tas till en jämn sysselsättning i skogsbruket. En uppdelning av skogsmarksinnehavet inom en kommun eller en sammanföring av mark inom två eller flera kommuner borde följaktligen få ske bara om det är lämpligt med hänsyn till sysselsättningsunderlaget inom olika arbetskraftsområden.

Sedan bestämmelsen om undantag från regeln om avgränsning av brukningsenhet infördes i skogsvårdsförordningen (1993:1096) år 1980 har sysselsättningen inom skogsbruket förändrats avsevärt. Vid den tidpunkten sysselsatte skogsbruket ca 50 000 personer; i dag är antalet ca 20 000 personer. Till skillnad från tidigare arbetar de anställda inom skogsbruket numera ofta över stora områden. Förändringarna innebär att någon skillnad i sysselsättningshänseende beroende på avgränsningen av brukningsenheter knappast kan påvisas. Enligt Skogsstyrelsen har av den orsaken någon prövning grundad på det kriterium för undantag från regeln om avgränsning av brukningsenhet som anges i 14 § första stycket skogsvårdsförordningen inte skett under senare år.

I likhet med regeringen anser utskottet att det även i fortsättningen är av största vikt att industrins råvarubehov och därmed också sysselsättningen tryggas både i industrin och i skogsbruket. En förutsättning för detta är att skogsbruket kan planeras rationellt. En effektiv naturvård, t.ex. genom landskapsekologisk planering, förutsätter också ofta planering över kommungränser. Mot denna bakgrund delar utskottet regeringens uppfattning att skogsvårdsförordningen bör ändras så att, på begäran av skogsägaren, undantag från regeln om avgränsning av brukningsenhet skall kunna med-

ges om huvudregeln i 12 § skogsvårdslagen (1979:429) om brukningsenhet kan antas medföra betydande svårigheter att planera skogsbruket. Undantagen får dock inte medföra olägenhet av betydelse för råvaruförsörjningen, sysselsättningen eller miljön. Det anförda innebär att utskottet avstyrker motion MJ10 (fp) yrkande 4 i den mån motionsyrkandet inte kan anses tillgodosett.

När det gäller motion MJ10 (fp) yrkande 5 om översyn av 12 § skogsvårdslagen hänvisar utskottet till Skogsutredningens uppdrag att utvärdera och se över skogspolitiken. Uppdraget skall slutredovisas senast den 31 december 2005 (dir. 2004:70 och 2004:139). I avvaktan härpå föreslår utskottet att motionen i denna del lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Högsta tillåtna areal för föryngringsavverkning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser, i likhet med regeringen, att någon ändring inte bör göras av skogsvårdslagens (1979:429) och skogsvårdsförordningens (1993:1096) regler om högsta tillåtna areal som får föryngringsavverkas på en brukningsenhet. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet en motion (fp) om en tillfällig minskning av högsta tillåten brukningsenhet från högst 1 000 ha till högst 500 ha.

Propositionen

För att ransoneringsreglerna skall kunna bli ett verkligt effektivt medel mot s.k. exploaterande avverkningar anser regeringen att mycket talar för att skogsvårdslagens (1979:429) och skogsvårdsförordningens (1993:1096) regler skulle behöva omfatta även enheter med en areal under 500 ha. Om även sådana brukningsenheter skall omfattas av ransoneringsreglerna skulle emellertid också vissa, avsevärt större, negativa effekter uppstå. Med hänsyn härtill anser regeringen att någon ändring inte bör göras av skogsvårdslagens och skogsvårdsförordningens regler om högsta tillåtna areal som får föryngringsavverkas på en brukningsenhet.

Motionen

Enligt motion MJ10 (fp) bör föreskrifterna för högsta tillåtna brukningsenhet, dvs. enheter större än 1 000 ha, ändras till brukningsenheter större än 500 ha. Härigenom garanteras större långsiktighet i skogsbruket, och ransoneringsreglerna skulle kunna bidra till att motverka möjligheterna för de oseriösa aktörerna att utföra exploaterande avverkningar (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

När det gäller större skogsinnehav och för att främja en jämn åldersfördelning av skogen får, enligt 11 § skogsvårdslagen (1979:429), regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, föreskriva att högst en viss andel av en brukningsenhets skogsmarksareal får avverkas under en viss period. I fråga om övriga skogsinnehav får sådana föreskrifter innebära att avverkning inte får ske i sådan utsträckning att mer än hälften av brukningsenhetens produktiva skogsmarksareal kommer att bestå av kalmark och yngre skog.

På brukningsenheter större än 50 ha skogsmark får, enligt 12 § skogsvårdsförordningen (1993:1096), förnyrningsavverkningen inte ske i sådan utsträckning att mer än hälften av brukningsenhetens produktiva skogsmarksareal kommer att bestå av kalmark och skog yngre än 20 år. Det samma gäller brukningsenheter på 50 ha eller mindre som genom fastighetsbildning har bildats eller tillförts mark från en enhet större än 50 ha och mindre än tre år har förflutit därefter. För brukningsenheter större än 1 000 ha gäller ytterligare begränsningar enligt Skogsstyrelsens föreskrifter.

Som utskottet redogjort för tidigare i betänkandet kom Skogsstyrelsen den 31 oktober 2003 in till Näringsdepartementet med ett reviderat förslag till ändringar i skogsvårdslagen och skogsvårdsförordningen, i syfte att motverka exploaterande fastighetsförvärv. Skogsstyrelsen föreslår bl.a. att möjligheterna att utfärda föreskrifter ändras från att gälla brukningsenheter större än 1 000 ha till brukningsenheter större än 500 ha.

I likhet med regeringen kan utskottet ansluta sig till Skogsstyrelsens bedömning att en skärpning av skogsvårdslagens ransoneringsregler skulle kunna bidra till att motverka möjligheterna för de oseriösa aktörerna att utföra exploaterande avverkningar. Som anförs i propositionen skulle emellertid en sådan regeländring även innebära ett antal negativa effekter. Avverkningsmöjligheterna för ett stort antal skogsägare skulle påverkas eftersom ransoneringsregler skulle innebära betydande inskränkningar i skogsägarens rätt att disponera sin fastighet, samtidigt som industrins virkesförsörjning kortsiktigt skulle kunna påverkas negativt. En skogsägare skulle även kunna bli tvungen att spara skog som utifrån belägenhet eller värdetillväxt vore lämplig att avverka. En sådan regeländring skulle också kräva ökade resurser för Skogsvårdsorganisationens tillsyn. Som regeringen framhåller finns det dessutom mycket som talar för att en ändring av ransoneringsreglerna, för att verkligen bli ett effektivt medel mot s.k. exploaterande avverkningar, skulle behöva omfatta även enheter som har en areal under 500 ha. Om även sådana brukningsenheter skall omfattas skulle emellertid de nyss nämnda negativa effekter som det föreliggande förslaget kan föra med sig bli avsevärt större. Med hänsyn till det anförda anser utskottet i likhet med regeringen att Skogsstyrelsens förslag inte bör genomföras. Med det anförda avstyrks motion MJ10 (fp) yrkande 6.

Internationellt skogssamarbete

Utskottets förslag i korthet

Utskottet gör samma bedömning som regeringen i fråga om straffansvaret vid bl.a. handel med skogsvårdsmaterial. Med hänvisning till Skogsutredningens uppdrag avstyrker utskottet en motion (fp) om betydelsen av ett generationsperspektiv i internationellt skogsvårdsarbete.

Jämför reservation 4 (fp).

Propositionen

Enligt regeringens bedömning bör någon ändring i fråga om straffansvar för den som bryter mot sådana föreskrifter om produktion av, handel med och införsel av skogsodlingsmaterial som meddelats med stöd av 7 § andra stycket skogsvårdslagen (1979:429) inte göras nu. Regeringen avser att återkomma i frågan vid ett senare tillfälle.

Motionen

Frågan om skogsavverkningar utomlands tas upp i motion MJ10 (fp). Motionärerna anser att regeringen bör verka för generationsperspektivet i skogsbruket också i det internationella skogssamarbetet. Detta bör bl.a. uppmärksammas i de biståndsinsatser som görs inom miljö-, skogsbruks- och demokratiområdena. Regeringen bör även verka för att begreppet generationsperspektiv vinner insteg i internationella regelverk, t.ex. certifiering (yrkande 7).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis gör utskottet inte någon annan bedömning än regeringen i fråga om straffansvaret vid bl.a. handel med skogsvårdsmaterial.

Enligt direktiven till Skogsutredningen 2004 skall utredningen beakta de förändringar av skogsnäringens villkor som skett de senaste tio åren. I direktiven anför regeringen vidare att några av de faktorer som har påverkat skogspolitiken och som av det skälet skall analyseras är EU-medlemskapet, EU:s utvidgning, internationell skogspolitik, skogsforskningens villkor, miljö- och konsumentkrav, förändringar i privatskogsbruket när alltflera skogsägare inte bor på och brukar sin fastighet samt den fortgående internationaliseringen av skogsindustrin och virkesmarknaden. Globalt och inom EU har mål om att utarmningen av biologisk mångfald skall upphöra 2010 antagits. Det långa tidsperspektiv som gäller för växande skog skall särskilt beaktas. Svårigheten att bedöma de långsiktiga effekterna av t.ex. nya regler för skogsskötsel gör att möjligheter till stor variation i formerna för brukandet bör vara norm. Utredaren skall särskilt uppmärksamma såväl effekterna av tidigare skogsbruksmetoder som pågående arbete och forsk-

ning kring nya metoder för skogsbruk. Även framtida klimatförändringar och klimatpolitikens påverkan på svenskt skogsbruk skall beaktas. Ett slutbetänkande skall presenteras senast den 31 december 2005 (dir. 2004:70 och 2004:139). De synpunkter som förs fram i motion MJ10 (fp) kommer alltså att få sin belysning inom ramen för utredningens arbete. Härutöver vill utskottet erinra om att riksdagen hösten 2003 lade fast att målet för den samlade politiken för global utveckling skall vara att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:111). Detta synsätt upprepades av miljö- och jordbruksutskottet hösten 2004 i samband med utskottets behandling av regeringens skrivelse 2003/04:129 En svensk strategi för hållbar utveckling – ekonomisk, social och miljömässig (bet. 2003/04:MJU3, rskr. 2003/04:41). Med det anförda finner utskottet att någon särskild riksdagens åtgärd med anledning av motion MJ10 (fp) yrkande 7 inte är påkallad.

Lagförslaget i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) i den mån förslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit ovan.

Propositionen

Regeringen föreslår att den som uppsåtligen eller av oaktsamhet påbörjar en avverkning innan beslutad säkerhet har ställts och godkänts av skogsvårdsstyrelsen skall kunna dömas till ansvar. Förbudet i 36 § tredje stycket skogsvårdslagen mot att påbörja en avverkning innan säkerhet ställts och godkänts av skogsvårdsstyrelsen skall bara avse fall där en skogsvårdsstyrelse fattat beslut om att säkerhet skall ställas.

När det gäller avverkning av skog föreslår regeringen att det skall vara möjligt att i särskilda fall medge undantag från kravet på ändamålsenlig avverkning för att bevara och utveckla natur- eller kulturmiljövärden.

Utskottets ställningstagande

Regeringens övriga förslag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) har inte mött några invändningar i någon motion. Utskottet tillstyrker därmed lagförslaget i övrigt.

Motioner väckta med anledning av stormen i södra Sverige

Med anledning av stormen i södra Sverige har en rad åtgärder vidtagits av regeringen och berörda myndigheter. Regeringen har tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna utarbetat ett s.k. stödpaket med åtgärder för att lindra stormens verkningar. Med katastrofens omfattning som grund beslutade regeringen den 10 mars 2005 att ansöka om bistånd från EU:s solidaritetsfond för att täcka icke försäkringsbara offentliga utgifter med anledning av stormen. Regeringens beslut motiveras av katastrofens omfattning. Härutöver har regeringen beslutat om olika insatser för att begränsa fortsatta negativa verkningar av katastrofen. Dessutom förbereder regeringen ett underlag för anmälan till kommissionen om statsstöd för dessa åtgärder. I 2005 års ekonomiska vårproposition (prop. 2004/05:100) har regeringen lagt fram ytterligare förslag i syfte att mildra stormens skadeverkningar. Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Ekonomiskt stöd m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker tio motionsyrkanden (m, fp, kd, c, mp) om ekonomiskt stöd till skogsbrukare med anledning av stormen, om ytterligare medel till Skogsstyrelsen, om omfördelning av resurserna i statsbudgeten och om EU:s solidaritetsfond. Utskottet hänvisar till regeringens s.k. stödpaket och 2005 års ekonomiska vårproposition samt till övriga åtgärder på området.

Jämför reservation 5 (m, c).

Motionerna

Eftersom det är staten som enligt motionärerna bör ha det övergripande ansvaret vid större naturkatastrofer föreslås i motion MJ6 (kd) att ett statligt stöd vid sådana katastrofer införs till skogsbrukare. Stödet bör omfatta merkostnader för inhyrda maskiner och för arbetskraft och vara neutralt i förhållande till de skogsägare som har försäkrat sin skog och de som har avstått från försäkring (yrkande 12). Enligt motion MJ8 (c) delvis måste möjligheterna till ekonomisk kompensation för stormens skadeverkningar utredas. Stormen måste betecknas som en naturkatastrof, vilket motiverar statliga insatser för att lindra skadeverkningarna för de hårdast drabbade. Behovet av stöd till småskogsbruket och skogsnäringen tas upp även i motion MJ9 (mp). Skogsstyrelsen måste tillförsäkras resurser för att inventera och analysera det inträffade. Detta är enligt motionärerna nödvändigt för att vi skall stå bättre rustade inför ett framtida förändrat klimat. Saken

brådskar eftersom analysen skall ligga till grund för en strategi för återetablering av skogen (yrkande 9). Regeringen måste vidta åtgärder för det fortsatta bevarandet av en levande landsbygd (yrkande 15). Regeringen bör skyndsamt utreda möjligheten till virkeslagringsbidrag som kompensation för de extraordinära utgifter som skogsnäringen drabbas av i samband med speciella lagringsbehov. Motionärerna anser att ett lagringsbidrag skulle kunna baseras på antalet kubikmeter virke och villkoras med särskilda miljökrav (yrkande 22).

I motion MJ7 (m) anförs att medel till statliga åtgärder för att minska stormens skadeverkningar bör hämtas från statsbudgetens anslag för biologisk mångfald som till stor del är avsett för inköp av skogsmark (yrkande 5 delvis). Enligt motion MJ8 (c) delvis bör resurser omfördelas från inköp av skog till hantering av stormens skadeverkningar. Statens medel för inköp av skyddsvärd skog bör under år 2005 användas för att minska skadeverkningarna av stormen, och för åren framöver bör medlen användas för att teckna naturvårdsavtal inför kommande återplantering.

Enligt motion MJ5 (fp) är det ytterst angeläget att regeringen ansöker om katastrofmedel från EU (yrkande 25), och i motion MJ7 (m) betonas att de möjligheter som finns att söka hjälp inom EU måste till fullo tas till vara (yrkande 5 delvis). Även i motion MJ9 (mp) framhålls att regeringen omgående bör söka stöd ur EU:s katastroffond (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

I 2005 års ekonomiska vårproposition (prop. 2004/05:100 s. 23) redogör regeringen för ett flertal vidtagna och planerade åtgärder för att begränsa stormens negativa verkningar. Dieselskatten för skogsmaskiner i det berörda området slopas temporärt för att öka avverkningskapaciteten i Götaland. Stödet uppgår till 200 miljoner kronor för åren 2005 och 2006. Enligt vad utskottet erfarit kommer regeringen att diskutera även andra skattetekniska frågor med anknytning till stormen och eventuella behov av kreditgarantier med företrädare för branschen och återkomma i frågan.

Vidare avsätts 500 miljoner kronor till stöd för lagring av det stormfällda virket. Ekonomiska bidrag kommer att utgå för de verksamheter som behöver bedrivas i anslutning till lagringsplatserna såsom inmätning, hantering och bevattnings av det stormfällda virket. Stödet innebär att staten kommer att kunna stå för delar av styrkta kostnader som är förknippade med själva lagringen men inte för transporter till och från lagringsplatserna. Exempel på kostnader som uppkommer vid lagring är terminaler och anläggningar för hantering av virket, markhyra och diverse markarbeten, miljöinvesteringar i form av bevattnings- och reningsanläggningar, personalkostnader inklusive utbildning samt kostnader för mätning av virket. Av de 500 miljoner kronor som avsätts till stöd för lagring får enligt regeringen högst 100 miljoner kronor utgå under år 2005.

För ett schablonstöd för att återställa skogsbilvägar och skogsmark efter ökade transporter avsätts 100 miljoner kronor. Drabbade skogsägare får ett särskilt stöd på 50 kr per kubikmeter fast mått under bark av det virke som forslas ut ur den stormskadade skogen. Detta stöd utformas som en skatte-reduktion och uppgår totalt till 2 miljarder kronor för åren 2005 och 2006. Reduktionen kommer den enskilde till godo vid taxeringen för dessa år, dvs. åren 2006 och 2007 och beträffande juridiska personer i vissa fall vid 2008 års taxering. I vårpropositionen uttalar regeringen sin avsikt att återkomma med förslag om reduktionens närmare utformning. Reduktionen fordrar kommissionens godkännande från statsstödsynpunkt. Kommissionen kommer att behandla ärendet med förtur eftersom det är fråga om en naturkatastrof. Dessutom tillförs Skogsstyrelsen 15 miljoner kronor för flyginventering av stormfälld skog och kartläggning av insektsangrepp. Under utgiftsområde 23 föreslår regeringen vidare att anslaget 41:2 Insatser för skogsbruket ökas med 148 miljoner kronor. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ8 (c) delvis och MJ9 (mp) yrkandena 9, 15 och 22 lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Med anledning av motionerna MJ7 (m) och MJ8 (c) om överförande av resurser i statsbudgeten vill utskottet hänvisa till årets vårproposition där regeringen under utgiftsområde 23 anslag 41:2 Insatser för skogsbruket föreslår att finansieringen av de ökade utgifterna med anledning av stormen sker genom att anslag 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald under utgiftsområde 20 och de under utgiftsområde 22 uppförda anslagen 36:2 Väghållning och statsbidrag samt 36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter minskas. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna MJ7 (m) yrkande 5 delvis och MJ8 (c) delvis i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Med anledning av motion MJ6 (kd) vill utskottet erinra om riksdagens beslut hösten 2004 att, på förslag av miljö- och jordbruksutskottet, godkänna vad regeringen anført om ersättning vid skördeskador (bet. 2004/05: MJU2, rskr. 2004/05:128). Utskottet instämde i vad regeringen anført om att statens ansvar för jordbruket bör vara av samma omfattning som för andra företagare och näringar och att staten inte skall ha något särskilt ansvar för skördeskador i samband med naturkatastrofer. Utskottet, vars principiella inställning kvarstår, är inte berett att förorda ett statligt stöd till skogsbrukare med den utformning som föreslås i motion MJ6 (kd) yrkande 12. Motionen i denna del avstyrks.

Huvudkriteriet för stöd från EU:s solidaritetsfond är att en medlemsstat har drabbats av en större naturkatastrof. För att räknas som större måste katastrofens uppskattade kostnader till följd av skador överstiga 3 miljarder euro eller minst 0,6 % av BNI, vilket för Sveriges del motsvarar ca 1,7 miljarder euro. Enligt EU:s regelverk skall en ansökan lämnas in inom tio veckor från det att katastrofen inträffade. Utskottet har inhämtat att jordbruksministern redan vid jordbruksministermötet i Bryssel den 24 januari 2005 därför aviserade att Sverige förberedde en ansökan om ersättning från

EU:s solidaritetsfond. Frågan om skadorna på skogen, jordbruket och trädgårdsnäringen togs upp, men även skadorna på infrastrukturen i form av el, tele, vägar, järnvägar, vatten och avlopp. Den 10 mars 2005 lämnade regeringen in en ansökan till EU om medel ur fonden för att täcka icke försäkringsbara offentliga utgifter med anledning av stormen. Med det anförda finner utskottet syftet med motionerna MJ5 (fp) yrkande 25, MJ7 (m) yrkande 5 delvis och MJ9 (mp) yrkande 4 tillgodosett. Motionerna i dessa delar bör inte medföra någon ytterligare riksdagens åtgärd.

Uppföljning och utredning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker sex motionsyrkanden (m, kd, c, mp) om en utredning av stormens sammantagna konsekvenser för skogen och skogsbruket och av de ekonomiska, praktiska, sociala, infrastrukturmässiga och ekologiska konsekvenserna. Motionerna tar också upp frågor om införande av en s.k. katastrofparagraf i skogsvårdslagen och om enklare regler för bl.a. avverkning samt om dispenser från gällande regler för lagring av timmer och från vissa andra skogsvårdsåtgärder. Även i dessa delar avstyrks motionerna med hänvisning till regeringens s.k. stödpaket, till de förslag som har lagts fram i 2005 års ekonomiska vårproposition samt till övriga åtgärder på området.

Jämför reservationerna 6 (kd) och 7 (m, kd, c).

Motionerna

I motion MJ6 (kd) begärs en utredning av såväl de akuta som de långsiktiga verkningarna för skogsnäringen. Regeringen bör omgående ge Skogsstyrelsen i uppdrag att snabbt utreda de sammantagna konsekvenserna för skogen och skogsbruket, och såväl de ekonomiska, praktiska, sociala, infrastrukturmässiga som de ekologiska konsekvenserna behöver sammanställas. Utredningen bör även göra en bedömning av behovet av stöd från samhället i praktiskt, ekonomiskt och psykosocialt avseende, t.ex. för kostnader för hyra av maskiner och för arbetskraft. Vidare bör staten via Sveaskog tillsammans med marknadens aktörer samordna avverkning och leveranser av timmer så att i första hand små skogsbrukare inte drabbas i så stor utsträckning som annars skulle bli fallet. Utredningen bör dels inom kort lägga fram förslag till åtgärder för att hantera den akuta situationen på ett halvårs sikt, dels lägga fram förslag på mer långsiktiga åtgärder för att förbättra beredskapen för denna typ av katastrofer. En genomgång bör göras av gällande regelverk, och utredningen bör arbeta såväl långsiktigt som kortsiktigt (yrkande 1). Behovet av ekonomisk analys och förslag till åtgärder för att mildra de negativa ekonomiska konsekvenserna framhålls även i

motion MJ9 (mp). Regeringen bör skyndsamt se över de ekonomiska konsekvenserna för Sverige, skogsbruket och de enskilda företagen. Därefter bör regeringen föreslå åtgärder som lindrar den ekonomiska förlusten för enskilda. Motionärerna förordar inte direkta bidrag, snarare något slag av skattelättnad, t.ex. utökat skogsavdrag på grund av svåra skogsskador (yrkande 16).

Enligt motion MJ6 (kd) bör regeringen lägga fram förslag om införande av en s.k. katastrofparagraf i skogsvårdslagen av innebörd att regeringen eller den myndighet som regeringen utser bör ges bemyndiganden att fatta de beslut som krävs för att hantera en katastrof. Av lagen bör tydligt framgå att bestämmelserna i skogsvårdslagen och skogsvårdsförordningen tillfälligt kan upphävas i en katastrofsituation (yrkande 17).

I motion MJ7 (m) framförs krav på dispenser från gällande regler för lagring av timmer och skogsvårdsåtgärder. Snabba klartecken behövs om att industri och virkesköpare temporärt under några år får tillstånd att lagra virke t.ex. på nedlagda flygfält och utmed reservlandningsbanor. Dispenser bör utfärdas när det gäller tidsgränser för hur länge skog får ligga innan den tas om hand (yrkande 4). Även i motion MJ8 (c) delvis efterlyses minskad byråkrati vid avverkning genom ändringar i skogsvårdslagen, t.ex. reglerna om maximal avverkning på en fastighet.

I motion MJ9 (mp) betonas att regeringen bör beakta alla möjligheter att snabbt få ut det skadade virket ur skogarna eftersom detta är det bästa sättet att minska behovet av kemikalier (yrkande 18).

Utskottets ställningstagande

Vid händelser som stormen i södra Sverige i januari i år ansvarar på regeringsnivå Finansdepartementets länsstyrelsenhet för lägesinformationen om det drabbade området och rapporterar vidare till den politiska ledningen. Enheten har en samordnande roll i Regeringskansliet för länsstyrelsernas verksamhet och är också länsstyrelsernas kanal in i Regeringskansliet. Berörda länsstyrelser aktiverade redan under stormen sina krishanteringsorganisationer att medverka i samordning och samverkan mellan kommuner, myndigheter och andra berörda insatsorganisationer. I Kronobergs län upprättade t.ex. länsstyrelsen en stab och aktiverade ett krishanteringsystem i samverkan med polis, räddningstjänst och kommuner. Berörda kommuner organiserade krisledningsgrupper som ledde och samordnade de olika kommunernas verksamhet.

Sedan Skogsvårdsorganisationen har företagit en flyginventering av tillståndet i de stormdrabbade områdena har Skogsstyrelsen uppskattat omfattningen av stormskadorna till 75 miljoner m³ virke. Av den samlade volymen stormfälld skog är 80 % gran, 18 % tall och 2 % löv. Skogsstyrelsen kommer att fortsätta att inventera skadorna med hjälp av bl.a. flygfotografering och satellitbilder. Enligt vad utskottet inhämtat kan de totala kostnaderna i dag beräknas till 18,4 miljarder kronor men kan enligt Skogsstyrelsen komma att stiga ytterligare.

Det är givetvis av största vikt att samhället drar lärdom av de erfarenheter som myndigheter och skogssektorn får i arbetet med att minimera stormens skador. Regeringen har därför gett Skogsstyrelsen i uppdrag att i samarbete med Naturvårdsverket och andra berörda myndigheter utvärdera ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenser av stormens återverkningar för skogsbruket. I uppdraget ingår även att se närmare på om dagens skötsel av skogen kan ha bidragit till stormskadornas omfattning och hur de närmaste årens skogsskötsel bör utformas för att minimera stormens verkningar.

När det gäller åtgärder för lagring av timmer beslutade regeringen den 20 januari 2005 att ändra förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) när det gäller lagring av timmer. Ändringen innebär att det blir möjligt att påbörja lagring av timmer innan anmälan gjorts och att all lagring av timmer över 500 kubikmeter som behöver ske med anledning av storm eller orkan endast kräver anmälan till kommunen om lagringen inte sker på eller nära en vattentäkt. I annat fall gäller de vanliga reglerna. Enligt vad utskottet inhämtat avser regeringen att även i annat sammanhang återkomma till dessa frågor.

Utskottet har vidare inhämtat att Skogsstyrelsen ser över behovet av tillfälliga förenklingar i regelverket och kommer bl.a. att tillfälligt ändra reglerna i föreskrifterna om hur mycket stormfällt virke som får lämnas kvar i skogen. Denna ändring innebär att skogsvårdslagens (1979:429) krav på att forsla skadad skog och tallvirke ur skogen upphör att gälla under år 2005. Regeln om att man antingen måste forsla bort redan upparbetat granvirke eller gör det oattraktivt för granbarkborrar gäller dock även under år 2005 men med vissa förändringar. Beslut om ändring i föreskrifterna kommer att tas vid styrelsens möte den 11 maj 2005. Skogsstyrelsen gör bedömningen att föreskrifterna om skyddsåtgärder vid virkeslagring bör upphöra att gälla under år 2005 för tall i stormområdena. Märgborrens angrepp på levande tallskog medför tillväxtnedsättning, men för att träd skall dö av angreppet krävs att de dessutom av andra orsaker har kraftigt nedsatt vitalitet. Förväntade skador bedöms därför av Skogsstyrelsen bli måttliga. För att motverka uppkomst av yngelhärdar bör insatserna vid virkeslagring främst inriktas på granvirke, eftersom levande granskog löper stor risk att dödas vid omfattande barkborreangrepp. Skogsstyrelsen anser därför att det även under år 2005 bör finnas föreskrifter för lagring av granvirke, men de bör bättre anpassas till rådande omständigheter. Skogsägarna bör ha kvar incitament för att vidta åtgärder, men föreskrifterna bör ändå lättas upp eftersom bl.a. begränsad transportkapacitet torde omöjliggöra total efterlevnad av nuvarande föreskrifter. Enligt Skogsstyrelsen bör föreskrifterna ändras så att granvirke som har upparbetats och forslats ut till bilväg före barkborrarnas svärmning omkring den 1 maj 2005 inte får lagras vid bilväg efter den 1 augusti 2005 såvida virket inte har behandlats med insekticider före

svärmningen. Följden av en sådan ändring blir enligt Skogsstyrelsen att virke som forslas ut till bilväg efter den 1 maj 2005 får lagras även efter den 1 augusti 2005.

Vidare fattade regeringen den 8 mars 2005 beslut om sådan ändring i yrkestrafikförordningen (1988:1503) att fordon från de nya medlemsländerna får dispens att utöva yrkestrafik i Sverige. Denna rätt tillkommer redan de gamla medlemsländerna. Förordningen träder i kraft den 16 mars och gäller fram till den 30 juni 2005.

I sammanhanget vill utskottet slutligen erinra om att Skogsutredningen 2004 har i uppdrag att se över skogsvårdslagen och vid behov föreslå förändringar. Även frågor med anledning av stormen kommer att beaktas (dir. 2004:70 och 2004:139).

Med hänvisning till det ovan anförda och till vad utskottet har anført ovan under avsnittet Ekonomiskt stöd m.m. om olika ekonomiska åtgärder i form av höjda anslag, skattelättnader och stödformer finner utskottet syftet med motionerna MJ6 (kd) yrkandena 1 och 17, MJ7 (m) yrkande 4, MJ8 (c) delvis, och MJ9 (mp) yrkandena 16 och 18 i väsentliga delar tillgodosett. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionsyrkandena finner utskottet inte påkallad.

Bekämpning av skadegörare

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker sex motionsyrkanden (m, fp, kd, c, mp) om åtgärder mot skadegörare och hänvisar till 2005 års ekonomiska vårproposition och till ett regeringsuppdrag i frågan till Skogsstyrelsen.

Jämför reservationerna 8 (m), 9 (kd) och 10 (c).

Motionerna

Värdet av måttfull kemisk insektsbekämpning av stormskadad skog betonas i motion MJ5 (fp). Kemikalieinspektionens rekommendationer bör ligga till grund för beslut om insektsbekämpning, och motionärerna framhåller att kunskap även finns vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU (yrkande 23). Motionärerna anser det önskvärt av miljöskäl att det går att finna alternativ till storskalig flygbesprutning (yrkande 24). Enligt motion MJ6 (kd) kan det bli nödvändigt att använda bekämpningsmedel även ute i skogen, och situationen kan komma att kräva såväl förbjudna bekämpningsmedel som förbjudna spridningssätt. Motionärerna anser att regeringen snabbt måste skapa klarhet om vad som gäller i frågan (yrkande 7). I motion MJ7 (m) anføres att tillstånd bör ges för kemisk insektsbekämpning i mån av behov på de stormfällda arealerna. När det inte är möjligt att nå dessa områden från marken måste luftburen bekämpning tillåtas. Kemisk bekämpning av

skadegörare måste vid behov bli möjlig även för det virke som ligger kvar vid vägkanterna. Om behov uppstår bör adekvata kemiska bekämpningsmedel få användas vid skogsplantering och ungskog de närmaste åren (yrkande 3). Enligt motion MJ8 (c) delvis bör angrepp av skadedjur motverkas genom tillfälliga undantag som tillåter kemikalier för att skydda virke. I motion MJ9 (mp) begärs att regeringen vidtar alla åtgärder för att minska behovet av användning av cypermetrin och deltametrin. Om så ändå måste ske skall åtgärder vidtas med stor varsamhet, på platser med kontroll på avrinning och utifrån Kemikalieinspektionens rekommendationer. Motionärerna anser det uteslutet att använda dessa ämnen där de kan hamna i vattendrag (yrkande 24).

Utskottets ställningstagande

Efter stormen riskerar stora mängder stormfällda träd att förstöras. Om timret blir kvar i skogen finns det risk för skador även på stående skog genom angrepp av skadeinsekter, som kan föröka sig i de stormfällda träden. I årets vårproposition anför regeringen därför att en ekonomisk stimulans behövs för att skogsägarna skall ta ut timret ur skogen även om de inte omedelbart kan sälja det till industrin. Regeringen anser därför att skogsbruket skall kunna få stöd för merkostnader för lagring. Stödet bör kunna avse iordningställande av nya lagringsplatser, bevattnings- och reningsanläggningar, personalkostnader inklusive utbildning och kostnader för mätning av timret. Kostnaderna för detta stöd får enligt regeringen uppgå till högst 100 miljoner kronor under år 2005. Som utskottet anför ovan under avsnittet Ekonomiskt stöd m.m. får drabbade skogsägare därutöver ett särskilt stöd på 50 kr per kubikmeter fast mått under bark av det virke som forslas ut ur den stormskadade skogen. Detta stöd utformas som en skattereduktion och uppgår totalt till 2 miljarder kronor för åren 2005 och 2006.

Regeringen har dessutom gett Skogsstyrelsen i uppdrag att övervaka, dokumentera och informera om utvecklingen av skadeinsekter som kommer att utvecklas med anledning av stormen. Uppdraget skall genomföras i samarbete med tillgänglig expertis. Skogsstyrelsen skall löpande rapportera till Regeringskansliet samt till berörda myndigheter, länsstyrelser och kommuner. I uppdraget, som skall slutredovisas den 31 december 2006, ingår även information och rådgivning till skogsägarna. Av 2005 års ekonomiska vårproposition framgår att kostnaderna för detta uppdrag beräknas till 15 miljoner kronor under år 2005. Det kan tilläggas att, enligt vad utskottet inhämtat från Skogsstyrelsen, stormfällt virke som behandlas med kemikalier skall triangelmärkas med röda varningstrianglar. Flygbesprutning av stormfällt virke skall inte förekomma, men en mycket liten del av det upparbetade stormvirke som lagrats vid bilväg kan bli aktuellt att behandla med kemikalier till skydd mot insektsangrepp.

Vid utskottets offentliga utfrågning framkom att Kemikalieinspektionen i samarbete med bl.a. berörda myndigheter och forskare vid en genomgång av de lagringsmetoder som är aktuella gjort den samlade bedömningen att

lagring och vattenlagring är att föredra framför kemisk bekämpning. När det gäller användning av bekämpningsmedel vid återplantering är målsättningen att sådan användning skall undvikas. Tre preparat är godkända av inspektionen, och givna tillstånd kommer troligen att förlängas. Eftersom endast ett litet antal personer är behöriga att använda bekämpningsmedel vid återplantering kommer Kemikalieinspektionen att under åren 2005 och 2006 meddela dispenser från kraven för sådan användning.

Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ5 (fp) yrkandena 23 och 24, MJ6 (kd) yrkande 7, MJ7 (m) yrkande 3, MJ8 (c) delvis och MJ9 (mp) yrkande 24 lämnas utan åtgärd från riksdagens sida.

Skogsvårdsåtgärder och naturvårdshänsyn

Utskottets förslag i korthet

Utskottet behandlar 12 motionsyrkanden (m, fp, kd, c, mp) om åtgärder som säkrar återplantering, om enklare regler och dispenser för avverkning, om behovet av ett mer stormfast och ståndortsanpassat skogsbruk, om den biologiska mångfalden i de drabbade områdena, om ekosystemens långsiktiga återhämtningsförmåga och om skyddsvärda natur- och kulturobjekt. Motionerna tar också upp frågor om alternativa skogsbruksmetoder, om åtgärder till följd av körskador, om åtgärder till följd av ökande klövviltstammar samt om beredskap för ökat kväveläckage till följd av stormen. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden och hänvisar till 2005 års ekonomiska vårproposition, till det arbete som pågår inom Regeringskansliet och till ett uppdrag till Skogsstyrelsen.

Jämför reservationerna 11 (m), 12 (fp) och 13 (kd).

Motionerna

Enligt motion MJ5 (fp) bör något förbud mot avverkning av skog inte införas. Frivillig minskning av avverkningen tillsammans med marknadens egna krafter är enligt motionärerna den bästa lösningen på problemet med ojämn fördelning över landet av tillgången på virke. Det kan emellertid bli nödvändigt att även överväga en förlängning av gällande period för de avverkningsanmälningar som är godkända men där förnyrningsavverkningar ännu inte har utförts (yrkande 16). När det gäller återplantering bör regeringen tillsammans med skogsnäringen ta sådana initiativ att tillgången på plantor för återplantering säkras. Hänsyn bör även tas till forskning om lövträdsinblandning (yrkande 22). I motion MJ7 (m) anføres att åtgärder behöver vidtas för att öka tillgången på plantor. Tillräcklig kapacitet för att klara återplanteringen av skog måste säkerställas, och dispens kan komma att behövas även för tidsutdräkten mellan ”avverkning” och plantering i de drabbade

områdena (yrkande 5 delvis). Enligt motion MJ8 (c) delvis bör skogsvårdslagen ändras så att reglerna för avverkning förenklas. Som exempel tar motionärerna reglerna om maximal avverkning på en fastighet.

Motionärerna i motion MJ6 (kd) anser att kravet på tillstånd för avverkning bör slopas temporärt. Kvarstående krav på tillstånd och dispenser bör endast gälla där det är nödvändigt av uppenbara miljö- eller säkerhetsskäl. Kraven bör avse hanteringen av timret i skogen och inom industrin. Dispens bör meddelas för det virke som inte hinner transporteras ur skogen före den 1 juli 2005 och för lagring under bevattning och i vatten. Det bör räcka med en enkel anmälan i efterhand om att avverkning med anledning av stormen kommer att ske (yrkande 6).

I motion MJ9 (mp) påtalas behovet av ett mer stormfast och ståndortsanpassat skogsbruk. I ett sådant skogsbruk skulle EU-stöd kunna användas för skogsetablering. Stöd till ett sådant skogsbruk skall kunna gå till fördyrad etablering exempelvis i form av ädellöv och inhägning (yrkande 10). I syfte att värna kända natur- och kulturobjekt måste Skogsstyrelsen få resurser att skyndsamt hantera anmälningar om avverkning så att skyddsvärda natur- och kulturobjekt kan kontrolleras (yrkande 13).

Eftersom man kan befara omfattande körskador under upparbetningen av virket begärs i motion MJ9 (mp) att regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att följa och vid behov föreslå åtgärder till följd av sådana skador (yrkande 12 delvis).

Enligt motion MJ6 (kd) krävs en bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att bevara den biologiska mångfalden i de drabbade områdena och minimera skadorna på ekosystemens långsiktiga återhämtningsförmåga (yrkande 18).

Mot bakgrund av ett förändrat klimat och därmed större risk för störningar påtalas i motion MJ9 (mp) behovet av en löpande analys av hur den generella hänsynen bäst tillgodoser naturvårdens intressen. Motionärerna anser att det behövs mer av alternativa skogsbruksmetoder såsom kontinuitetsskogsbruk (yrkande 11). Regeringen bör ge Skogsstyrelsen i uppdrag att följa och vid behov föreslå åtgärder till följd av en ökande viltstam. En strategi för hanteringen av ökade klövviltspopulationer måste formuleras. Möjligheten att få stöd enligt ädellövparagraferna även på mark där tidigare generation har varit gran bör prövas, om marken i övrigt anses lämplig (yrkande 12 delvis). Regeringen måste ha beredskap för ökande kväveläckage till följd av stormen, främst i Halland och vid Laholmsbukten. Dessutom bör regeringen överväga skärpningar när det gäller utsläpp från övriga kvävekällor i området (yrkande 25).

Utskottets ställningstagande

I 2005 års ekonomiska vårproposition (prop. 2004/05:100) föreslår regeringen att Skogsstyrelsen tillförs 15 miljoner kronor för flyginventering av stormfälld skog och kartläggning av insektsangrepp. När det gäller åtgärder för återbeskogning framgår av propositionen att regeringen har för avsikt

att bedöma behovet av ytterligare stöd för återplantering av skog. Enligt vad utskottet erfarit gör Skogsstyrelsen bedömningen att ca 140 000 ha skogsmark kommer att behöva återplanteras och att myndigheten kan hantera de problem som kan komma att uppstå när frågan om återplantering blir aktuell. Skogsstyrelsens principiella inställning är att det bör bli fråga om ståndortsanpassning, dvs. plantering av det träslag som är lämpligast för markförhållandena och att andra träslag än gran, t.ex. bok och lärk, bör kunna komma i fråga på de rika markerna i Halland, Småland och Blekinge. Sammanfattningsvis har Skogsstyrelsen gjort bedömningen att det kommer att bli en fortsatt satsning på gran med inslag av löv. Plantering av lövträd kräver ofta stängsling eftersom plantorna annars kan bli nedbetade av främst rådjur och älg.

Enligt 3 § skogsvårdsförordningen (1993:1096) skall sådd, plantering eller åtgärder för naturlig föryngring ha utförts senast under det tredje året räknat från det år då skyldigheten att anlägga ny skog uppkom. Med år skall därvid avses tiden fr.o.m. den 1 juli ett år t.o.m. den 30 juni nästkommande år. Återväxtåtgärder med anledning av stormen skall således har utförts senast den 30 juni 2008.

Skogsstyrelsens uppfattning är att avverkningarna under år 2005 så gott som uteslutande kommer att inriktas på stormfälld skog. Detta innebär att restbestånd med återbeskogningsplikt kommer att börja avverkas först därefter och i den takt som virkespriserna normaliseras. Skogsstyrelsen gör mot denna bakgrund bedömningen att många skogsägare kommer att vilja avvakta med föryngringsåtgärder till dess restskogen har avverkats. Dessutom kan nuvarande tidskrav bli orimligt betungande för skogsägare där stormen har orsakat föryngringsplikt på en betydande del av skogsmarksarealen. Vidare kan det komma att uppstå brist på lämpligt plantmaterial. Dessa omständigheter medför att den nödvändiga tiden för att vidta åtgärder för anläggning av ny skog i många fall kommer att överstiga den tid som anges i 3 § skogsvårdsförordningen. Skogsvårdsstyrelserna kan visserligen enligt 9 § skogsvårdslagen (1979:429) medge undantag från återväxtreglerna i särskilda fall, men en sådan lösning bedömer Skogsstyrelsen inte vara ändamålsenlig. Skogsstyrelsen anser det därför lämpligt att medge en tillfällig generell förlängning av denna tid i de stormdrabbade områdena, förslagsvis med två år. I Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 1883:2) till skogsvårdslagen ställs krav på lägsta antal huvudplantor som skall finnas per hektar vid senaste tidpunkt för hjälpplantering. Kraven beror på träslag och markens bonitet. Gles plantering i kombination med god plantvård kan enligt Skogsstyrelsen ge en acceptabel virkesproduktion och bidrar samtidigt till att minska plantbristen de kommande åren i de stormdrabbade områdena. Om metoden skall kunna godkännas även på mark där förutsättningarna är dåliga för ytterligare huvudplantor genom naturlig föryngring krävs ändring av Skogsstyrelsens föreskrifter om lägsta tillåtna plantantal. Skogsstyrelsen anser att en ändring lämpligen kan begränsas till att gälla i stormdrabbade områden och endast för en bestämd tid och före-

slår att 3 § skogsvårdsförordningen ändras så att, för sådana områden inom Skåne, Blekinge, Hallands, Kronobergs, Kalmar, Jönköpings, Västra Götalands och Östergötlands län där skyldighet att anlägga ny skog finns, möjligheten att avvakta med återväxtåtgärder skall utsträckas från det tredje året till det femte året efter det att skyldigheten uppkom.

Utskottet har inhämtat att Skogsstyrelsen, på uppdrag av Näringsdepartementet, nyligen har presenterat förslag till återplanteringsstöd. Skogsstyrelsen utgår från att föryngring av barrskog och lövskog, produktionsinriktad eller mångfaldsinriktad, skall ges stöd på den stödberättigade arealen. Skogsstyrelsen förordar en princip där kostnaderna för skogsägaren blir ungefär lika stora oberoende av vilken föryngringsmetod som väljs. Detta innebär att en mer kostsam metod medför större ersättning än en billigare metod, dvs. kostnaden för skogsägaren blir densamma vare sig denne väljer ädellövskog, som är dyrare, framför den billigare granblandskogen. Stöd föreslås utgå endast till för marken lämplig föryngringsåtgärd. Skogsstyrelsen föreslår två principiella former för återbeskogningen, nämligen traditionell återbeskogning utan stängsling och återbeskogning för ökad mångfald med stängsling. Traditionell återbeskogning kommer att ge i huvudsak produktionsinriktad barrskog och barr/lövskog. Återbeskogning för ökad mångfald är inriktad på mångfald med ädellöv, ordinära lövträd och naturlig föryngring från betesbegärliga träslag. Med det höga betestrycket från rådjur och älg i det stormdrabbade området förutsätter denna metod stängsling. Eftersom Skogsstyrelsen gör bedömningen att många drabbade skogsägare kommer att få svårt att hinna med erforderliga återväxtåtgärder inom föreskriven tid och att det under de närmaste åren finns risk för brist på visst skogsodlingsmaterial överväger Skogsstyrelsen att ändra sina föreskrifter till 6 § skogsvårdslagen (1979:429) så att det i de stormdrabbade länen blir tillåtet att vid anläggning av skog utgå från att det vid senaste tidpunkt för hjälpplantering krävs ett något lägre antal huvudplantor per ha än enligt gällande regler.

När det gäller tillgången på plantor uppgav Svenska Skogsplantor AB vid utskottets offentliga utfrågning att ca 137 000 ha kommer att omfattas av krav på återväxtåtgärder, vilket kan jämföras med den normala årsarealen på drygt 40 000 ha. Cirka 250 miljoner plantor kommer att behövas under den kortaste återplanteringstiden på tre år, dvs. 85 miljoner plantor per år. Tillgången på lämpligt frömaterial från gran och tall bedöms som god, liksom för frö från lövträd. Huvuddelen av plantorna kommer emellertid att finnas tillgängliga först under år 2007. Kemisk bekämpning mot snytbagge bedöms som nödvändig, och återplantering med löv anses inte möjlig utan stängsling av de aktuella arealerna.

En betydande andel av den stormfällda skogen bedöms inte hinna upparbetas före de tidpunkter som virket antingen skall ha forslats ut från skogen eller ha blivit otjänligt som yngelmaterial för märgborrar eller barkborrar. Utskottet har inhämtat att Skogsstyrelsen därför inte anser det meningsfullt att föreskrifterna om skadad skog skall gälla i de stormdrabbade områ-

dena. Föreskrifterna om kvarlämnade röjnings-, hyggesrensnings- och avverkningsrester bör enligt Skogsstyrelsen tillämpas på samma sätt eftersom stormfällning ofta medför sådana tekniska skador på virket att betydande mängder lämnas kvar i skogen. Dessutom kommer grövre toppar att lämnas kvar i större utsträckning är tidigare.

I sammanhanget vill utskottet erinra om att Skogsutredningen har i uppdrag att beakta även framtida klimatförändringar och klimatpolitikens påverkan på svenskt skogsbruk. Ett slutligt betänkande skall redovisas senast den 31 december 2005 (dir. 2004:70 och 2004:139). Utskottet har vidare inhämtat att Skogsstyrelsen har lämnat rekommendationer till Näringsdepartementet för olika stöd, bl.a. för plantering, stängsling och plantering av mindre lönsamma trädslag. Som utskottet anført ovan under avsnittet Uppföljning och utredning har regeringen ändrat förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) när det gäller lagring av timmer. Ändringarna syftar till att förenkla lagringen och gäller endast lagring med anledning av storm eller orkan. Även yrkestrafikförordningen (1988:1503) har ändrats så att fordon från de nya medlemsländerna får dispens att utöva yrkestrafik i Sverige. De frågor som tas upp i motionerna MJ5 (fp) yrkandena 16 och 22, MJ6 (kd) yrkandena 6 och 18, MJ7 (m) yrkande 5 delvis, MJ8 (c) delvis samt MJ9 (mp) yrkandena 10 och 11 är således föremål för överväganden inom såväl Regeringskansliet som Skogsstyrelsen. Utskottet föreslår därför att motionerna i dessa delar lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Skogsstyrelsen har fått i uppdrag att lämna förslag till utformning av bidrag till skogsägare för underhåll av skogsbilvägar och övriga enskilda vägar som drabbas av körskador samt för åtgärder mot körskador på skogsmark. I vårpropositionen för år 2005 avsätter regeringen 100 miljoner kronor för detta ändamål. Som framgår av direktiven skall Skogsutredningen granska frågan om problemet med de stora klövviltstammarna och behovet av att hålla dessa på en acceptabel nivå, såväl från produktionssynpunkt som ur ett naturvårdsperspektiv. Utredaren skall även lämna förslag på åtgärder för att stävja alltför stora stammar av detta vilt (dir. 2004:70 och 2004:139). Skogsstyrelsens generaldirektör har inför utskottet gjort bedömningen att hänsynen till skyddsvärda natur- och kulturobjekt även fortsättningsvis kommer att kunna upprätthållas vid handläggningen av anmälningar om avverkningsrester. Syftet med motion MJ9 (mp) yrkandena 12 och 13 kommer därmed att bli tillgodosett utan något riksdagens uttalande i frågan.

Med anledning av motion MJ9 (mp) yrkande 25 om risken för ökat kväveläckage i delar av de stormdrabbade områdena vill utskottet framhålla att lokal miljöövervakning är ett ansvar för de regionala och lokala myndigheter som berörs, dvs. länsstyrelserna, skogsvårdsstyrelserna m.fl. Med det anförda avstyrks motionen i denna del.

Övriga åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker fyra motionsyrkanden (fp, mp) om informations- och utbildningsinsatser, om riskerna vid arbete i stormskadad skog, om behovet av en kraftfull klimatpolitik, om en global klimatfond samt om stöd för ur rekreations- och friluftslivsintrasse nödvändig upprövning av stormfälld skog. Motionsyrkandena avstyrks bl.a. med hänvisning till en aviserad klimatpolitisk proposition, till pågående åtgärder på områdena och till Skogsutredningens uppdrag.

Jämför reservation 14 (fp).

Motionerna

I motion MJ5 (fp) tas frågan upp om snabba informations- och utbildningsinsatser om riskerna vid arbete i stormskadad skog, och motionärerna betonar att god utbildning och ändamålsenlig utrustning krävs vid sådant arbete (yrkande 15).

Enligt motion MJ9 (mp) bör regeringen lägga fram förslag om stöd för ur rekreations- och friluftslivsintrasse nödvändig upprövning av den stormfällda skogen. För att markägare skall åta sig röjningsarbete behöver regeringen göra en översyn av möjligheterna till stöd för sådant arbete. Upprövningen måste ske med stor naturhänsyn, vilket innebär att viss mängd död ved skall ligga kvar (yrkande 14).

Behovet av en kraftfull klimatpolitik uppmärksammas i motion MJ9 (mp). Ett nytt säkerhetstänkande och ett tydligare klimatperspektiv på energipolitiken behövs. Klimatpolitiken måste få större utrymme i den politiska debatten, och en ny klimatpolitik krävs för att anpassa samhället till pågående klimatförändringar (yrkande 3). Inom ramen för EU-samarbetet måste regeringen driva frågan om att EU:s nuvarande solidaritets- och katastroffonder omvandlas till en global klimatfond. Genom att utdelning ur fonden bl.a. skall vara beroende av ett lands klimatinnsatser skapas enligt motionärerna ett starkare samband mellan handling och effekt och incitament för höga nationella mål. En sådan fond skulle enligt motionärerna ge många fattiga länder möjligheter till hjälp vid klimatrelaterade naturkatastrofer (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

God utbildning och ändamålsenlig utrustning är av väsentlig betydelse vid den riskfyllda verksamhet som arbete i skogen innebär redan under normala förhållanden och är givetvis av särskild vikt vid arbete i stormskadad skog. Enligt vad utskottet inhämtat arbetar också Skogsstyrelsen intensivt med dessa frågor, och även Skogsvårdsorganisationen är engagerad i arbetet med information och utbildning till skogsägarna. Utskottet har inte någon

annan uppfattning än motionärerna i motion MJ5 (fp) om den stora betydelse dessa frågor har i synnerhet mot bakgrund av de förhållanden som nu råder i de stormdrabbade skogarna. Enligt vad som uppgavs vid utskottets offentliga utfrågning arbetar också såväl Skogsvårdsorganisationen som skogsföretagen intensivt med just sådan utbildning. Något särskilt uttalande med anledning av motionens yrkande 15 finner utskottet därför inte påkallat.

Med anledning av motion MJ9 (mp) i den del motionärerna efterlyser en kraftfull klimatpolitik vill utskottet hänvisa till en av regeringen aviserad proposition med förslag till åtgärder på klimatområdet. När det gäller framtida klimatförändringar och klimatpolitikens påverkan på svenskt skogsbruk är detta frågor som beaktas av Skogsutredningen, som skall slutredovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2005 (dir. 2004:70 och 2004:139). Med det anförda finner utskottet syftet med motionens yrkande 3 i allt väsentligt tillgodosett utan något särskilt uttalande i frågan.

Utskottet är inte berett att förorda en global klimatfond med den utformning som föreslås i motion MJ9 (mp) yrkande 5. Motionen i denna del avstyrks.

Enligt vad utskottet inhämtat pågår insatser för att efter stormen röja i naturreservat och andra områden som nyttjas för rekreation och friluftsliv. Syftet med motion MJ9 (mp) yrkande 14 får därmed anses tillgodosett.

Övriga skogsfrågor

I maj 2004 tillkallade regeringen en utredare med uppdrag att utvärdera och se över skogspolitiken, Skogsutredningen 2004. Utvärderingen skall ta som utgångspunkt att grunderna för den gällande skogspolitiken ligger fast. Det innebär att skogspolitikens två jämställda mål, ett produktionsmål och ett miljömål, skall fortsätta att gälla. Ett hållbart skogsbruk skall bedrivas, och skogen och skogsnäringen kommer även i fortsättningen att vara av ekonomisk, social, kulturell och ekologisk betydelse för Sverige. Regeringen gör bedömningen att det är väsentligt att utvärdera hur väl målen för skogspolitiken har uppfyllts under de dryga tio år som den tillämpats. Det är först nu som det är möjligt att mera genomgripande utvärdera effekterna av 1993 års skogspolitik. Uppdraget skall redovisas senast den 31 december 2005 (dir. 2004:70). Enligt tilläggsdirektiv skall ett delbetänkande som avser utvärdering och översyn av Skogsvårdsorganisationen lämnas senast den 30 april 2005 (dir. 2004:139).

Skogspolitikens mål

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till Skogsutredningens uppdrag avstyrker utskottet ett motionsyrkande (mp) om miljömålet som generellt överordnat produktionsmålet.

Jämför reservation 15 (mp).

Motionen

Enligt motion MJ434 (mp) skall miljömålet generellt vara överordnat produktionsmålet. Skogsbrukets uppdrag bör definieras som bedrivande av ett lönsamt skogsbruk inom ramen för de förutsättningar som kraven att bevara eller utveckla den biologiska mångfalden och de grundläggande ekologiska processerna skapar (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Enligt direktiven till Skogsutredningen skall utvärderingen ta som utgångspunkt att grunderna för den gällande skogspolitiken ligger fast (dir. 2004:70). Skogen och skogsnäringen skall vara ekonomiskt, socialt, kulturellt och ekologiskt hållbar. Skogsbruket är en självbärande näring, och ekonomiska bidrag bör därför inte lämnas till normala åtgärder i ett hållbart skogsbruk. Utgångspunkten innebär också att skogspolitikens två jämställda mål, ett produktionsmål och ett miljömål, ligger fast. Vad denna avvägning mellan skogspolitikens båda jämställda mål betyder vid genomförandet av skogspolitiken skall belysas i ett bredare samhällsperspektiv av utredaren. Inriktningen skall innebära ett hållbart förvaltande av naturresursen skog med bibehållen handlingsfrihet för framtiden. Statens respektive skogsnäringens ansvar för genomförande av skogspolitiken skall förtydligas. Utredaren skall i första hand utgå från att det statliga åtagandet inte skall öka i omfattning. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ434 (mp) yrkande 3.

Ett hållbart skogsbruk

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker 11 motionsyrkanden (m, v, mp) om avsättning av skogsmark för naturvårdsändamål, om miljöhänsyn i skogsbruket, om inventering av skyddsvärda skogar samt om förbud mot avverkning i sådana skogar. Utskottet hänvisar till Skogsutredningens uppdrag.

Jämför reservationerna 16 (m), 17 (v) och 18 (mp).

Motionerna

Vikten av en skogspolitik som främjar ett variationsrikt skogsbruk betonas i motion MJ434 (mp) yrkande 1. Motionärerna vill framhålla att det finns möjligheter till ökad tillväxt utan att avkall görs på miljöhänsynen, framför allt avseende röjning, gallring och minskade klövviltstammar (yrkande 4). Hyggesplöjning bör inte tillåtas över huvud taget, och markberedning bör inte förekomma på känsliga marker (yrkande 11). Skogsbruket bör bedrivas så att naturlig föryngring kan tillämpas i största möjliga mån (yrkande 12). Arealerna med naturvårdsbränning och hyggesbränning måste öka (yrkande 23), och Skogsstyrelsen måste få tillräckliga resurser för biotopskydd och naturvårdsavtal i de fall nyckelbiotoperna inte är skyddade genom reservat eller frivillig avsättning (yrkande 24). Skogsskyddsarbetet måste öka kraftigt för att skyddsvärd skog skall kunna skyddas i sådan omfattning som krävs för bibehållande av den biologiska mångfalden (yrkande 26). Skogens rekreationsvärde nära tätorter är så högt att det bör prioriteras före produktion (yrkande 40).

Enligt motion MJ439 (v) skall inga avverkningar tillåtas i områden som Naturvårdsverket bedömer ha höga naturskyddsvärden (yrkande 4). Inventeringar av landets skyddsvärda skogar skall vara avslutade och förvaltningsplaner för dem skall vara fastslagna innan bruks- och skyddsåtgärder fastställts (yrkande 5).

Frågan om avsättningar av skogsmark för naturvårdsändamål tas upp i motion Sk405 (m). Enligt motionärerna måste avsättning av skogsmark av naturvårdsskäl begränsas så att frivilliga och offentliga åtgärder tillsammans ryms inom den areal som har beslutats undantas från aktivt skogsbruk. I arealen skall också inräknas tillkommande skyddsbehov, t.ex. Natura 2000-områden (yrkande 11).

Utskottets ställningstagande

I direktiven till Skogsutredningen konstaterar regeringen att en viktig ambition bakom avregleringen och omläggningen av skogspolitiken år 1993 var att mångfalden av brukningsmetoder skulle främjas, till gagn för landskapsbild, landsbygdsutveckling och biologisk mångfald (dir. 2004:70). Utredaren har nu till uppgift att bedöma hur väl produktions- och miljömålen har uppfyllts och beskriva behovet av vidareutveckling av mätinstrument för de skogspolitiska målen. Vidare skall utredaren belysa eventuella målkonflikter inom skogspolitiken och mellan skogspolitiken och andra politikområden.

I skrivelsen En samlad naturvårdspolitik (skr. 2001/02:173) aviserade regeringen en översyn av hur sektorsansvaret fungerat hittills. Utredaren har nu regeringens uppdrag att genomföra en sådan översyn för skogssektorn och redovisa möjlig fortsatt utveckling och förtydliganden och diskutera gränserna för ett hållbart uttag utan tillförsel av t.ex. kvävegödsel. När det gäller biologisk mångfald skall utredaren, i linje med regeringens skrivelse, utgå ifrån den definition som är fastlagd i FN:s konvention om biologisk mångfald och de riktlinjer om hållbart nyttjande som beslutats

inom ramen för konventionen. Utredaren skall även beskriva de frivilliga naturvårdsavsättningarnas kvalitet och lokalisering och den dokumentation som finns om dessa områden. I skrivelsen Uppföljning av skogspolitiken (skr. 2003/04:39) uppmärksammade regeringen problemet med de stora klövviltstammarna och behovet av att hålla dessa på en acceptabel nivå, såväl från produktionssynpunkt som ur ett naturvårdsperspektiv. Av direktiven framgår att utredaren skall granska även denna fråga och lämna förslag på åtgärder.

Regeringen har aviserat en miljömålsproposition under år 2005. I direktiven till Skogsutredningen skriver regeringen att propositionen och riksdagens synpunkter på miljökvalitetsmålet Levande skogar skall beaktas av utredaren. Han eller hon skall särskilt bedöma behov av ytterligare utvecklingsarbete om miljöhänsyn vid skogsbruk samt olika former för skydd av skog. I enlighet med miljökvalitetsmålet undantas stora arealer värdefull skogsmark från skogsbruk, såväl formella som frivilliga avsättningar. Nödvändig skötsel av kulturbetingade värden förekommer endast i begränsad omfattning. Utredaren skall redovisa dels en bedömning av kostnaderna för att sköta såväl natur- som kulturbetingade värden, dels förslag till former för sådan skötsel. Utredaren skall vidare belysa vilka eventuella ytterligare åtgärder som krävs inom den svenska skogssektorn för att 2010-målet om att hejda utarmningen av biologisk mångfald skall kunna uppfyllas.

Av utskottets redogörelse ovan framgår att de frågor som tas upp i motionerna MJ434 (mp) yrkandena 1, 4, 11, 12, 23, 24, 26 och 40, MJ439 (v) yrkandena 4 och 5 samt Sk405 (m) yrkande 11 kommer att få sin belysning inom ramen för utredarens uppdrag. I avvaktan på redovisningen av utredarens överväganden föreslår utskottet att motionerna i dessa delar lämnas utan åtgärd från riksdagens sida.

Forskning och utveckling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet, som framför allt hänvisar till Skogsutredningens uppdrag och riksdagens behandling av proposition 2004/05:80 Forskning för ett bättre liv, avstyrker fyra motionsyrkanden (s, mp) om bl.a. utbildningsbehovet inom skogs- och träindustrin, om tvärsektorieell forskning och forskning om bruksformer som bibehåller naturvärdena samt om forskning om skoglig kontinuitet, ädellöv och löv.

Jämför reservation 19 (mp).

Motionerna

Motion MJ434 (mp) pekar på behovet av forskning, utveckling och åtgärder för att få fram ett skogsbruk som förlänger omloppstider alternativt behåller skoglig kontinuitet (yrkande 9). Ökade satsningar bör göras på ädellöv och löv genom forskning, information och stöd (yrkande 25). När det gäller forskning för skogsbruket behövs mer tvärsektoriell forskning, mer forskning om populationsekologiska samband och spridningsbiologi och bättre kunskaper om hur ädellövskogar, lövskogar och blandskogar etableras på lämpliga marker som tillfälligt har hyst barrskogar. Det är enligt motionärerna nödvändigt med mer kunskap och forskning om hur man kan kombinera skogsbruk med bibehållna naturvärden och vilka skogsbruksformer som är acceptabla från naturvårdssynpunkt (yrkande 38).

Utbildningsbehovet inom skogs- och träindustrin betonas i motion MJ485 (s).

Utskottets ställningstagande

Till de statliga åtagandena hör att tillhandahålla information, rådgivning och utbildning om gällande regelverk och lämpliga former för att bedriva ett hållbart skogsbruk. Staten har även åtagit sig att finansiera viss forskning och att informera om nya rön och ny metodik. Staten är också en aktör i egenskap av markägare, bolagsägare och konsument.

I direktiven till Skogsutredningen skriver regeringen att skogspolitikens mål baseras på att skogsbruket gör åtaganden utöver vad lagstiftningen kräver (dir. 2004:70). Därför har statlig rådgivning och information en viktig roll för hur väl skogspolitikens mål uppfylls. Enligt regeringen visar den senaste utvärderingen tydligt att insatser som röjning i ungskog och naturvårdshänsyn vid avverkning blir bättre med bra rådgivning. Verksamheten med information, rådgivning och utbildning skall därför utvärderas av utredaren som också skall lämna förslag till möjlig effektivisering. Gränsdragningen mellan det statliga åtagandet att stödja skogsbruket med rådgivning, information och utbildning och skogsägarnas eget ansvar för kunskapsinhämtande om regelverk och de skogspolitiska målen skall också analyseras. Utredaren skall även studera alternativa möjligheter till finansiering av rådgivning, information och utbildning.

Av direktiven till Skogsutredningen framgår vidare att regeringen anser att även de skogspolitiska medlen kan behöva justeras eller anpassas till ändrade förutsättningar. En grundläggande fråga för utredaren är därför att bedöma om medlen i sin nuvarande utformning räcker för att målen skall uppnås och om det finns möjligheter till effektiviseringar. Statens roll respektive skogsnäringens eget ansvar för skogspolitikens medel behöver förtydligas. Regeringen anser även att formerna för finansieringen av statliga åtaganden inom ramen för skogspolitiken behöver ses över. I sammanhanget vill utskottet nämna att riksdagen för närvarande behandlar proposition 2004/05:80 Forskning för ett bättre liv. När det gäller forskning till stöd för hållbar utveckling gör regeringen bedömningen att Forsk-

ningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Vetenskapsrådet och Verket för innovationssystem under perioden 2005–2008 tillsammans bör tillföras 210 miljoner kronor för stöd till forskning om miljö- och samhällsutveckling. Medlen bör fördelas med 140 miljoner kronor till Formas, 50 miljoner kronor till Vetenskapsrådet och 20 miljoner kronor till Verket för innovationssystem. Regeringen anför vidare att medlen till Formas bör öka med 10 miljoner kronor år 2005, ytterligare 20 miljoner kronor år 2006, ytterligare 45 miljoner kronor år 2007 och ytterligare 65 miljoner kronor år 2008 för stöd till forskning och miljö och hållbar utveckling. Medlen till Vetenskapsrådet bör enligt regeringen öka med 10 miljoner kronor år 2006, ytterligare 10 miljoner kronor år 2007 och ytterligare 30 miljoner kronor år 2008 för stöd till grundläggande forskning och miljö och hållbar utveckling. Medlen till Verket för innovationssystem bör öka med 5 miljoner kronor år 2006, ytterligare 5 miljoner kronor år 2007 och ytterligare 10 miljoner kronor år 2008 för stöd till forskning och miljö och hållbar utveckling. Enligt utskottets uppfattning får det bli en fråga för berörda forskningsråd, universitet och högskolor att i enlighet med sina respektive uppdrag fördela dessa medel till olika forskningsprojekt.

Med det anförda finner utskottet att syftet med motionerna MJ434 (mp) yrkandena 9, 25 och 38 samt MJ485 (s) i väsentliga delar kommer att bli tillgodosett inom ramen för utredarens uppdrag. Motionerna bör därför inte föranleda någon ytterligare riksdagens åtgärd.

Bioenergi

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden (fp, mp) om skogen som energi- och råvarukälla och om villkoren för ökat uttag av biobränsle. Utskottet hänvisar till Skogsutredningens uppdrag.

Jämför reservationerna 20 (fp, kd) och 21 (mp).

Motionerna

Enligt motion MJ434 (mp) bör ett ökat biobränsleuttag ske på så sätt att negativa effekter på framtida produktion, naturvärden eller försurningsstatus inte uppkommer (yrkande 42). Skogen som energi- och råvarukälla lyfts fram i motion MJ508 (fp). Motionärerna anser att skogens potential inom bioenergiområdet bör belysas i uppföljningen av skogspolitiken (yrkande 22).

Utskottets ställningstagande

Av Skogsutredningens direktiv framgår att också de ökande och konkurrerande anspråken på råvaran skall belysas (dir. 2004:70). Utredaren skall beakta såväl rapporten Mer trä i byggandet (Ds 2004:01) som resultatet av

det uppdrag om den svenska användningen av bioenergi i Sverige som Sveriges lantbruksuniversitet rapporterade till regeringen den 30 juni 2004. Utskottet har inhämtat att rapporten innehåller en ny sektorsmodell för skogssektorn, belyser utsläppshandel i ett multiregionalt perspektiv samt innehåller nya beräkningar av kostnader för reservatsbildningar. Den omfattar väsentligen tre delar, nämligen en beskrivning av tillgångar och användning av biobränslen och en granskning av prognoser och scenarier för utvecklingen inom 10–20 år, en samhällsekonomisk analys av skogsråvarens användning med särskild uppmärksamhet på träbränslen samt en analys av konsekvenserna av Naturvårdsverkets förslag till avsättningar för naturreservat på statlig mark. Rapporten bereds i Regeringskansliet. De synpunkter som förs fram i motionerna MJ434 (mp) yrkande 42 och MJ508 (fp) yrkande 22 kommer således att få sin belysning inom ramen för utredarens uppdrag. Motionerna bör därmed lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Skogsvårdsorganisationen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet, som hänvisar till Skogsutredningens uppdrag, avstyrker fem motionsyrkanden (kd, mp) bl.a. om Skogsstyrelsens samordnande roll, om en fortsatt regionaliserad skogsvårdsorganisation, om samarbetet mellan skogs- och naturvårdsmyndigheterna samt om bredare kunskaper inom Skogsvårdsorganisationen och länsstyrelserna.

Jämför reservationerna 22 (kd) och 23 (mp).

Motionerna

Enligt motion MJ239 (kd) bör regeringen lägga fram förslag med innebörden att Skogsstyrelsen ges en samordnande roll i handläggningen av skogsbruksfrågor. Det vore enligt motionärerna rimligt att skogsägaren endast behövde vända sig till en samordnande myndighet med anmälan om avverkning, och Skogsstyrelsen är den myndighet som lämpligast borde handha kontakten med skogsägaren och samordna beslut och besked. I motion MJ434 (mp) framhålls behovet av att öka andelen avverkningsanmälningar som besöks av Skogsvårdsorganisationen (yrkande 10) och av bredare kunskaper inom Skogsvårdsorganisationen och på länsstyrelserna (yrkande 43). Vikten av en fortsatt regionaliserad skogsvårdsorganisation betonas (yrkande 44), och skogs- och naturvårdsmyndigheterna bör utforma ett fastare och mer formaliserat samarbete (yrkande 45).

Utskottets ställningstagande

Även Skogsvårdsorganisationens organisation, roll och arbete för genomförandet av skogspolitiken kommer att utvärderas av Skogsutredningen (dir. 2004:70 och 2004:139). En översyn av effektivitet och målpuppfyllelse i organisationen skall också genomföras, och Skogsvårdsorganisationens långsiktiga behov av resurser för genomförandet av skogspolitiken skall belysas. Av direktiven framgår även att Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet riktad till skogsbruket skall utvärderas och dess effektivitet och ändamålsenlighet belysas. De frågor som tas upp i motionerna MJ239 (kd) och MJ434 (mp) yrkandena 10 och 43–45 kommer således att bli föremål för utredarens uppmärksamhet. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionerna anser utskottet således inte påkallad.

Vissa lagstiftningsfrågor m.m.

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till Skogsutredningens uppdrag avstyrker utskottet sex motionsyrkanden (m, mp) om ändringar i skogsvårdslagstiftningen. Vidare avstyrker utskottet fyra motionsyrkanden (mp) om samrådsplikt och miljöprovning av skogsvägar, om en logistik för minskade transporter inom skogsnäringen, om ekologiska landskapsplaner samt om behovet av fler kvinnor inom skogsnäringen. Utskottet hänvisar till en aviserad proposition om miljömålen och till det arbete som på områdena pågår inom Regeringskansliet.

Jämför reservationerna 24 (m), 25 (mp), 26 (mp), 27 (mp) och 28 (mp).

Motionerna

Enligt motion MJ434 (mp) bör riksdagen besluta om sådan om ändring i skogslagstiftningen att kraven på generell hänsyn ökar till den rådgivningsnivå som i dag tillämpas av Skogsvårdsorganisationen (yrkande 5). Riksdagen bör även besluta om sådan ändring i lagstiftningen att grön skogsbruksplan eller motsvarande beskrivnings- och handlingsplan blir obligatorisk på samtliga aktiva skogsfastigheter (yrkande 7). Regeringen bör vidare lägga fram förslag om skyldighet för skogsbrukaren att inom fem år rapportera till Skogsvårdsorganisationen om utförda åtgärder samt resultatet av återväxten (yrkande 13). Riksdagen bör också besluta att skyddsdikning blir tillståndspliktig samt att det generella dikningsförbudet som nu gäller i norra och mellersta Sverige skall omfatta hela Sverige (yrkande 20). Regeringen bör närmare pröva hur skogsvårdslagen kan inarbetas i miljöbalken (yrkande 46).

I motion MJ326 (m) anförts att behovet av viltfoderproduktion bör beaktas i samband med översynen av skogsvårdslagen.

I motion MJ434 (mp) framförs krav på samrådsplikt och miljöprövning av skogsbilvägar (yrkande 18). Inom vissa områden finns alltför många bilvägar, vilket enligt motionärerna beror på dålig samordning mellan markägarna. Mot denna bakgrund bör en generell samrådsplikt införas för anläggning av skogsbilvägar. Det framhålls i motionen att minimering av antalet skogsbilvägar är viktig inte minst för uppfyllandet av miljömålet Myllrande våtmarker. I motionen efterlyses också en skogslogistik som syftar till att minska det totala transportarbetet. Genom sortering vid sågverk i stället för i skogen skulle körningen i skogen samt även på väg kunna minska betydligt. I dag görs detta ofta inte eftersom fraktionerna har olika köpare och olika destinationer men ibland av vana och brist på sorteringsplats vid sågverken (yrkande 19). I motionen framförs även krav på upprättande av ekologiska landskapsplaner (yrkande 22). Behovet av fler kvinnor inom skogsnäringen påtalas. Motionärerna hävdar att det finns stora vinster med fler kvinnor i Skogssverige, inte minst från naturvårdssynpunkt, och att kvinnliga skogsägare i genomsnitt är mer intresserade av naturvården än vad manliga skogsägare är (yrkande 52).

Utskottets ställningstagande

När det gäller de krav på ändring i skogslagstiftningen som framförs i motionerna MJ326 (m) och MJ434 (mp) vill utskottet hänvisa till Skogsutredningens direktiv (dir. 2004:70 och 2004:139). För att det skall gå att bedöma om skogsvårdslagen har den utformning som krävs för att på avsett vis kunna bidra till att uppfylla skogspolitikens mål framgår av direktiven att lagen behöver utvärderas. Även tillsynen över skogsvårdslagens efterlevnad skall utvärderas av utredaren. I skrivelsen Uppföljning av skogspolitik (skr. 2003/04:39) framhöll regeringen att det är av avgörande betydelse att information om dokumenterade natur- och kulturvärden finns tillgänglig vid planering av skogsbruksåtgärder. Regeringen aviserade också att det inom de närmaste åren bör ske en utvärdering av om dessa s.k. skogs- och miljöredovisningar har fungerat som det är avsett. Utredaren skall därför även belysa i vilken utsträckning skogs- och miljöredovisningar har funnits tillgängliga i enlighet med lagstiftningen samt om dessa har innehållit den information som detta verktyg syftar till att tillhandahålla. Utredaren skall även lämna förslag till hur detta eller andra lämpliga verktyg kan utvecklas, i syfte att bidra till en kostnadseffektiv uppfyllelse av olika miljö- och kulturmiljömål som rör skogen. De frågor om lagändring som tas upp i motionerna MJ326 (m) och MJ434 (mp) yrkandena 5, 7, 13, 20 och 46 kommer således att få sin belysning inom ramen för Skogsutredningens uppdrag. I avvaktan på utredningens slutredovisning föreslår utskottet att motionerna lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Enligt vad utskottet inhämtat kommer frågor om såväl skogsbilvägar som ekologiska landskapsplaner att behandlas i den proposition om miljömålen som är aviserad till våren 2005. När det gäller frågan om minskning av transporterna inom skogssektorn kan utskottet konstatera att transportkostnaderna är en stor del av kostnaderna i denna näring, eftersom virke är lågt prissatt i relation till sin vikt. Enligt vad utskottet erfarit arbetar därför skogsnäringen aktivt med att minimera transporter genom logistik och omlastning från lastbil till tåg eller båt där så är möjligt. När det gäller frågan om ökad jämställdhet inom skogsnäringen har utskottet erfarit att regeringen även inom denna sektor arbetar aktivt för ökad jämställdhet. Utredningen *Det går långsamt fram – jämställdheten inom jord- och skogsbrukssektorn* (Ds 2004:39) bereds i Regeringskansliet. Med det anförda finner utskottet syftet med motion MJ434 (mp) yrkandena 18, 19, 22 och 52 tillgodosett utan något särskilt riksdagens uttalande i frågorna.

Skogspolitiska frågor som har behandlats tidigare under mandatperioden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker 13 motionsyrkanden (m, fp, kd, c, mp) om skogspolitikens mål, om ett nationellt skogsprogram, om en gemensam skogspolitik, om skogscertifiering och om skogsvårdande åtgärder. Motionerna tar även upp frågor om balans mellan olika ägarkategorier, om stöd till skogsvård, om skoglig utbildning och forskning samt om skogliga myndigheter. Utskottet avstår från att behandla motionsyrkandena mer utförligt i sak och hänvisar till de riktlinjer för förändring av utskottens arbetsformer som riksdagen, på förslag av Riksdagskommittén, har ställt sig bakom, till fördjupad utskottsbehandling tidigare under mandatperioden och till utskottets långtidsplanering.

Utskottets ställningstagande

I betänkandet tar utskottet upp ett antal motioner om vissa skogsfrågor från allmänna motionstiden 2004. Utskottet har beslutat att dessa motioner skall behandlas på ett förenklat sätt. Bakgrunden till utskottets beslut är följande. På grundval av Riksdagskommitténs förslag (2000/01:RS1) har riksdagen godkänt vissa riktlinjer för förändringar av utskottens arbetsformer. Enligt dessa riktlinjer har utskotten rekommenderats att planera arbetet för hela valperioden med fördjupning på olika områden under olika år. Detta innebär på sikt bl.a. en viss förskjutning av utskottsarbetet från beslutsfattande med anledning av propositioner och motioner till att företa utredningar och analyser på eget initiativ. Vidare skall utskotten vid behov kunna förenkla motionsbehandlingen i de fall motionsförslagen avser frå-

gor där beslutanderätten enligt utskottets uppfattning bör ligga kvar hos regeringen, en förvaltningsmyndighet eller hos kommunerna. Detta innebär att motionerna skall kunna avstyrkas utan någon mer ingående beredning i sak. I fråga om motionsförslag som upprepas bör vid förenklad behandling utskottet hänvisa till tidigare ställningstaganden.

Utskottet beslutade den 4 februari 2003 att anta en långtidsplan för utskottets arbete under resterande del av mandatperioden. Planen innebär i princip att varje ämnesområde inom utskottets beredningsområde behandlas minst två gånger under en valperiod. Minst en behandling under det andra, tredje eller fjärde riksmötet bör vara mer ingående och vid behov innehålla inslag av uppföljning, utvärdering och EU-bevakning.

Nu aktuella motioner från allmänna motionstiden 2004 utgör i huvudsak upprepningar av tidigare väckta motioner. Motionerna avser skogspolitikkens mål, ett nationellt skogsprogram, en gemensam skogspolitik, skogscertifiering, skogsvårdande åtgärder, balans mellan olika ägarkategorier, stöd till skogsvård, skoglig utbildning och forskning samt skogliga myndigheter. Samtliga dessa frågor behandlades utförligt i samband med utskottets fördjupade behandling våren 2004 i betänkande 2003/04:MJU16 om uppföljning av skogspolitiken.

Med hänvisning till det ovan anförda avstår utskottet från att nu mer utförligt i sak behandla motionerna MJ434 (mp) yrkande 6, MJ504 (kd) yrkandena 1–4 och 9, MJ507 (c) yrkande 18, MJ508 (fp) yrkandena 21, 24, 27 och 28, MJ534 (c) yrkande 1 och Sk405 (m) yrkande 10.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Förutsättningar för krav på säkerhet, punkt 2 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ett generellt krav på säkerhet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:58 i denna del och motion 2004/05:MJ10 yrkande 2.

Ställningstagande

Eftersom vi anser det vara av vikt att människor behandlas lika förordar vi en mer generell metod än regeringen i fråga om kravet på säkerhet för återväxtåtgärder, dvs. med schablonbelopp som reserveras under den aktuella perioden. Fördelen med ett schablonbelopp är att osäkerhet då inte behöver råda om vad som gäller för den enskilde skogsägaren. Härigenom stimuleras bl.a. snabb återplantering. En nedre gräns bör sättas för storleken på de arealer som bör ingå, och det är viktigt att systemet blir så enkelt och obyråkratiskt som möjligt. Skogsstyrelsen bör få i uppdrag att utforma regler om sådana schabloner på sådant sätt att det inte påverkar små skogsägare. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Krav på förvärvstillstånd före avverkning, punkt 3 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om avslag på propositionen i denna del. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ10 yrkande 3 och avslår proposition 2004/05:58 i denna del och motionerna 2004/05:MJ11 och 2004/05:MJ504 yrkande 7.

Ställningstagande

I propositionen föreslås en bestämmelse införas i skogsvårdslagen som innebär att, i de fall där det krävs tillstånd enligt jordförvärvslagen vid förvärv av fastighet, avverkning inte får påbörjas av förvärvaren innan sådant tillstånd meddelats. Eftersom Folkpartiet liberalerna anser att jordförvärvslagen bör avskaffas motsätter vi oss även det här aktuella kravet på förvärvstillstånd. Riksdagen bör alltså avslå regeringens proposition 2004/05:58 om ändring i skogsvårdslagen såvitt avser 10 a §.

3. Översyn av 12 § skogsvårdslagen, punkt 5 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en översyn av 12 § skogsvårdslagen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ10 yrkande 5.

Ställningstagande

Enligt vår mening är motiveringen i propositionen tvivelaktig när det gäller skogsvårdsstyrelsernas möjlighet att medge undantag från avgränsning av brukningsenhet. Vi anser att det är marknadens och inte politikernas ansvar att kortsiktigt reglera avverkningen för att över enskilda år utjämna virkestillgången och trygga industrins råvarubehov och sysselsättningen i industrin och skogsbruket. Det finns mot denna bakgrund behov av en översyn av 12 § skogsvårdslagen. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Internationellt skogssamarbete, punkt 7 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om generationsperspektivet i internationella skogsbrukssamarbete. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ10 yrkande 7.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör verka för generationsperspektivet i skogsbruket också i det internationella skogssamarbetet. Detta bör bl.a. uppmärksammas i de biståndsinsatser som görs i miljö-, skogsbruks- och demokratiom-

rådena. Även när det gäller internationella regelverk, t.ex. certifiering, bör regeringen verka för ett sådant perspektiv. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Omfördelning av resurser, punkt 10 (m, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om omfördelning av resurser. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ7 yrkande 5 i denna del och 2004/05:MJ8 i denna del.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör anslaget i statsbudgeten för biologisk mångfald, som till stor del är avsett att användas för inköp av skogsmark, användas för statliga åtgärder för att minska stormens skadeverkningar. Under år 2005 bör medel för inköp av skyddsvärd skog tas i anspråk, och för kommande år bör medlen användas för att teckna naturvårdsavtal inför kommande återplantering. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Införande av en s.k. katastrofparagraf i skogsvårdslagen m.m., punkt 14 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om införande av en s.k. katastrofparagraf i skogsvårdslagen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ6 yrkande 17.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen bör lägga fram förslag om införande av en s.k. katastrofparagraf i skogsvårdslagen. Bestämmelsen bör ha den innebörden att regeringen eller den myndighet som regeringen utser bemyndigas att fatta de beslut som krävs för att hantera en katastrof. Av lagen bör även tydligt

framgå att bestämmelserna i skogsvårdslagen och skogsvårdsförordningen tillfälligt kan upphävas i en katastrofsituation. Detta bör ges regeringen till känna.

- 7. Dispenser för lagring av virke m.m., punkt 15 (m, kd, c)**
av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förenkling av reglerna i skogsvårdslagen om maximal avverkning på en fastighet och om reglerna för lagring av virke. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ7 yrkande 4 och 2004/05:MJ8 i denna del.

Ställningstagande

Enligt vår mening måste dispenser meddelas från gällande regler om tidsgränser för hur länge skog får ligga innan den tas om hand och för lagring av timmer. Snabba klartecken behövs om att industri och virkesköpare temporärt, upp till några års tid, får tillstånd att lagra virke t.ex. på nedlagda flygfält och utmed reservlandningsbanor. Detta bör ges regeringen till känna.

- 8. Bekämpning av skadegörare, punkt 17 (m)**
av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om tillstånd för bekämpning av skadegörare på timmer och i skog. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ7 yrkande 3 och avslår motionerna 2004/05:MJ5 yrkandena 23 och 24, 2004/05:MJ6 yrkande 7, 2004/05:MJ8 i denna del och 2004/05:MJ9 yrkande 24.

Ställningstagande

Vi anser att tillstånd bör ges för kemisk insektsbekämpning i mån av behov på de stormfälda arealerna. När det inte är möjligt att nå dessa områden från marken måste luftburen bekämpning tillåtas, och kemisk bekämpning av skadegörare måste vid behov bli möjlig även för det virke som ligger

kvar vid vägkanterna. Om så behövs måste adekvata kemiska bekämpningsmedel få användas vid skogsplantering och ungskog de närmaste åren. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Bekämpning av skadegörare, punkt 17 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om tillstånd för kemiska bekämpningsmedel i skogen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ6 yrkande 7 och avslår motionerna 2004/05: MJ5 yrkandena 23 och 24, 2004/05: MJ7 yrkande 3, 2004/05: MJ8 i denna del och 2004/05: MJ9 yrkande 24.

Ställningstagande

Enligt min mening kan det bli nödvändigt att använda bekämpningsmedel även i skogen, och situationen kan komma att kräva användning av såväl förbjudna bekämpningsmedel som förbjudna spridningssätt. Det är av stor betydelse att regeringen snabbt skapar klarhet om vad som gäller på området. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Bekämpning av skadegörare, punkt 17 (c)

av Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om tillfälliga undantag för kemikalieanvändning för skydd av virke mot angrepp av skadedjur. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ8 i denna del och avslår motionerna 2004/05: MJ5 yrkandena 23 och 24, 2004/05: MJ6 yrkande 7, 2004/05: MJ7 yrkande 3 och 2004/05: MJ9 yrkande 24.

Ställningstagande

I syfte att motverka angrepp av skadedjur och för att skydda virket bör enligt min mening tillfälliga undantag meddelas som tillåter användningen av kemikalier i skogen. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Skogsvårdsåtgärder och naturvårdshänsyn, punkt 18 (m)
av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om tillräcklig kapacitet för återplantering av skog. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ7 yrkande 5 i denna del och avslår motionerna 2004/05:MJ5 yrkandena 16 och 22, 2004/05:MJ6 yrkandena 6 och 18, 2004/05:MJ8 i denna del och 2004/05:MJ9 yrkandena 10–13 och 25.

Ställningstagande

Vi anser att åtgärder behöver vidtas för att öka tillgången på plantor för återplantering. Tillräcklig kapacitet för att klara återplanteringen av skog måste säkerställas, och dispenser kan komma att behövas även för tidsutdräkten mellan ”avverkning” och plantering i de drabbade områdena. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Skogsvårdsåtgärder och naturvårdshänsyn, punkt 18 (fp)
av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att inte införa förbud mot avverkning av skog. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ5 yrkandena 16 och 22 samt avslår motionerna 2004/05:MJ6 yrkandena 6 och 18, 2004/05:MJ7 yrkande 5 i denna del, 2004/05:MJ8 i denna del och 2004/05:MJ9 yrkandena 10–13 och 25.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör förbud mot avverkning av skog inte införas. Frivillig minskning av avverkningen tillsammans med marknadens egna krafter är den bästa lösningen på problemet med ojämn fördelning över landet av tillgången på virke. Det kan emellertid bli nödvändigt att även överväga en förlängning av gällande period för de avverkningsanmälningar som är godkända men där föryngringsavverkningar ännu inte har utförts. När det gäller återplantering anser vi att regeringen tillsammans med skogsnäringen bör ta

sådana initiativ att tillgången på plantor för återplantering säkras. I sammanhanget bör hänsyn även tas till forskningen om lövträdsinblandning. Detta bör ges regeringen till känna.

13. Skogsvårdsåtgärder och naturvårdshänsyn, punkt 18 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om bevarande av den biologiska mångfalden i de drabbade områdena. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ6 yrkande 18 och avslår motionerna 2004/05:MJ5 yrkandena 16 och 22, 2004/05:MJ6 yrkande 6, 2004/05:MJ7 yrkande 5 i denna del, 2004/05:MJ8 i denna del och 2004/05:MJ9 yrkandena 10–13 och 25.

Ställningstagande

Jag anser att det krävs en bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att bevara den biologiska mångfalden i de drabbade områdena och minimera skadorna på ekosystemens långsiktiga återhämtningsförmåga. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Utbildning och information, punkt 19 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om vikten av information och utbildning vid arbete i stormskadad skog. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ5 yrkande 15.

Ställningstagande

Det är enligt vår mening av stor vikt att snabba informations- och utbildningsinsatser nu sätts in om riskerna vid arbete i stormskadad skog och om vikten av god utbildning och ändamålsenlig utrustning. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Skogspolitikens mål, punkt 22 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om miljömålet som överordnat produktionsmålet. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ434 yrkande 3.

Ställningstagande

Enligt min mening skall miljömålet generellt sett vara överordnat produktionsmålet. Skogsbrukets uppdrag bör definieras som bedrivande av ett lönsamt skogsbruk inom ramen för de förutsättningar som kraven att bevara eller utveckla den biologiska mångfalden och de grundläggande ekologiska processerna skapar. Detta bör ges regeringen till känna.

16. Ett hållbart skogsbruk, punkt 23 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om avsättningar av skogsmark för naturvårdsändamål. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk405 yrkande 11 och avslår motionerna 2004/05:MJ434 yrkandena 1, 4, 11, 12, 23, 24, 26 och 40 samt 2004/05:MJ439 yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Enligt vår mening måste avsättning av skogsmark av naturvårdsskäl begränsas så att frivilliga och offentliga åtgärder tillsammans rymms inom den areal som har beslutats undantas från aktivt skogsbruk. I arealen skall också inräknas tillkommande skyddsbehov, t.ex. Natura 2000-områden. Detta bör ges regeringen till känna.

17. Ett hållbart skogsbruk, punkt 23 (v)

av Kjell-Erik Karlsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förbud mot avverkningar och inventering av skyddsvärda skogar. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ439 yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna 2004/05: Sk405 yrkande 11 och 2004/05: MJ434 yrkandena 1, 4, 11, 12, 23, 24, 26 och 40.

Ställningstagande

Jag anser att avverkningar inte skall tillåtas i områden som av Naturvårdsverket har bedömts innehålla naturskyddsvärden. Inventeringar av landets skyddsvärda skogar, som också skall omfatta tillkommande skyddsbehov, skall vara avslutade och förvaltningsplaner för dem skall vara fastslagna innan bruks- och skyddsåtgärder fastställs. Detta bör ges regeringen till känna.

18. Ett hållbart skogsbruk, punkt 23 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en skogspolitik som främjar ett variationsrikt skogsbruk. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ434 yrkandena 1, 4, 11, 12, 23, 24, 26 och 40 samt avslår motionerna 2004/05: Sk405 yrkande 11 och 2004/05: MJ439 yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Jag vill betona vikten av en skogspolitik som främjar ett variationsrikt skogsbruk. Ökad tillväxt är möjlig utan att avkall görs på miljöhänsynen, framför allt avseende röjning, gallring och minskade klöviltstammar. Hyggesplöjning bör inte tillåtas över huvud taget, och markberedning bör inte förekomma på känsliga marker. Skogsbruket bör bedrivas så att naturlig förnyring kan tillämpas i största möjliga mån, och arealerna med naturvårdsbränning och hyggesbränning måste öka. Skogsstyrelsen måste få tillräckliga resurser för biotopskydd och naturvårdsavtal i de fall nyckelbiotoperna inte är skyddade genom reservat eller frivillig avsättning. Skogsskyddsarbetet måste öka kraftigt för att skyddsvärd skog skall kunna bevaras

i sådan omfattning som krävs för bibehållande av den biologiska mångfalden. Skogens rekreativvärde nära tätorter är så högt att det bör prioriteras före produktion. Detta bör ges regeringen till känna.

19. Forskning och utveckling, punkt 24 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om forskning, utveckling och åtgärder för skoglig kontinuitet. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ434 yrkandena 9, 25 och 38 samt avslår motion 2004/05: MJ485.

Ställningstagande

Jag vill framhålla behovet av forskning, utveckling och åtgärder för att få fram skogsbruk som förlänger omloppstider alternativt behåller skoglig kontinuitet. Ökade satsningar bör göras på ädellöv och löv genom forskning, information och stöd. När det gäller forskning för skogsbruket behövs mer tvärssektoriell forskning, mer forskning om populationsekologiska samband och spridningsbiologi samt bättre kunskaper om hur ädellövskogar, lövskogar och blandskogar etableras på lämpliga marker som tillfälligt har hyst barrskogar. Det är nödvändigt med mer kunskap och forskning om hur man kan kombinera skogsbruk med bibehållna naturvärden och vilka skogsbruksformer som är acceptabla ur naturvårdssynpunkt. Detta bör ges regeringen till känna.

20. Bioenergi, punkt 25 (fp, kd)

av Sven Gunnar Persson (kd), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om skogen som energi- och råvarukälla. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ508 yrkande 22 och avslår motion 2004/05: MJ434 yrkande 42.

Ställningstagande

Enligt vår mening har skogen på flera områden stor potential som energiförsörjare. I dag används endast 8–10 % av skogens rest- och biprodukter för energiproduktion. Skogens möjligheter inom bioenergiområdet bör belysas i den framtida uppföljningen av skogspolitiken. EG-direktivet om utökad användning av bioenergi i medlemsländerna kommer förmodligen att bana väg för ökad bioenergiförbrukning. Långsiktiga regler som kan underlätta biobränslenas konkurrenskraft gentemot fossila bränslen är viktiga för att möjliggöra en sådan utveckling. Detta bör ges regeringen tillkänna.

21. Bioenergi, punkt 25 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om villkoren för ökat uttag av biobränsle. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ434 yrkande 42 och avslår motion 2004/05: MJ508 yrkande 22.

Ställningstagande

Sveriges och västvärldens energiförbrukning kan minskas radikalt genom sparande och effektivisering, men ökad användning av biobränslen är ändå nödvändig. Under senare år har uttaget av biobränsle från skogen vuxit dramatiskt. Mycket av trädens näringsämnen sitter i barren, och det är därför viktigt att groten tas ut ur skogen när barren ramlat av samt att systemet med askåterföring tillämpas. Enligt min mening måste biobränsleuttag ske på sådant sätt att några negativa effekter på framtida produktion, naturvården eller försurningsstatus inte uppkommer. Detta bör ges regeringen till känna.

22. Skogsvårdsorganisationen, punkt 26 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om Skogsstyrelsens samordnande roll. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ239 och avslår motion 2004/05: MJ434 yrkandena 10 och 43–45.

Ställningstagande

Det vore enligt min mening rimligt att skogsägaren endast behöver vända sig till en samordnande myndighet med anmälan om avverkning. Skogsstyrelsen är den myndighet som lämpligast borde handha kontakten med skogsägaren och samordna beslut och besked. Regeringen bör därför lägga fram förslag med innebörden att Skogsstyrelsen ges en samordnande roll i handläggningen av skogsbruksfrågor. Detta bör ges regeringen till känna.

23. Skogsvårdsorganisationen, punkt 26 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om skogs- och naturvårdsmyndigheterna. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ434 yrkandena 10 och 43–45 samt avslår motion 2004/05:MJ239.

Ställningstagande

Det finns enligt min mening flera fördelar med att en större andel anmälda avverkningar bör besökas av Skogsvårdsorganisationen. Därigenom ökar möjligheterna att upptäcka och därmed upplysa om och kräva större hänsyn till natur- och kulturvärden vid avverkning. Man får kontakt med markägaren, vilket kan leda till förbättrad generell hänsyn i skogsbruket och ett mer ståndortsanpassat skogsbruk. Jag anser också att betoningen bör läggas på diskussioner om val av avverkningsmetod och alternativ till hyggesbruk. I första hand bör fältbesök göras vid större avverkningsanmälningar, på områden där man vet eller har anledning att tro att stora natur- eller kulturvärden finns och vid anmälningar som innehåller förslag om otillräcklig generell hänsyn.

Med den nya skogsvårdslagen blev skogsvårdsstyrelserna mer av naturvårdsmyndigheter men hade samtidigt kvar sin gamla roll som produktionsrådgivare. Eftersom flertalet anställda har en skogsbruksutbildning av äldre datum vore det enligt min mening önskvärt med större spridning av olika slag av kompetens inom Skogsvårdsorganisationen i form av fler biologer och fler skogligt utbildade tjänstemän med naturvårdsinriktning. Samtidigt bör den skogliga kompetensen höjas på länsstyrelserna. Detta bör ges regeringen till känna.

Skogsvårdsorganisationen (SVO) är den mest regionaliserade av statens myndigheter med 126 kontor spridda över hela landet. Med rätt kunskaper kan SVO minska riskerna för att ömtåliga natur- och kulturobjekt förstörs på grund av olämpligt skogsbruk. Det har också visat sig att SVO har lättare för att arbeta med avsättningar än länsstyrelsen, vilket troligtvis beror

på det samarbete och ömsesidiga förtroende som ofta har etablerats mellan SVO och skogsbrukaren. Enligt min mening har SVO:s dubbla roll vissa fördelar, t.ex. när det gäller rådgivning och upplysning i samband med avverkningsplanering. Detta bör ges regeringen till känna.

Länsstyrelsernas miljöenheter har en tämligen hård arbetsbelastning med en bred miljö- och naturskyddsverksamhet, men kontakterna direkt med skogsbrukarna är tyvärr begränsade. Samarbetet mellan länsstyrelser och skogsvårdsstyrelser har successivt förbättrats när det gäller informella kontakter i frågor om områdesskydd och naturvård. Fortfarande begås dock misstag i naturvårdsarbetet, något som beror på bristande informationsutbyte. Jag anser att skogs- och naturvårdsmyndigheterna bör utforma ett fastare och mer formaliserat samarbete. Detta bör ges regeringen till känna.

24. Vissa lagstiftningsfrågor, punkt 27 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om behovet av produktion av viltfoder. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ326 och avslår motion 2004/05: MJ434 yrkan- dena 5, 7, 13, 20 och 46.

Ställningstagande

Vi anser att särskild uppmärksamhet bör ägnas våra skogars viltstammar i samband med pågående översyn av skogsvårdslagen. Det bör bli möjligt för skogsägare att i bedriva organiserad produktion av viltfoder. Denna möjlighet bör tillkomma markägare med intresse av att sätta av skogsmark och tidigare jordbruksmark för ändamålet. Sådana satsningar kan utgöra ett viktigt led i arbetet med att minska skadorna av klövvilt i skogsbruket. I skogsvårdslagen och tillhörande författningar bör också reglerna om våra jaktbara viltstammar föras in. Detta bör ges regeringen till känna.

25. Vissa lagstiftningsfrågor, punkt 27 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ändringar i skogslagstiftningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ434 yrkandena 5, 7, 13, 20 och 46 samt avslår motion 2004/05:MJ326.

Ställningstagande

Jag anser att riksdagen bör besluta om sådan ändring i lagstiftningen att kraven på generell hänsyn ökar till den rådgivningsnivå som i dag tillämpas av Skogsvårdsorganisationen, och att gröna skogsbruksplaner eller motsvarande beskrivnings- och handlingsplaner blir obligatoriska på samtliga aktiva skogsfastigheter.

Regeringen bör lägga fram förslag om rapporteringsplikt för skogsbrukaren om utförda åtgärder samt resultatet av återväxten, och dessa uppgifter skall lämnas till Skogsvårdsorganisationen inom fem år. Skyddsdikning bör bli tillståndspliktig, och det generella dikningsförbudet som nu gäller i norra och mellersta Sverige skall gälla i hela landet. Vidare bör närmare prövas hur skogsvårdslagen kan inarbetas i miljöbalken. Detta bör ges regeringen till känna.

26. Samrådspikt och miljöprövning av skogsbilvägar, punkt 28 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om samrådspikt och miljöprövning av skogsbilvägar. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ434 yrkande 18.

Ställningstagande

Sverige har i dag ett de mest utbyggda bilvägnäten i världen, inklusive skogsvägarna. Endast en tiondel av den svenska skogsmarken ligger mer än en kilometer från väg. Inom vissa områden finns alltför många bilvägar, vilket beror på dålig samordning mellan markägarna. Mot denna bakgrund anser jag att en generell samrådspikt bör införas för anläggning av skogsbilvägar. Minimering av antalet skogsbilvägar är inte minst viktig för uppfyllandet av miljömålet Myllrande våtmarker. Enligt gällande hänsynsregler är det endast vägytan och inte vägsträckningens konsekvenser för det berörda skogsområdet som blir föremål för prövning. Något krav på total miljökonsekvensanalys, inklusive konsekvenser för den biologiska mångfalden i berört skogsområde, finns inte. Jag anser därför att regeringen bör ålägga Skogsvårdsorganisationen att pröva all nybyggnation av skogsbilvägar enligt såväl 12 kap. 6 § som 11 kap. miljöbalken. Likaså bör det i

lagstiftningen tydliggöras att byggande av skogsbilväg skall kunna omfattas av tillståndsplikten för markavvattning enligt 11 kap. miljöbalken. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag härom. Detta bör ges regeringen till känna.

27. Ekologiska landskapsplaner, punkt 30 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ekologiska landskapsplaner. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ434 yrkande 22.

Ställningstagande

Naturvårdsverket har lagt fram förslag om regionala landskapsplaner på länsnivå senast år 2010 i syfte att uppnå miljömålet om biologisk mångfald. Planerna skall omfatta all mark, såsom myrar, jordbruksmark, skogsmark, sjöar och vattendrag. Skogsvårdsorganisationen har under fem år arbetat med landskapsekologiska kärnområden, Leko. Ekologiska landskapsplaner är också ett arbetssätt som använts av ett fåtal stora skogsbolag samt någon enskild stiftelse. Jag anser att länsstyrelserna och Skogsvårdsorganisationen skall få ett gemensamt uppdrag att upprätta ekologiska landskapsplaner. Detta bör ges regeringen till känna.

28. Fler kvinnor inom skogsnäringen, punkt 31 (v, mp)

av Åsa Domeij (mp) och Kjell-Erik Karlsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om fler kvinnor inom skogsnäringen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ434 yrkande 52.

Ställningstagande

Kvinnliga skogsägare äger en knapp sjundedel av den totala ytan brukbar skogsmark i Sverige, och 37 % av de privata skogsägarna är kvinnor. Ytterst få kvinnor är emellertid representerade i ledningar och styrelser för skogsbolagen eller på skogsvårdskontoren. Ett undantag utgör dock styrelsen i statliga Sveaskog. Vi anser att det finns stora vinster med fler kvinnor i

Skogs-Sverige, inte minst från naturvårdssynpunkt, eftersom kvinnliga skogsägare generellt är mer intresserade av naturvård än manliga skogsägare. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Det solidariska ansvaret för återväxtåtgärder (fp)

Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp) anför:

I motion MJ10 begär Folkpartiet liberalerna förtydligande av regeringens förslag om solidariskt ansvar för återväxtåtgärder vid överlåtelse av skogsfastighet. Enligt Lagrådet framgår det nämligen inte med önskvärd tydlighet av förslaget hur lagtexten skall tolkas i detta avseende. Utskottet åberopar i betänkandet ett praktiskt exempel för att belysa vad förslaget i 8 § skogsvårdslagen (1979:429) innebär. Folkpartiet har förhoppningen att förtydligandet kommer att leda till större rättssäkerhet och att bestämmelsen blir ett effektivt vapen mot s.k. klippare.

2. Krav på förvärvstillstånd före avverkning (kd)

Sven Gunnar Persson (kd) anför:

Om en tilltänkt köpare av en skogsfastighet har hunnit avverka skogen när köpet hävs, kan stora problem uppstå för säljaren. I värsta fall kan resultatet bli ekonomisk ruin. Det är därför märkligt att det har varit möjligt för en köpare att utnyttja marken innan överlåtelsen har fullbordats eller förvärvstillstånd har beviljats. Jag välkomnar därför förslaget i propositionen om införande av 10 a § i skogsvårdslagen (1979:429), varigenom det blir förbjudet för köparen att avverka skog innan förvärvstillstånd har beviljats.

Hänvisningen i 10 a § till jordförvärvslagen är emellertid tillämplig endast i de områden där förvärvstillstånd krävs. Oseriösa aktörer kan dock förekomma även i områden där sådant tillstånd inte behövs. I dessa s.k. friområden kan en köpare avverka skogen och därefter försvinna utan att erlægga köpeskillingen. I sådana situationer, som lyckligtvis är sällsynta, riskerar säljaren att förlora sina pengar även när bestämmelsen i 10 a § skogsvårdslagen har trätt i kraft. Även om bestämmelsen delvis kommer att förbättra situationen tas emellertid frågan om säljarens utsatthet vid oseriösa förvärv inte upp i propositionen i den utsträckning som hade varit önskvärt. En säljare kan därför fortfarande bli offer för detta slags förvärv utan att något lagbrott har ägt rum. Det kan därför finnas anledning att ytterligare se över möjligheterna att genom lagändringar minska den ekonomiska utsattheten för säljare av skogsfastigheter.

3. Ekonomiskt stöd för stormens verkningar (m, fp, kd, c)

Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp) anför:

Stormen Gudrun, som drabbade södra Sverige den 8 och 9 januari 2005, var en naturkatastrof. En hel årsavverkning, ca 75 miljoner kubikmeter skog, fälldes över en natt, och många enskilda drabbades mycket hårt av el- och teleavbrott. Hushåll och företag tvingades vänta i veckor på att kommunikationer och värme- och vattenförsörjning skulle fungera igen. Utan de många enskilda och ideella arbetsinsatserna med röjning och undsättning av drabbade människor hade situation för många blivit ännu värre än vad den faktiskt blev. De största och mest långsiktiga konsekvenserna drabbade dock skogsägare och skogsnäring i stort. För enskilda skogsägare är det i många fall fråga om en personlig katastrof där livsverk har spolierats med stora ekonomiska förluster som följd.

Det är inte möjligt att annat än i liten utsträckning försäkra sig mot de skador som orsakades av stormen, som uppgick till orkanstyrka. När en oväntad händelse med katastrofala följder inträffar är det ofta bara staten som har tillräckliga resurser för att lindra skadeverkningarna. Situationen efter stormen kräver extraordinära insatser, vilket regeringen också har insett och gjort bedömningen att det finns behov av olika ekonomiska stödåtgärder till de drabbade skogsägarna. Flera åtgärder har redan vidtagits eller kommer att vidtas för att så mycket virke som möjligt skall kunna räddas och nya katastrofer i form av brand och insektsangrepp undvikas. Regeringen har valt att dela upp stödet i olika delar. Bidrag för lagring kommer att betalas ut, och ett schablonbidrag om 100 miljoner kronor skall utgå till drabbade skogsägare. Därtill kommer skattebefrielse för diesel som används i skogsmaskiner i de drabbade områdena samt en skattereduktion på 50 kr per fast kubikmeter uttaget virke. Anledningen till att detta stöd utgår som en skattereduktion och inte som direktstöd är, så vitt vi förstår, att den ursprungligen ganska stora marginalen i statsbudgeten har tagits i anspråk för andra ändamål, vilket har medfört att den ekonomiska beredskapen för oväntade händelser nu är obefintlig. Stödet borde ha utformats som ett direktbidrag och inte som en skattereduktion. På så sätt hade de drabbade fått stödet fortare, och räntekostnader och avverkningskostnader hade kunnat betalas i tid.

Det vore önskvärt om berörda enskilda, branschföreträdare, organisationer och myndigheter i lämpligt sammanhang får möjlighet att föra fram sina synpunkter på de insatser som har gjorts. Vidare kan det finnas anledning att utforma en handlingsplan med bl.a. förebyggande insatser och insatser som kan bedömas som mest effektiva vid en eventuell framtida naturkatastrof.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:58 Ändringar i skogsvårdslagen:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429).

Följdmotioner

2004/05: MJ10 av Anita Brodén m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tydliggöra det solidariska ansvaret när skogsmarken överläts vidare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett generellt krav på säkerhet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte införa ett krav på förvärvstillstånd före avverkning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av skogsvårdsstyrelsernas smidighet vad gäller tillvaratagande av stormfällt virke.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en översyn av 12 § i skogsvårdslagen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att föreskrifter ändras från att gälla högsta tillåtna brukningsenheter större än 1 000 hektar till brukningsenheter större än 500 hektar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skogsavverkningar som sker utomlands.

2004/05: MJ11 av Yvonne Andersson (kd):

Riksdagen begär att regeringen låter se över möjligheterna att genom lagändringar minska den ekonomiska utsattheten för säljare av skogsmark.

Motioner väckta med anledning av händelse av större vikt

2004/05: MJ5 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om snabba informations- och utbildningsinsatser om riskerna vid arbete i stormskadad skog.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte införa ett förbud mot avverkning av skog.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om planering för god tillgång på plantor för återplantering.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om måttfull kemisk insektsbekämpning av stormskadad skog.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att söka alternativ till storskalig flygbesprutning av skog.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör ansöka om katastrofmedel från EU.

2004/05: MJ6 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning av såväl de akuta som de långsiktiga konsekvenserna för skogsnäringen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om onödig byråkrati.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillåta kemiska bekämpningsmedel i skogen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införandet av ett ”skördeskadeskydd” för skogsbrukare.
17. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om införande av en ”katastrofparagraf” i skogsvårdslagen i enlighet med vad som anförs i motionen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den biologiska mångfalden.

2004/05: MJ7 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bekämpning av skadegörare på timmer och i skog.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om dispenser från gällande regler vad gäller lagring av timmer och skogsvårdsåtgärder.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att minska skadeverkningarna av stormen den 8 och 9 januari 2005.

2004/05: MJ8 av Maud Olofsson m.fl. (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om insatser för att minska skadeverkningarna för skogsnäringen och enskilda skogsbrukare av stormen den 8–9 januari 2005 i denna del.

2004/05: MJ9 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en kraftfull klimatpolitik.
4. Riksdagen begär att regeringen söker medel ur relevanta EU-fonder enligt motionens intentioner.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att inom EU-samarbetet driva inrättandet av en global klimatfond i EU.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Skogsstyrelsen tillförsäkras resurser för att inventera och analysera stormens verkningar.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av ett framtida mer stormfast och ståndortsanpassat skogsbruk.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om löpande analys av hur den generella hänsynen bäst tillgodoser naturvårdens intressen.
12. Riksdagen begär att regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att följa och vid behov föreslå åtgärder till följd av körskador och en ökande viltstam.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att värna kända natur- och kulturobjekt.
14. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om stöd för ur rekreations- och friluftslivsintresse nödvändig uppröjning.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av stöd till småskogsbruket och skogsnäringen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av ekonomisk analys och förslag på åtgärder för att mildra de negativa ekonomiska konsekvenserna.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att den bör beakta alla möjligheter att snabbt få ut det skadade virket ur skogarna.
22. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt utreder möjligheten till virkeslagringsbidrag.

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om kemisk behandling och feromoner.
25. Riksdagen begär att regeringen har beredskap för ökade kväveläckage enligt motionens intentioner.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:Sk405 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om prioritering av produktionsmålet i skogsvårdslagstiftningen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avsättningar av skogsmark för naturvårdsändamål.

2004/05: MJ239 av Lars Gustafsson och Björn von der Esch (båda kd):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag med innebörden att Skogsstyrelsen ges en samordnande roll i handläggningen av skogsbruksfrågor enligt vad i motionen anförs.

2004/05: MJ326 av Bertil Kjellberg (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i samband med översynen av skogsvårdslagen bör behovet av viltfoderproduktion beaktas.

2004/05: MJ434 av Åsa Domeij m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av en skogspolitik som främjar ett variationsrikt skogsbruk.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att miljömålet generellt skall vara överordnat produktionsmålet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om möjligheter till ökad tillväxt utan att ge avkall på miljöhänsynen, framför allt avseende röjning, gallring och minskade klövviltstammar.
5. Riksdagen beslutar om ändring i lagstiftningen så att kraven på generell hänsyn ökar till den rådgivningsnivå som i dag tillämpas av Skogsvårdsorganisationen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av aktiva åtgärder för att öka lövträdsandelen i våra skogar.

7. Riksdagen beslutar om ändring i lagstiftningen så att grön skogsbruksplan eller motsvarande beskrivnings- och handlingsplan blir obligatoriskt på samtliga aktiva skogsfastigheter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av forskning, utveckling och åtgärder för att få fram skogsbruk som förlänger omloppstider alternativt behåller en skoglig kontinuitet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att öka andelen avverkningsanmälningar som besöks av Skogsvårdsorganisationen (SVO).
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om hyggesplöjning och markberedning.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att skogsbruk bör bedrivas så att naturlig förnygring kan tillämpas i största möjliga mån.
13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag angående rapporteringsplikt för skogsbrukaren om utförda åtgärder samt resultat av återväxt enligt motionens intentioner.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om samrådspikt och miljöprovning av skogsbilvägar.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en skogslogistik som syftar till att minska det totala transportarbetet.
20. Riksdagen beslutar att skyddsdikning görs tillståndspliktig samt att det generella dikningsförbud som nu gäller i norra och mellersta Sverige skall gälla hela Sverige.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om upprättande av ekologiska landskapsplaner.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att arealerna med naturvårdsbränning och hyggesbränning måste öka.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att arbetet med identifiering och skydd av nyckelbiotoper fortsätter.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om ökad satsning på ädellöv och löv genom forskning, information och stöd.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att skogsskyddsarbetet måste accelerera rejält för att skyddsvärd skog skall kunna skyddas i sådan omfattning som krävs för att bibehålla den biologiska mångfalden.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av forskning för skogsbruket.

40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att skogens rekreativvärde nära tätorter är så viktigt att det bör prioriteras före produktion.
42. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om villkoren för ett ökat biobränsleuttag.
43. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av bredare kunskaper inom Skogsvårdsorganisationen och på länsstyrelser.
44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av en fortsatt regionaliserad Skogsvårdsorganisation.
45. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att skogs- och naturvårdsmyndigheterna bör utforma ett fastare och mer formaliserat samarbete.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att närmare pröva hur skogsvårdslagen kan inarbetas i miljöbalken.
52. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av fler kvinnor inom skogsnäringen.

2004/05: MJ439 av Kjell-Erik Karlsson m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att inga avverkningar skall ske i områden som Naturvårdsverket bedömer ha höga naturskyddsvärden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att inventeringar av landets skyddsvärda skogar skall vara avslutade och förvaltningsplaner för dem skall vara fastslagna innan bruks- och skyddsåtgärder fastställs.

2004/05: MJ485 av Göte Wahlström och Carina Adolfsson Elgestam (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildningsbehovet inom skogs- och träindustrin.

2004/05: MJ504 av Björn von der Esch m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om statens uppgift beträffande utvecklingen av skogsnäringen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om privat och statligt ägande.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om balans mellan miljö- och produktionsmål.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om skogscertifiering.

7. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av 10 § skogsvårdslagen i enlighet med vad som anförs i motionen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige skall motsätta sig en gemensam skogspolitik inom EU.

2004/05: MJ507 av Jan Andersson m.fl. (c):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avsätta mer resurser till plantering och skötsel av lövskog.

2004/05: MJ508 av Anita Brodén m.fl. (fp):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen snarast bör återkomma med konkreta förslag på åtgärder avseende återbeskogning och röjning.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skogen som energi och råvarukälla.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av ett nationellt skogsprogram.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen snarast måste vidta åtgärder för att förhindra problemen kring återplanteringar vid handel med skogsfastigheter, s.k. skogsklippare.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör göra en översyn över den skogliga utbildningen för att säkra och möta framtida behov inom skogsområdet samt att säkra finansieringen av starka svenska forskningsinstitutioner.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ansvarsfördelning bör klargöras vad gäller skogliga frågor.

2004/05: MJ534 av Maud Olofsson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör utarbeta en strategi för värnandet av äganderätten för privata skogsägare.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

Härigenom föreskrivs i fråga om skogsvårdslagen (1979:429)¹
dels att 8, 10, 36 och 38 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 10 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Skogsmarkens ägare är ansvarig för anläggning och vård av ny skog.

Om säkerhet ställts för fullgörande av återväxtåtgärder enligt 36 § och den skogsmark på vilken åtgärderna skall vidtas överläts genom försäljning, byte eller gåva, är den som ställt säkerhet solidariskt med en senare ägare ansvarig för kostnader som uppkommer om åtgärderna efter beslut av skogsvårdsstyrelsen enligt 35 § fjärde stycket utförs på ägarens bekostnad.

Ansvar enligt andra stycket är begränsat till det belopp för vilket säkerhet ställts. Ansvaret för den som ställt säkerhet upphör om en ny ägare ställer säkerhet för de ifrågavarande återväxtåtgärdernas fullgörande och säkerheten godkänns av skogsvårdsstyrelsen.

Om det finns särskilda skäl får skogsvårdsstyrelsen i andra fall än som anges i tredje stycket besluta att en tidigare ägares ansvar för återväxtåtgärderna skall bortfalla.

10 §²

Avverkning på skogsmark skall vara ändamålsenlig för återväxt av ny skog eller främja skogens utveckling.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får till skydd för den yngre skogen föreskriva att trädbestånd under en viss ålder inte får avverkas samt meddela föreskrifter om hur avverkning skall bedrivas för att tillgodose kraven enligt första stycket.

¹ Lagen omtryckt 1993:553.

² Senaste lydelse 1998:1538.

För att möjliggöra försöksverksamhet får skogsvårdsstyrelsen i särskilda fall medge undantag från första stycket.

För att möjliggöra försöksverksamhet *eller för att bevara och utveckla natur- eller kulturmiljövärden* får skogsvårdsstyrelsen i särskilda fall medge undantag från första stycket.

10 a §

Om tillstånd enligt jordförvärvslagen (1979:230) krävs vid förvärv av fastighet, får förvärvaren inte påbörja avverkning förrän sådant tillstånd meddelats.

Om det finns särskilda skäl får skogsvårdsstyrelsen medge undantag från första stycket.

36 §³

Om en avverkning föranleder förhållandevis dyra återväxtåtgärder i större omfattning, får skogsvårdsstyrelsen i samband med avverkningen besluta att säkerhet skall ställas för fullgörandet av åtgärderna.

Om en avverkning föranleder förhållandevis dyra återväxtåtgärder i större omfattning, får skogsvårdsstyrelsen i samband med avverkningen besluta att säkerhet skall ställas för fullgörandet av åtgärderna, *om det skäligen kan befaras att åtgärderna annars inte blir vidtagna. Säkerheten skall avse de kostnader som skogsvårdsstyrelsen får ta ut enligt 8 § andra stycket och 35 § fjärde stycket.*

Säkerhet får även krävas som villkor för tillstånd enligt 16 § eller enligt 27 § första stycket.

Avverkning som avses i första stycket får påbörjas först när säkerhet ställts och godkänts av skogsvårdsstyrelsen.

Har skogsvårdsstyrelsen enligt första stycket beslutat att säkerhet skall ställas, får avverkningen inte påbörjas förrän säkerheten har ställts och godkänts av skogsvårdsstyrelsen.

Ställs inte säkerhet i fall som avses i första stycket, får skogsvårdsstyrelsen meddela förbud att avverka skog på bruksenheten utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd.

38 §

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 7 § första stycket, 10 § andra stycket, 11 §, 20 § eller 29 § första stycket,

2. bryter mot 10 § första stycket,

2. bryter mot 10 § första stycket *eller 10 a §,*

³ Senaste lydelse 1998:1538.

3. bryter mot 16 § första stycket eller mot villkor som gäller avverkning och som har meddelats med stöd av 16 § tredje stycket, 18 § andra stycket eller 21 § tredje stycket,

4. bryter mot avverkningsförbud som avses i 36 §,

4. bryter mot 36 § *tredje stycket eller avverkningsförbud som avses i 36 § fjärde stycket,*

5. inte fullgör anmälningsskyldighet som har föreskrivits med stöd av 14 §,

6. inte rättar sig efter ett föreläggande eller bryter mot ett förbud som har meddelats för att 31 § eller en föreskrift enligt 30 § skall följas,

7. genom avverkning eller andra åtgärder bryter mot 25 § första stycket första meningen, 27 § första stycket eller mot ett beslut om avverkning som har meddelats med stöd av 27 § tredje stycket.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Den som inte har rättat sig efter ett vitesföreläggande eller som har överträtt ett vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005.

2. Har skogsvårdsstyrelsen före ikraftträdandet beslutat att säkerhet skall ställas enligt 36 § första stycket, gäller 8 § i sin äldre lydelse.

BILAGA 3

Offentlig utfrågning om skogen med anledning av stormen i södra Sverige den 8–9 januari 2005

Tid: Torsdagen den 21 april 2005

Lokal: Förstakammarsalen

Inbjudna

Skogsstyrelsen

Håkan Wirtén, överdirektör

Tomas Thuresson, skogsskötselchef

Skogsindustrierna

Björn Andrén, vd för Holmen skog

Stefan Wirtén, skogsdirektör

LRF Skogsägarna

Christer Segerstéen, ordförande, vice ordf. Södra

Mats Sandgren, skogsdirektör (Södra)

Kemikalieinspektionen, KEMI

Ethel Forsberg, generaldirektör

Lars Lindqvist, ekotoxikolog

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Bo Långström, professor

Bengt Ehnström, f.d. forskningsledare

Svenska Skogsplantor

Urban Eriksson, vd Svenska Skogsplantor AB

Gunnar Olofsson, vd Sveaskog

Näringsdepartementet

Hans Nilsagård, departementssekreterare

Linda Hedlund, ämnesråd

Miljödepartementet

Peter Westman, departementsråd

Nilla Thomson, departementssekreterare

Helena Casabona, departementssekreterare

Jordbruksverket

Christina Huhtasaari, överdirektör, stf. generaldirektör

Leif Denneberg, chefsveterinär

Naturvårdsverket

Björn Risinger, avdelningschef

Håkan Staaf, tf. enhetschef

Länsstyrelsen i Västra Götaland

Arne Johansson, länsmiljöingenjör

Länsstyrelsen i Halland

Arne Håkansson, planeringschef

Länsstyrelsen i Kronoberg

Carl-Philip Jönsson, miljövårdsdirektör

Skogforsk

Jan-Olof Weslien, professor

Per H. Ståhl, forskningschef

Världsnaturfonden, WWF

Per Larsson, skogshandläggare

Skogs- och träfacket

Per-Åke Pålsson, ombudsman

Anders Karlsson, ombudsman

Skogsutredningen

Maggi Mikaelsson, landshövding i Jämtlands län, särskild utredare

Roger Berggren, huvudsekreterare

Lotta Möller, sekreterare

Skogsvårdsstyrelsen Jönköping-Kronoberg

Anne-Li Fiskesjö, länsjägmästare

Deltagande ledamöter

Catharina Elmsäter-Svärd (m) ordförande

Åsa Domeij (mp) förste vice ordförande

Sinikka Bohlin (s) andre vice ordförande

Alf Eriksson (s)

Lennart Fremling (fp)

Rune Berglund (s)

Rolf Lindén (s)

Sven Gunnar Persson (kd)

Kjell-Erik Karlsson (v)

Lars Lindblad (m)

Carina Ohlsson (s)

Sverker Thorén (fp)

Jan-Olof Larsson (s)

Bengt-Anders Johansson (m)

Christin Hagberg (s)

Ann-Kristine Johansson (s)

Cecilia Widegren (m)

Anita Brodén (fp)

Björn von der Esch (kd)

Sven-Erik Sjöstrand (v)

Marie Wahlgren (fp)

Claes Västerteg (c)

Anders G Högmark (m)

Eskil Erlandsson (c)

Miljö- och jordbruksutskottets offentliga utfrågning om skogen med anledning av stormen den 8–9 januari 2005

Ordföranden: Godmorgon och välkomna hit till Stockholm för er som har rest långt. Välkomna hit till er som sitter på läktaren liksom er därhemma som kommer att följa hearingen från tv.

Vi i Sverige drabbades av en storm tidigt i januari. I miljö- och jordbruksutskottet hanterar vi just de skogliga frågorna och miljöfrågor. För oss är det naturligtvis oerhört viktigt att följa vad som är på gång, vad som kommer att hända och hur framtiden ser ut. Det är naturligtvis för att vi i riksdagen ska fatta bra beslut. Att vi har valt att genomföra denna hearing i dag är ett utmärkt sätt för oss att få en liten lägesrapport.

Vi har delat upp hearingen i tre olika programpunkter. Det kommer att bli ganska snabba skiftningar med de inledande föredragandena.

Vid min sida uppe på podiet har jag Björn Wessman, kanslichef på riksdagens miljö- och jordbruksutskott, och på min andra sida har jag mina vice ordförande, Åsa Domeij, Miljöpartiet, och Sinikka Bohlin, Socialdemokraterna.

För er som tittar på SVT 24 och just har sett på nyheterna hälsar jag även er välkomna till denna skogshearing. Då kör vi i gång. Först ut på plan med lägesrapporten är Håkan Wirtén från Skogsstyrelsen.

Håkan Wirtén, Skogsstyrelsen: (Bilder bilaga 4.) Godmorgon. Jag är överdirektör på Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen utgör tillsammans med de tio regionala skogsvårdsstyrelserna skogsvårdsorganisationen. Vi verkar för att implementera skogspolitiken. Jag ska ge en kort lägesrapport från skogsvårdsorganisationens horisont.

Jag ska berätta lite kort om vad som har gjorts. Förutom krisgrupper och akutmöten av lokal, regional och nationell karaktär med enorma mängder telefonsamtal inrättade vi snabbt en förenklad avverkningsanmälan. Den har överlag fungerat bra, men jag har också fått rapporter om motsatsen. Det är lite bekymmersamt att den i en del fall har varit bristfällig och inte komplett.

Det har varit många informationsmöten. I till exempel Kronobergs län har man tillsammans med näringen haft upp till 20 000 deltagare på informationsmötena. Säkerhetsutbildning har varit viktig. Återigen är exemplet Kronoberg med 500 deltagare i säkerhetsutbildning. Det finns ett enormt behov av värderingsarbeten för försäkringsärenden. Det är tusentals, åter tusentals, ärenden, och det är svårt att hinna med ute i distrikten.

Sedan har det förstås varit en mängd andra rådgivnings- och informationsinsatser. Ett extra stormeko gick ut till alla skogsägare i området, ordinarie skogsekon, massmedier, hemsidan med mera.

Rätt snart var vi uppe och gjorde en flyginventering, en okulär bedömning, som landade på 75 miljoner kubikmeter. Det är en siffra som visade sig stämma väl med senare analyser. Vi ser här en version med 0-75 kubikmeter skadad skog per hektar.

Vi har också låtit flygfotografera området. Flygfotona har vi lagt ut på vår hemsida tillsammans med hänsynsdata, hänsynsområde för natur- och kulturmiljöer, inklusive länsstyrelsernas och Riksantikvarieämbetets data. Det blir inom kort komplett.

Några andra snabba saker. Vi har varit behjälpliga vid skattereduktions-, lagstöds- och vägstödsarbete. Vi har räknat på förnygringsbehovet. Vi beräknar att 140 000 hektar behöver förnygras, varav 87 000 hektar utgör ytor större än ett halvt hektar. Vi har räknat på totala skadekostnader i skogsbruket och landat där på en kostnad på 18,4 miljarder kronor.

Vi har också fått två viktiga regeringsuppdrag. Det är ett som handlar om insektsövervakning. Det sker i tätt samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Det är också ett reseuppdrag som handlar om stormanalys. Vad har de ödesdigra konsekvenserna berott på, och vad är konsekvenserna för framtiden?

Jag ska säga något kort om projektet stormanalys. Det består av fem delprojekt. Hur skogsskötsel och andra faktorer påverkar risken för stormfällning. Hur de närmaste årens skogsskötsel bör utformas, hur man tar hand om söndertrasade bestånd och hur man tar hänsyn till insektsfaran i miljön. Miljökonsekvenser av stormfällningen och det efterföljande arbetet. De ekonomiska och sociala konsekvenserna för enskilda skogsägare såväl som för skogsnäring, energisektor och samhället. Sedan syntesen: Om och hur den framtida skogsskötseln bör förändras och visa på olika konsekvenser.

Det här ska slutrapporteras i januari nästa år. Vi räknar med att behöva begära lite förlängd tid eftersom det är ett stort arbete. Den 18 maj ska vi ha en hearing om detta. Vi jobbar med en extern referensgrupp. Vi samverkar med Naturvårdsverket, som också finns med i styrgruppen. Likaså finns en representant för SLU. Stormskadegruppen och vi kommer att diskutera möjligheten att samköra projekten. Vi kommer också förstås att ha täta kontakter med Skogsutredningen för den framtida skogspolitiken och många fler kontakter.

Utifrån omständigheterna är läget i skogsvårdsorganisationen under kontroll. Det rullar på bra i näringen. Det är fortsatta problem med transporter. De utgör en flaskhals. Det finns också problem för skogsägare som inte har upparbetade kontakter eller är medlemmar i skogsägarföreningar. Vi ser ett fortsatt stort engagemang ute på distrikten, även om man nu försöker att gå in i en andra andning. Distrikten kommer att behöva mycket stöd och resurser även fortsättningsvis.

Vi kommer att ha ett stort fokus på våra två regeringsuppdrag, insektsövervakning och stormanalys. Jag kan också nämna att vi anser att det är viktigt att få ett snabbt besked i frågan om stöd för återbeskogning. Den frågan kommer upp senare under dagen.

Ordföranden: Tack, Håkan Wirtén, som alltså representerade Skogsstyrelsen. Då är det dags för Skogsindustrierna. Välkommen Stefan Wirtén.

Stefan Wirtén, Skogsindustrierna: (Bilder bilaga 4.) Tack för att vi har fått komma hit.

Den 10 januari lade vi allt annat åt sidan i skogsnäringen – skogsägare och skogsindustri – och satte i gång att arbeta med stormen. Jag vill redan nu säga att jag tycker att det har varit ett imponerande gott samarbete mellan skogsägare, skogsindustri och de olika myndigheter vi har haft att göra med under de tre månader som har passerat.

Jag har fått i uppdrag att ge en lägesrapport. Där tänkte jag sluta med att berätta vad som är särskilt angeläget att ägna mig åt den kommande tiden.

Jag har delat upp detta i några huvudpunkter. När det gäller avverkningskapacitet har vi i dag sammantaget ungefär 1 000 maskingrupper i området. Med tanke på att det finns ungefär 1 500 maskingrupper i hela Sverige är det en imponerande kraftsamling. Av de 1 000 är ungefär en fjärdedel utländska. Ni ser en sammanställning över vilka länder de kommer från.

Vi har nått den avverkningskapacitet som är möjlig just nu. Som Håkan var inne på tidigare är transportererna flaskhalsen. Det är de som begränsar takten i hur vi hanterar stormskadorna just nu. Så kommer det att vara framöver.

Låt oss sedan titta på avverkningstakten. Vi har en alldeles dagsfärsk beräkning av hur långt vi har kommit i arbetet. De första tre månaderna är vår bedömning att vi totalt avverkade och transporterade in 8 miljoner kubikmeter. Då vill jag säga att det är fasta kubikmetrar, m³f. De 75 som Håkan talade om är skogskubikmetrar. De 75 ska räknas om till drygt 60 fasta kubikmetrar. Av dem är till i dag ungefär 8 miljoner upparbetade.

Den takt som för närvarande hålls är ungefär 4 miljoner kubikmeter. Räknar vi då april, maj och juni gånger 4, kommer vi upp i 12 plus 8, och vår bedömning är att någonstans runt midsommar eller sista juni har vi klarat av 20 miljoner kubikmeter.

Vi jobbar egentligen med två olika lagringsstrategier. Det är bland annat långtidslagring framför allt i området. Det handlar om landlagring med vattenbegjutning eller sjölagring. I dag finns 37 terminaler anlagda och fem på väg. Sedan är det 100 – en något osäker siffra – ute på sågverk.

Den andra strategin är så kallade omsättningsterminaler. Det är egentligen stora omlastningsplatser där vi lagrar upp virket för relativt snabb uttransport framför allt med tåg till omkringliggande industrier utanför stormområdet.

Vi går vidare till transporter. En av de enskilt viktigaste åtgärderna för att vi har kommit upp i den takt vi är uppe i är att vi fick möjlighet att ta in utländska bilar. Lastbilarna är – jag upprepar det igen – flaskhalsen. Vi har hittills fått in 120 ekipage utifrån. Vi tror att det snart är en dubblerad siffra. Återigen är det lite svårt att få siffror från sågverken, men en bedömning är att ungefär 50 bilar rullar i sågverksregi i dag. Banverket har ställt

ett antal tåglägen till förfogande, vilket har varit både värdefullt och bra. Men vår bedömning är att det behövs ytterligare tåglägen om vi ska kunna fortsätta att transportera ut virket i den takt vi är uppe i.

Kemikalier är min sista punkt vad gäller lägesrapport. Där har det diskuterats under de tre månaderna i vilken utsträckning vi ska använda kemikalier. Flygbesprutning är avförd från dagordningen. Det är inte aktuellt med flygbesprutning. Besprutning av virkesvältor kommer att användas i mycket begränsad omfattning – om det kommer att användas. Jag känner inte till några planer i dag att använda kemikalier på virkesvältor, men vi vill ha den möjligheten öppen om forskarna talar om för oss att ett avstående från kemikalieanvändning skulle vara ett större miljöproblem än att använda kemikalier. Den möjligheten vill vi ha öppen, men jag ser i dag inga behov av kemikalieanvändning. Dessutom har vi träffat en överenskommelse med Skogsstyrelsen att på ett speciellt sätt märka det virke som eventuellt kommer att kemikaliebehandlas.

Avslutningsvis några punkter vi tycker är angelägna i det fortsatta arbetet.

Vi har fått förlängd dispens för utländska bilar. Det är oerhört viktigt att dispensen förlängs. Den går ut redan den 30 juni. Jag understryker igen att den dispensen måste vi få förlängd om vi ska kunna fortsätta i den här takten.

Vi har också dispens för ökade bruttovikter till den 30 juni. Det är lika viktigt där att vi får fortsätta.

Kör- och vilotider ligger i kommissionens händer. Vi skulle vilja få utökade kör- och vilotider fram till dess att kommissionen har fattat ett beslut – i enlighet med de lättnader som Vägverket gav oss direkt efter stormen.

Det är samma sak med förlängt tillstånd för utländsk sjöfart. Låt oss fortsätta med de dispenser vi har.

Vi behöver fler lok och vagnar från Green Cargo. Transporter är flaskhalsen. Vi kommer med nödvändighet att köra sönder vägar i den här stora transportoperation vi nu befinner oss i. Vi bedömer att Vägverket är i behov av anslag för att rätta till det som nu går sönder.

Sjölagring har varit på tapeten under de senaste veckorna. Det blev ett nej i sjön Flåren. Vi tror att vi behöver andra möjligheter till sjölagring på andra platser.

En stor fråga som vi inte har tid att kommentera nu är naturligtvis den fråga som följer efter det akuta skedet: återbeskogning och framtida skogs-skötselstrategier. På vilket sätt ska vi anlägga skog på de platser där stormen har farit fram? Det är en fråga där vi ödmjukt ska analysera vad som har hänt och försöka dra kloka slutsatser av hur vi hanterar detta framöver.

När det gäller handläggning i kommun- och länsstyrelser har vi många goda exempel på ett gott samarbete, men det finns också exempel där vi tycker att tjänstemännen agerar som om ingenting har hänt. Där behöver vi hjälp med att få förståelse på alla regionala och lokala nivåer för att vi befinner oss i ett extraordinärt läge och det behövs extraordinära åtgärder.

Jag vet att nedsättning av dieselskatt för landsvägstransporter har diskuterats mycket av er politiker under våren. Jag vill avsluta med att säga att jag tror fortfarande att det hade varit det bästa verktyget för att smörja upp transportsystemet och få ännu bättre fart i det arbete vi befinner oss i med att få virke ur skogen.

Ordföranden: Tack, Stefan Wirtén från Skogsindustrierna. Nu är det dags för den avslutande företrädaren i den här omgången innan ledamöterna kommer att få möjlighet att ställa frågor om lägesrapporten. Nu är det Christer Segerstéen från LRF Skogsägarna.

Christer Segerstéen, LRF Skogsägarna: (Bilder bilaga 4.) Jag representerar ytterst de drabbade, det vill säga skogsägarna som har fått sin skog nedblåst.

Den verklighet som vi skogsägare lever i är med den ena foten i den stormfällda skogen och det elände som har påverkat oss, på olika nivåer beroende på var vi bor i stormområdet.

Min hotbild, vår hotbild, där den andra foten kan hamna i ett längre perspektiv, är att vi inte lyckas och att inte bara den nedblåsta skogen utan även den växande skogen blir angripen av insekter, vilket gör att vi kommer att få enorma skador längre fram i tiden.

Min tideräkning började i vecka 2. Vi är i dag i vecka 15. Det har nu snart gått fyra månader sedan stormen natten mellan den 8 och 9 januari. Det har varit en resa som kan liknas vid en sinuskurva. Inledningsvis ett kraftfullt agerande från alla inblandade parter. Sedan blev det lite grus i maskineriet från olika håll och kanter. Nu känner jag att vi är på väg upp igen. De två stormpaket som regeringen med samarbetspartierna har presenterat har faktiskt gett en bra stadga och styrka. Framför allt 50-lappen har betytt väldigt mycket för de enskilda skogsägarna. Det finns nu en drivkraft, ett incitament, att jobba med frågorna.

Dagsläget i vårt stormområde, som till skillnad från tidigare stormar är koncentrerat till Kronoberg, södra Halland, delar av södra Jönköpings län och lite grann av norra Skåne, är att det sker en kraftsamling. Jag som har haft förmånen att resa i princip varje vecka från första veckan ser i dag en enorm kraft. Maskiner finns på plats. Jag ska inte upprepa de siffror som Stefan tog upp. Det händer saker och ting. Det gäller nu att se till att verksamheten fortsätter. Vi har en självverksamhet som vi inte har sett tillstymmelsen av på år och dag. Vi har egna resurser. Vi har tillförda resurser. Jag vill också ge en stor eloge till alla de utländska resurser såväl på avverkningssidan som på lastbilssidan som gör ett fantastiskt jobb för oss här i Sverige.

Jag känner när det gäller myndighetskontakter att saker och ting blir bättre och bättre. Vi har haft en bra relation med Näringsdepartementet och med Skogsstyrelsen. Vi har ibland i olika kommuner, ju längre bort man kommer från stormområdet, haft det lite svårare. Men även där märker vi

nu ett helt annat samarbete att finna lösningar. Det finns några utestående frågor som naturligtvis är betydelsefulla, till exempel sjön Flåren. Vi hoppas att vi ska finna lösningar även där.

Vad som är viktigt nu är, precis som Stefan poängterade, den kraft vi har nu att fortsätta. Då måste de gällande dispenser som går ut den 1 juli förlängas. Transportsektorn är den riktigt trånga sektorn. Det vore förödande om vi skulle vara tvungna att skicka i väg de utländska åkerierna. Nu när rörelsen är i gång får vi inte stoppa upp.

Den andra viktiga punkten är regelverket för återbeskogningen, som betyder oerhört mycket för oss skogsägare. I dag säger många av mina medlemmar, skogsägare, att de väntar till nästa år så att de vet vad som gäller. Här har vi i dag gott om plantor. Det finns i dag, som vi såg, stora arealer som redan är uppröjda. Låt oss inte missa chansen. Se till att vi får ett klart besked. Jag är medveten om att allt inte kan komma i detalj, men vi måste få ett besked om att om man går i gång med att plantera nu kan man åtnjuta regelverket och stödet.

Man hör också i debatten att vi skogsägare får skylla oss själva. Det finns försäkringar. Varför ska vi stöttas? Men här, mina vänner, ligger en svensk årsavverkning på backen. Det är en årsavverkning som sysselsätter 150 000 människor i vårt land. I en tid när vi talar om ohälsotal och arbetslöshet tror jag att vi har all anledning att ta vara på denna råvara. Vi har ett delat ansvar – det vill jag poängtera. Det är jag som skogsägare, skogsbruket och samhället. Kan vi tillsammans jobba på det sätt jag känner att vi jobbar nu, med den kraft vi har och med de önskemål vi har fört fram kommer min hotbild – en massa död skog – inte att inträffa.

Ordföranden: Tack, Christer Segerstéen, LRF Skogsägarna. Det är nu möjligt för ledamöterna att ställa frågor.

Bengt-Anders Johansson (m): Fru ordförande! Jag ska nämna inledningsvis den svenska skogens betydelse. Nettoexportvärdet överstiger det dubbla för vad både Volvo Lastvagnar, Volvo Personvagnar, Saab, Scania och Ericssons hårdvarutillverkning exporterar per år. Det är viktigt att ha det i bakgrunden.

Enligt den PM som har gått ut gäller 50-lappen inte brännved utan enbart massaved och timmer. Jag skulle vilja höra en kommentar från Skogsindustrierna och Christer Segerstéen om vilken betydelse detta kan få för skogshygien.

Christer Segerstéen: I det remissvar som har gått till finanserna har vi sagt att vi vill att det här ska omfatta brännved. Bakgrunden är att vi har ett enormt stort beting att ta hand om. Det virke som vi kommer att få ut ur skogen i slutet av nästa vår kommer kanske att ha en sådan kvalitet att vi inte kan ha det som vare sig sågad ved eller som massaved till papper. Då blir det brännved. Eftersom vi nu inte kan hjälpa alla på en gång måste av rättviseskäl även brännvedssortimentet finnas med.

Sven Gunnar Persson (kd): Jag vill likt Christer Segerstéen ta min utgångspunkt i de många skogsägare som har fått se sitt livsverk raserat och sina framtidsutsikter fördunklade. Vad är viktigast för att olika stöd ska komma de lokala och kanske framför allt de mindre skogsägarna till del?

Jag skulle vilja fråga Håkan Wirtén på Skogsstyrelsen om han i det här arbetet noterat några hinder i lagstiftningen för att kraftfullt kunna agera i en sådan här katastrofsituation. Behövs det lagstiftningsändringar för att få starka instrument?

Det skulle också vara intressant att höra Näringsdepartementets representant kommentera frågan om transportererna som flaskhalsar och förlängningen av dispensererna.

Ordföranden: Det är så det går till när man ställer en fråga.

Christer Segerstéen: Det som är viktigt för den enskilde skogsägaren är en kombination av åtgärder. Det går inte att plocka ut en bit och säga att det är tillräckligt. Naturligtvis har 50-lappen en oerhört stor betydelse för oss. Regelverket för återbeskogning är självklart oerhört viktigt. Samtidigt måste även vi som skogsägare komma ihåg att hela transportorganisationen måste fungera. Därför måste regelverket säkerställa att vi har kvar fordon, att vi har kvar möjligheten att kunna transportera inom området och även en viss mängd råvara ut ur området.

Håkan Wirtén: Vi behöver en lagstiftning som fungerar till vardags när det inte dyker upp den typen av stora förödelse. När nu denna stora stormfällning har hänt tycker vi inte att det har varit några större problem med gällande lagstiftning. De saker vi har behövt ändra har vi kunnat ändra och lägga fram förslag till. Det har gällt skogsskyddsbestämmelser och sådant. Vi upplever inte att det har varit några större problem eller hinder.

Linda Hedlund, Näringsdepartementet: Det gällde transportdispenser. Vi har satt tidsgräns på de dispenser som har delats ut. Det tycker vi är naturligt. Sedan får de omprövas i mån av behov. En del dispenser ges av oss. Andra dispenser ges av Vägverket.

Anita Brodén (fp): Fru ordförande! Mycket har gjorts snabbt och effektivt. Vilka ytterligare politiska beslut krävs utöver de ni redan har nämnt på kort och eventuellt något längre sikt? Kan ni redan nu dra sådana slutsatser som vi skulle ha nytta av inför eventuellt framtida nya miljökatastrofer?

Ordföranden: Är ”ni” något särskild?

Anita Brodén (fp): Jag ställer en allmän fråga till er tre som redan nu har haft föredragningar.

Stefan Wirtén: Jag tror att det viktigaste just nu är förlängning av de dispenser jag talade om. Det finns ett antal frågor som vi har identifierat som avgörande. Nu gäller det att vi får arbetsro och kan fortsätta arbeta i den takt vi behöver.

Sedan finns det ett antal andra frågor där vi inte har fått gehör för våra förslag, till exempel att man skulle införa ökade bruttovikter i hela landet. Det skulle ha frigjort lastbilar i hela Sverige norr om stormområdet så att vi hade kunnat få ytterligare fart på uttransporten av virke.

Christer Segerstéen: Som vice ordförande i Södra vill jag gärna säga att dispensererna är oerhört viktiga. Får vi ytterligare dispenser för utländska åkerier så att vi kan hålla i gång transportkapaciteten kommer vi i Södra inte att använda kemiska medel vid den väglagring som vi själva håller i. Det är något som man självklart ska sträva efter. Därför vill jag betona vikten av detta.

När stormen kring detta har lagt sig tycker jag att man ska se över vår kära miljöbalk. Den är kanske inte helt och hållet skriven för ett katastrofläge.

Håkan Wirtén: Jag vill gärna upprepa vad jag sade tidigare. Vi tycker att det är viktigt att få ett snabbt besked om återbeskningsstödet.

Alf Eriksson (s): Vilken bedömning gör ni i industrin om virkesförsörjningen några år fram i tiden – om nu inte Gudrun kommer tillbaka så att vi får ett nytt katastrofläge? Finns det möjlighet att klara försörjningen i de drabbade områdena utan alltför långa transporter?

Stefan Wirtén: Jag tror att man måste se detta både på kort och på lång sikt. På kort sikt har vi naturligtvis just nu mer virke än industrin i stormområdet kan hantera. På lång sikt kommer säkert den strukturomvandling inom sågverksnäringen i Götaland som kanske skulle ha kommit ändå att påskyndas genom det som har hänt.

Men man måste också se de stora perspektiven. Det är några procent av virkesförrådet i hela Sverige som har fallit. I ett ordentligt långt perspektiv är detta inte något som dramatiskt kommer att påverka virkesförsörjningen för svensk skogsindustri. Svensk skogsindustri kommer även i framtiden att kunna förses med inhemsk råvara i tillräcklig omfattning. Men det kommer naturligtvis att ge regionala störningar under några år framöver. Det finns sågverk som kommer att få det besvärligt under 2007, 2008 och 2009. Den slutsatsen kan man dra.

Sven-Erik Sjöstrand (v): Det är ju ett samhällsintresse att få ut så mycket som möjligt av den fällda skogen. Prognosen är att man kommer att få ut 20 miljoner kubikmeter till den 30 juni. Mycket av detta kommer att lagras. Jag tror att Björn Andrén var inne på detta med lagringskapacitet, långtidsterminaler och lagringsplats vid sågverk.

Jag har fått uppfattningen att man räknar med att det ska komma 200–300 ansökningar om lagringsplatser. Då handlar det också om lager större än 5 000 kubikmeter. Jag undrar nu om det kommer att räcka med de lagringsplatser som finns och hur det ser ut med lagringsstödet.

Mats Sandgren: Mängden lagringsplatser kommer att bero på hur vi klarar sjölagringen. Vi hade planer på att lägga en försvarlig mängd timmer i sjön Flåren. Som det ser ut i dag kommer vi inte fram där. Vi kommer att pröva andra sjöar. Dessutom kommer vi antagligen att få etablera ytterligare landbaserade terminaler. För dagen kan jag inte svara hur många.

Linda Hedlund: På regeringens bord ligger i dag ett förslag till förordning om lagringsstöd. Vi får väl hoppas att regeringen beslutar om det. Då blir det också offentligt vad det stödet innehåller. Det är ett stöd om totalt 500 miljoner kronor uppdelat på tre år. Det kommer att bli stöd till framför allt miljöåtgärder men också till inmätning på nya och vissa gamla lagringsplatser.

Eskil Erlandsson (c): Jag skulle vilja fortsätta diskussionen om lagring. Efter vad jag har förstått är det dyrare med sjölagring än med lagring på land. Vi har betydligt större landarealer att ta i anspråk för att lagra saker och ting än sjöarealer. Varför är det så viktigt att få tillstånd till sjölagring när det är så ifrågasatt bland dem som bor i närheten av det sjösystem det handlar om?

Mats Sandgren: Det är väl det budskap som vi har haft svårast att nå fram med. Vi bedömer att sjölagrat virke kan ligga betydligt längre än virke som lagras på land. Eftersom Södra har de i särklass största volymerna stormfällt virke har vi velat ha en rejäl omgång timmer liggande i sjön som man ska kunna använda allra sist i kön. Det kan vi inte ersätta med landbaserade terminaler.

Lennart Fremling (fp): Håkan Wirtén nämnde att man bedömde att den totala skadan uppgick till ungefär 18 miljarder kronor. Jag skulle vilja veta vad man har räknat in i detta. Har man till exempel tagit hänsyn till sådant som värdeminskning utanför stormområdet? Skogsägandet utanför stormområdet påverkas ju också genom värdeminskning. Kan du säga något om vilka poster som man har räknat med?

Håkan Wirtén: Beräkningarna är inte kompletta i alla avseenden. Man har räknat på intäkter vid normalavverkning jämfört med nuläget, och man har sett till de kostnader som uppstår i nuläget. Det har inte gjorts några beräkningar som tar hänsyn till hela landet på det sätt som du frågade om nu. Man har heller inte räknat på framtida insektsskador eller liknande. Det är förenklade beräkningar.

Åsa Domeij (mp): Jag har en fråga till Christer Segerstéen från Skogsägarna. Du nämnde i din föredragning att det var viktigt att regelverket för återbeskogning blev klart så snart som möjligt. Om vi nu antar att det vore klart, har du några kommentarer till hur diskussionen bland skogsägarna går när det gäller återbeskogning. I hur stor utsträckning finns vilja och möjlighet att jobba med återbeskogning redan den här säsongen? Hur går diskussionen när det gäller vilja att ändra träslagsinblandning?

Christer Segerstéen: Engagemanget att återbeskoga finns hos den enskilde skogsägaren. Sedan är det självklart att de som har drabbats hårdast och kanske har fått huvuddelen av sin gamla skog fälld har det ganska tufft i dag. Därför är stöden viktiga för att man ska kunna komma i gång.

Självklart ska vi självkritiskt titta på vilka förändringar man kan göra när det gäller skogsskötsel och så vidare. Det är viktigt att komma ihåg att det naturliga träslaget i huvuddelen av området är gran. Att det blåste ned så mycket hänger samman med att vi har varit lyckosamma i skogsskötseln. Vi har ökat antalet kubikmeter som står med nästan 50 % sedan den förra stormen 1969. Det har fått dessa återverkningar.

Det är självklart att vi kan utnyttja löv där det går. Men det är en fara om man tror att pendeln slår enbart mot ädellövskog och triviallöv och så vidare. Basen är gran. Förhoppningsvis tallen kan kanske få en renässans på ställen där vi kan se till att hålla jakttrycket på rätt nivå.

Det är viktigt med ett direktstöd för att man ska kunna komma i gång. Jag tror också att närheten till tätorter kan innebära ett intresse för ett ökat lövinslag. Men granen är ändå det naturliga träslaget i området.

Anders G Högmark (m): Jag kommer från Kronobergs län, det län som har drabbats hårdast av alla. Det har fallit skog för ungefär 40 000 kr per invånare i länet. I Stockholm skulle detta ha inneburit värden för 50 miljarder kronor. Då kanske man förstår vidden av katastrofen.

Man har här talat mycket om dispenser, om betydelsen av att man fattar rätt beslut och av att man fattar rätt beslut i rätt tid. Alla har efterlyst besked om fortsatta dispenser eftersom de nuvarande är tidsbegränsade.

Min fråga är: Vad är det som hindrar att man omedelbart fattar beslut om fortsatta dispenser? Varför måste man hålla olika aktörer på halstret? Har vi inte fått klara besked om att dispenser, bland annat på transportsidan, är nödvändiga under ett antal kvartal framöver om man ska kunna rädda de värden som går att rädda?

Sedan har jag en fråga med anledning av ett uttalande om att ”vi behöver hjälp med att lirka upp det administrativa systemet”. Jag skulle gärna vilja höra med Carl-Philip Jönsson och Anne-Li Fiskesjö från Skogsvårdsstyrelsen hur de ser på detta. Behövs det ytterligare insatser för att lirka upp systemet för att underlätta olika åtgärder?

Christer Segerstéen: Beslut om dispenser tycker jag skulle kunna komma ganska omgående. Dessutom finns det ett anständighetskrav gentemot de utländska människor som är här och jobbar och som behöver få veta vad som gäller.

Anne-Li Fiskesjö: Skogsvårdsstyrelsen jobbar mycket med rådgivning. Det har vi fått göra i alldeles oförutsedd utsträckning de första månaderna här. Vi vill gärna fortsätta med det. Vi tror att vi kan nå långt när det gäller att få markägarna att följa den lagstiftning som Håkan Wirtén sade ligger i botten hela tiden. Vi upplever inte den som ett hinder.

Det finns dispensmöjligheter, och dem utnyttjar vi. Jag skulle gärna vilja framhålla att många av de stormskadade områdena tidigare har varit dikade. Dikningen har varit en förutsättning för att skogen skulle komma upp. Många av dikessystemen har varit eftersatta när det gäller underhåll och rensning. Om man kunde förenkla systemet med prövning av omstrukturering av dikessystemet i samband med återbeskogning tror jag att skulle kunna snabba på processen och stärka beståndens framtid.

Anders G Högmark (m): De som önskar dispenser vill ju ha det så fort som möjligt. Min fråga var ställd till dem som ska bevilja dispensererna. Varför kan ni inte ställa upp och ta de besluten fort så att man får en långsiktig framförhållning?

Linda Hedlund: Reglerna har olika betydelse. Vi ser det som ganska naturligt att man har möjlighet att ompröva de dispenser man ger. När det gäller transporter är det till exempel viktigt att ta hänsyn till trafiksäkerhet. Vi ser ett behov av att se vad de dispenser vi ger avseende till exempel kör- och vilotid betyder innan vi förlänger dispensererna.

Ann-Kristine Johansson (s): Jag skulle vilja ställa en fråga till Stefan Wirtén men också till Skogs- och träfacket, som också är representerat här. Det handlar om avverkningskapaciteten. Det har funnits oro när det gäller att få tag på utbildad arbetskraft, skogsarbetare, maskinförare och liknande. Det är viktigt att man är utbildad när man jobbar i skogen.

Hur bedömer man detta i dag? Flyter det som det ska, och är det transporterna som är det stora problemet? Tolkar jag det rätt?

Stefan Wirtén: Det enkla svaret är ja. Vår bedömning är att det flyter som det ska. Vi har nu en avverkningskapacitet som är på den nivå vi behöver. Det är transporterna som är problemet.

När det gäller säkerhet och utbildning av dem som jobbar i skogen vet jag att alla aktörer är seriösa och utbildar den personal som kommer från andra delar av landet i hur man ska hantera stormskador. Jag vet att till exempel Holmen, som representeras av Björn Andrén som sitter bredvid mig, jobbar mycket med att utbilda personal från norra Sverige i detta. Kan du kommentera det, Björn?

Björn Andrén: Vi bestämde mycket snabbt att ingen, vare sig maskinförare eller skogsarbetare, skulle få åka till stormområdet utan utbildning. Den har skett i tre steg. Det första är att man får förnyad utbildning i första hjälpen. Det andra är att alla får en uppfräschning i hanteringen av motorsåg, för sådant förekommer trots att det är maskinarbete. Det tredje är praktisk övning lokalt i just de problem som det innebär att hantera vindfallen, för det är mycket speciellt och mycket farligt. Vi har haft en mycket hög ambitionsnivå.

Per-Åke Pålsson, Skogs- och träfacket: När arbetet drog i gång hade de flesta som kom bra utbildning. En del hade det inte, och de blev rätt så omgående hemskickade av de stora skogsbolagen.

Däremot har vi haft ett stort problem vad gäller språk och kommunikation. Det är många utländska lag som jobbar här. Det har varit problem. Det är ju stora risker när man går nära maskinerna. De stora bolagen har heller inte skött sin MBL-förhandlingsskyldighet, så att vi har haft möjlighet att i förväg kolla detta, utan man har i efterhand kommit och talat om vilka man anlitar.

Sverker Thorén (fp): Det var glädjande att höra att de rop om flygbesprutning som kom precis efter katastrofen inte finns kvar i dag.

Min fråga gäller sjölagring. Vilka möjligheter finns för att motverka miljöproblem om det skulle behövas, och vilka reella problem med den här hanteringen finns?

Håkan Staaf, Naturvårdsverket: Det finns en del kunskap om sjölagring sedan tidigare, men främst i samband med sågverk. I första hand är det landlagring som är aktuellt i den mån lagring behövs, och det behövs uppenbarligen. I första hand handlar det om lagring vid sågverk eller andra myndigheter som redan har någon form av tillstånd för lagring, men i andra hand handlar det om lagring i skogen eller vid väg.

Detta med bekämpningsmedel och sjölagring måste avgöras från fall till fall. Vår slutsats är att lagring i sjöar är att föredra framför besprutning, förutsatt att man inte väljer sjöar som används för vattentäkt, skyddsvärda sjöar eller sjöar som används för rekreation. Huruvida en sjö är lämplig för sjölagring måste bedömas från fall till fall.

Sven Gunnar Persson (kd): Jag har en fråga till Christer Segerstéen i första hand. Ser Skogsägarna någon risk för mer eller mindre dramatiska minskningar av värdet på skogsfastigheter? Detta skulle främst kunna drabba nytillträdda med högt belånade fastigheter. Finns det i så fall några åtgärder som kan vidtas, några livremmar som det allmänna skulle kunna bidra med?

Christer Segersteen: Om jag ska vara ärlig så måste jag säga att vi inte har börjat tänka i de banorna än. Vi är ännu mitt uppe i röjningsarbetet. Det är självklart att det blir en påverkan på värdet, framför allt på de fastigheter där mycket skog har blåst ned. Vi har haft kontakter med bankväsendet och fått löften om att man i det korta perspektivet inte ska sätta folk på bar backe.

Men vi måste se det hela i två steg. Nu gäller det att röja upp, så får vi ta nästa fråga därefter.

Bengt-Anders Johansson (m): Vi är väl alla överens om att detta är en nationell katastrof. Den uppfattningen har stärkts av regeringens ansökan om katastrofstöd från EU:s katastroffond. Det emanerar i att staten har ett ansvar i den här typen av situationer.

Jag bor själv mitt i området och har nåtts av klagomål när det gäller hanteringen från kommuner, länsstyrelse etcetera. Jag har mött det direkt själv också, liksom under den här hearingen. Därför är min fråga till representanterna för Näringsdepartementet och Miljödepartementet: På vilket sätt har ni agerat för att trovärdigt implementera katastrofberedskapstänkande på de olika beslutsnivåer där ni har att utöva tillsyn?

Linda Hedlund: Våra politiker har varit ute mycket i stormområdet och försökt visa att vi tycker att detta är en mycket viktig fråga och att det är en nationell katastrof. Dessutom har det statsråd jag jobbar åt, Ulrica Messing, tillsammans med Lena Sommestad skrivit ett brev som har gått ut till alla berörda kommuner och länsstyrelser och vädjat om ett effektivt stöd här.

Alf Eriksson (s): Jag har åkt runt i det här området och besökt många ställen. Det har varit tydligt att den skog som har vuxit upp snabbt har blåst ned i större utsträckning än den skog som har vuxit långsamt. Detta väcker lite frågor i samband med diskussionen om skogsgödsling. Den är ju högaktuell nu.

Kan man dra några slutsatser av detta vetenskapligt? Kan man dra slutsatsen att skog som växer snabbt har ett sämre rotsystem och är mer vindkänslig och att man därför bör undvika skogsgödsling, eller är en sådan slutsats förhastad? Jag vänder mig kanske främst till Skogsstyrelsen, för ni har ju genomfört en hel del skogsgödslingsprojekt.

Håkan Wirtén: Vi kommer att titta på detta i projektet Stormanalys, som jag berättade om. Ju snabbare skogen växer, desto mer skog. Virkesförrådet blir större. Och den blir mer utsatt för vinden ju högre den är. Men i övrigt kan man nog inte säga att det skulle finnas något direkt samband mellan dessa båda saker. Vi kommer att titta på detta. Men just virkesförråd och höjden på skogen har förstås betydelse.

Anders G Högmark (m): I stort är en tredjedel av virket upparbetat till halvårsskiftet, ytterligare en tredjedel blir upparbetat till nästa halvårsskifte. Hur är det med den sista tredjedelen, 20 miljoner kubikmeter – bedömer ni att den skogen är brännved?

Mats Sandgren: Nej, så är det inte. Självfallet är en betydligt högre andel brännved under första halvåret 2006 än under innevarande halvår, men vi hoppas att en hel del av det virket trots allt ska duga som massaved.

Stefan Wirtén: Jag håller med om det Mats säger. Jag vill bara komplettera med att säga att det delvis beror på hur framgångsrika vi är i det arbete vi bedriver nu. Får vi tillräckligt med bilar i området, tillräcklig avverkningskapacitet och de dispenser vi behöver, då kan vi hålla en hög takt i arbetet, och ju högre takt vi håller, desto mindre virke kommer att bli brännved.

Lars Lindblad (m): Min fråga har delvis besvarats, men det är fortfarande en del som hänger i luften. Det är nu nästan bara två månader kvar till dispensen löper ut. Det skulle vara intressant att från Näringsdepartementet få höra när vi kan vänta oss att ett beslut om en förlängd dispens kan komma. Det är ju detta som är korken i systemet. När kommer beslutet från Näringsdepartementet?

Linda Hedlund: Det gäller ju flera olika dispenser. Om det gäller detta med utländska bilar har vi så vitt jag vet ännu inte fått någon formell ansökan om en förlängning. Men om vi får det så utgår jag från att den kommer att behandlas snabbt.

Ordföranden: Vi kommer nu att bryta för en kort paus.

Ordföranden: Vi fortsätter nu med den hearing som miljö- och jordbruksutskottet har med anledning av de stormskador som uppstod i södra Sverige. Under förmiddagen har vi som varit med haft möjlighet att lyssna på en lägesrapport från Skogsstyrelsen, Skogsindustrierna och Skogsägarna. Ledamöterna har också haft möjlighet att ställa frågor.

Jag tänkte, innan vi går vidare med nästa block, att om det finns någon här i lokalen som har suttit och klämt på någonting som borde ha sagts eller borde läggas till utifrån det vi pratade om före kaffepausen så kan man ge en kommentar nu.

Björn André, vd Holmen skog, Skogsindustrierna: Ja, jag klämde på en sak med anledning av Anita Brodén's fråga, som var lite framåtsyftande. Jag tror att det finns anledning för alla som på något sätt har varit inblandade i det här att när det värsta är över – det är inte så långt dit – sätta sig ned och fundera på vad som gjordes, vad som gjordes bra, vad som gjordes mindre bra, vad som kunde ha gjorts bättre och hur vi ska förbereda oss för nästa gång. Det gäller allt, både att organisera sig, att ordna dispenser naturligtvis och vad det nu kan vara.

Förhoppningsvis dröjer det länge tills nästa sådan här katastrof inträffar, men jag tycker ändå att vi ska vara förberedda. Om det så dröjer 5, 10, 15 eller 30 år så ska någon som sitter som ansvarig den dagen i princip kunna ta ut en låda och bara läsa innantill: Detta gör vi. Jag kan bara ge ett exem-

pel på att en av våra anställda i relativt hög befattning råkade ha läst en artikel om erfarenheter från en storm på 50-talet som gjorde att vi snabbt bestämde oss för en relativt enkel organisationsmodell, som jag tror har besparat oss en hel del jobb.

Ordföranden: Ja, det var väl ett bra tips att ta med sig hem.

Jan-Olof Larsson (s): Jag har hört att det ställs krav på snabba beslut och aktiviteter från regerings- och riksdagshåll, länsstyrelser, kommuner och så vidare. Men min fråga går till skogsbolagen utifrån vad som sades från skogs- och träindustrin: Hur sköts det från skogsägarhåll? Det krav som vi normalt ställer är att ni förhandlar och sköter det här enligt arbetsmarknadens lagar, MBL och så vidare, så att vi inte får läsa i rapporter sedan att det här brast på många sätt. Hur sköter ni er?

Mats Sandgren, LRF Skogsägarna: Jag tyckte att jag fick en blick här, så jag känner mig manad att svara. Jag hoppas att vi sköter oss väldigt bra. Vi försöker i alla fall hålla oss till de regler, lagar och avtal som gäller. Det kan väl hända att det i stridens hetta här har begåtts något misstag på något håll, och det ska vi självklart försöka rätta till i så fall, men generellt är det en självklarhet för oss att hålla oss till det vi har kommit överens om.

Jag tror inte att vi, när vi läser den här vitboken så småningom, ska finna att den har så stora hål.

Carl-Philip Jönsson, Länsstyrelsen i Kronoberg: Det skulle ha sagts tidigare något om vilka eventuella förbättringar av regelverket man kunde ha tänkt sig. Det var ju så att det gjordes en mycket snabb ändring av miljöbalksbestämmelserna genom förordningen som underlättade hanteringen av lagringsplatser, lagringserinranden, som nu ska ske genom anmälan till kommunerna. Man kan konstatera att hade det där skett genom att man hade ändrat så att länsstyrelserna hade blivit ansvariga för den hanteringen i stället så hade det kanske varit lättare att upparbeta krismedvetande. Det är lättare att göra det på 21 länsstyrelser än i 289 kommuner. Samtidigt finns det också mer möjligheter för regeringen att gå in med resurser för att stärka upp handläggningen. Det har vi inte sett så mycket av hittills i dag.

Anne-Li Fiskesjö, Skogsvårdsstyrelsen: Jan-Olof Larsson frågade om hur skogsnäringen följer lagar och avtal. Det vi på Skogsvårdsstyrelsen har att bevaka är ju skogsvårdslagen och i vissa avseenden miljöbalken. Vi har noterat att det är en väldigt ojämn följsamhet när det gäller till och med den förenklade avverkningsanmälan, och det tycker vi är ett problem. Det har vi tagit upp med det skogliga sektorsrådet. Men det har delvis att göra med att man har många nya arbetsgrupper och arbetslag som det är svårt att nå ut med informationen till.

Att känna till var de nya hyggena blir för att vi ska kunna kontrollera att de blir återbeskogade klarar vi faktiskt med satellitbilder i dag. Det andra huvudsyftet med att avverkningsanmälan ska in i förväg är ju att vi ska

bevaka att fornlämningar, skyddade områden och värdefull natur som stormen har sparat inte avverkas på grund av okunskap i samband med upparbetningen nu. Och tyvärr: Även om vi nu från förra veckan har tillhandahållit den på vår hemsida och tidigare på cd-skivor och med utskick till markägarna som en kvittens på avverkningsanmälan, så fungerar inte detta överallt. Vi vill därför uppmana skogsnäringen att se till att informationen fungerar ut i varje led också när det gäller respekten för det här. Det är faktiskt så att om det är en fornlämning som är skadad eller ett naturreservat som är upphugget så är det markägaren som åker dit och inte det skogsbolag som har hjälpt honom att avverka.

Ordföranden: Därmed lämnar vi den första delen som har gällt lägesrapporten.

Det som kommer som nästa steg, när virket inte kommer ut eller vad som händer i övrigt när våren börjar närma sig är de insekter som vi alla förfasas över. Då kommer vi in på nästa del i programmet, som handlar om växtskydd eller bekämpning av skadeinsekter. Först ut är Ethel Forsberg, som är generaldirektör på Kemikalieinspektionen, det som också kallas Kemi.

Ethel Forsberg, Kemikalieinspektionen, Kemi: Sedan orkanen Gudrun drog fram över södra Sverige i början av januari i år har vi haft ett ganska intensivt samarbete med flera andra myndigheter, Skogsstyrelsen förstås, Naturvårdsverket, Arbetsmiljöverket och Jordbruksverket men också med de svenska forskarna, framför allt när det gäller skogsskadeinsekter, skogsinsekter, men också med forskare internationellt. Syftet med detta var att identifiera och bereda ett antal frågeställningar som vi skulle kunna bedöma var viktiga i skyddet av timret mot skadeinsekter.

Det är tre frågeställningar som jag främst vill lyfta fram. Det är upplagring av timmer och de frågor som ligger där, det är kemisk bekämpning och det är nyplantering.

När det gäller upplagring av timmer har vi haft ett samarbete mellan Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Kemikalieinspektionen och gjort en gemensam bedömning för att skaffa oss en gemensam syn och göra en helhetsbedömning av miljöaspekterna av de olika sätt att lagra som kan bli aktuella. Där är vår gemensamma syn att övertäckning och vattenlagring är att föredra framför kemisk bekämpning. Det är bättre från miljösynpunkt.

När det gäller kemisk bekämpning kommer det att kunna bli aktuellt ändå. Det kommer att ske och sker tillfälliga lagringar vid skogsvägarna, och det kan gå kortare eller längre tid innan timret transporteras ut till större upplag.

Det finns tre kemiska bekämpningsmedel som är godkända. De innebär naturligtvis risker. De innebär hälsorisker för användaren, och de innebär miljörisker eftersom de är akut giftiga för vattenlevande organismer och för andra insekter.

När det gäller behörighet är det i dag en ganska begränsad grupp som har behörighet och rätt att använda de här kemiska bekämpningsmedlen på det här sättet, alltså handspruta på lagrat timmer. Därför har vi också i samarbete mellan Kemi, Skogsstyrelsen, Arbetsmiljöverket och Naturverket tillsammans med Jordbruksverket gjort en gemensam bedömning, så Jordbruksverket ger nu dispens för en större grupp personer, och det är den gruppen som kan använda de här preparaten vid skogsplantbehandling inför nyplantering. Det är en större grupp människor som har den behörigheten. Det är en mer begränsad utbildning, och Jordbruksverket ger nu dispens för den här större gruppen, som får lov att använda de här kemiska bekämpningsmedlen under innevarande år och nästa år.

Kemikalieinspektionen har också gett dispens för feromoner. Feromoner är ju också ett kemiskt bekämpningsmedel, ett syntetiskt tillverkat doftämne som lockar till sig barkborrar och dödar dem i feromonfällor.

När det gäller nyplantering är det alldeles uppenbart att det under flera år framöver kommer att finnas behov av mycket större nyplanteringar än vad som är brukligt. Där har vi haft en diskussion med skogsindustrin, och jag upplever att vi har ett gemensamt mål om att kemisk bekämpning ska undvikas, det vill säga att vi ska kunna klara nyplanteringar utan kemisk bekämpning. Men det finns preparat godkända för detta. Vi har inga planer på Kemikalieinspektionen att göra några begränsningar när det gäller tillstånden för kemisk bekämpning för nyplantering. Vi har inte fattat det beslutet, men vi har i princip redan tagit ställning för att vi kommer att förlänga det tillstånd som finns, därför att det tillstånd som finns går ut vid kommande årsskifte, och vi kommer att överväga att förlänga det till 2009.

Professor Bo Långström, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU: (Bilder bilaga 4.) På SLU har vi en stor del av den skogsskyddskompetens som finns i Sverige samlad. Vi har undervisnings- och forskningsansvar på det här området, skogsskadegörare. De här insektsskadorna har ju nämnts som ett stort problem i stormens spår. Här har vi alltså stormfälld skog, och det är prima yngelmaterial för barkborrar, och nu är frågan: Hur kommer det att gå?

I massmedierna har diskussionen nästan enbart handlat om granbarkborren, men jag tänkte börja med att tala om att det är flera olika barkborrar som orsakar skador på skogen, och det är lite olika typer av skador vi får.

Vi har alltså först insektsskador på virket, och det är huvudproblemet i år. Till vänster på den bild jag visar ser vi randiga vedborrens gångar i veden. De här gångarna leder till en nedklassning av timmer till massaved, så det är betydande ekonomiska förluster det handlar om. Till höger på bilden ser vi blånadsangripen virke. Det är många olika barkborrar som sprider blånad i veden. Även här får vi ekonomiska förluster, och det drabbar även massaveden eftersom kokprocesserna påverkas av den här blånaden. Kemikalieåtgången ökar.

Hur stora de här skadorna blir har vi ingen aning om. Vi tror att det blir en ganska liten del av det stormfällda virket som blir angripet i år, därför att det finns så ofantligt mycket virke och barkborrepopulationerna är ganska små. Däremot är risken väldigt stor för omfattande virkesskador nästa år i det virke som fortfarande kan tänkas ligga kvar då, och tyvärr verkar det ju vara en hel del.

Den andra barkborren som det här handlar om är mörghorren. Den förökar sig i tallar. Den ger tillväxtförluster i tallskogen när den når höga populationsnivåer. Tillväxtförlusterna kan vara lika omfattande som härjningarna av grannbarkborren, men de syns inte lika mycket. De är inte lika spektakulära. Vi ska inte underskatta mörghorreskadan i den här stormens spår.

Sedan har vi huvudproblemet med granbarkborren. Granbarkborren kommer att föröka sig i det liggande stormfällda virket i år. Sedan kommer vi att få en okänd mängd barkborrar till hösten som kan angripa stående skog nästa vår. Hur det blir i framtiden har vi svårt att förutsäga eftersom det beror mycket på väderleken, framför allt nästa år. Det beror också på hur mycket virke som ligger kvar. Ligger det stormfälld skog kvar nästa vår kommer barkborrarna i första hand att angripa den skogen och i andra hand gå på den stående skogen. Det innebär att det liggande virke som utnyttjas av barkborrarna nästa år faktiskt kan fungera som fångstvirke om man hanterar det på ett förnuftigt sätt.

Vad kan vi göra? Det centrala är naturligtvis att ta ut så mycket som möjligt av virket så fort som möjligt. Det är kärnfrågan. Det har alla tidigare talare betonat.

Sedan finns våtlagring på industrin eller terminaler som den långsiktiga lagringsformen. Det är också väletablerad teknik som skyddar mot insektskador.

Vid skogsbilväg kan vi behandla vältor på lite olika sätt. Vältor kan täckas med olika material, plast eller textil. Det går att använda torr ved eller annat träslag för att täcka välterna och minska barkborreangreppen. Man kan också skala av den översta delen av vältnan och transportera ut den ur skogen. Det mesta av barkborrarna finns i den översta delen av vältnan.

Det är tillåtet att behandla virke med insekticider vid skogsbilväg, men det är glädjande att höra att ambitionen är att behandla så lite som möjligt.

Sedan är det frågan om feromonfällor som har figurerat mycket i massmediedebatten. Feromoner är doftämnen som barkborrarna kommunicerar med, och angreppen styrs med hjälp av feromonerna. Vi tror att feromonfällor gör liten nytta eftersom det finns ett så enormt utbud av yngelmateriäl för barkborrarna som konkurrerar med feromonfällorna. Däremot kan de tänkas göra viss nytta nästa år, och man bör ha en beredskap för att eventuellt ha en feromonbekämpningskampanj. Tyvärr är kunskapsläget inte så gott som det skulle kunna vara. Vi har gått i gång med ett övervakningsprogram som Skogsstyrelsen har huvudansvaret för. Sedan behöver vi på SLU göra noggranna populationsuppskattningar över antalet generationer

hos granbarkborren, förökningen hos granbarkborren och liknande. Där är vi i gång med arbetet, men finansieringen är oklar. Vi hoppas att det ordnar sig, men risken är att det kommer för sent och att det blir för lite.

Sedan har vi den tredje frågan om feromonfällorna. Det här är forskning som borde ha gjorts för länge sedan. Det är svår forskning, och det är dyr forskning. Problemet är att mellan stormarna är det ingen som vill betala för den typen av forskning. När stormen kommer är det ofta för sent. Den stormskadesituation vi har pekar på ett systemfel i forskningsfinansieringen. Vi har för små basresurser. För mycket av forskningsanslagen kanaliseras via korta treåriga projekt. Tillämpad skogsforskning är väldigt långsiktig verksamhet som lämpar sig sällsynt dåligt för korta treåriga projekt.

Sedan hade jag en avslutande bild vi kan vara utan. Jag tror jag släpper fram Bengt Ehnström för att prata lite grann om erfarenheterna från stormen 1969. Det ger en referenspunkt till de skador vi kan förväntas få i år eller kommande år.

Bengt Ehnström, Sveriges lantbruksuniversitet, SLU: Jag är pensionär, men jag har haft den stora glädjen att i över 40 år arbeta med skogsentomologi på samma institution där Bo Långström finns nu. Jag har även upplevt fyra stormskadetillfällen. De är efterdyningarna efter stormen 1954, stormen i Skåne 1967, den stora stormen 1969 och sedan något mindre stormtillfälle där vi har fått pengar från Skogsstyrelsen för att inventera.

År 1970 var jag ute i tre månader och tittade på den stormskadade skogen som låg kvar efter stormen 1969. Vi kunde där konstatera att 12 % av de stormfällade träden som fanns kvar var angripna av granbarkborrar. Sedan räknade vi en mängd andra arter.

Jag konstaterar först och främst med glädje att flygbekämpa över stormfälld skog är tydligen avskrivet. Jag engagerade mig hårt när det yppades och var med på pressmeddelanden. Det tyckte jag gick över vissa gränser. Jag noterar med glädje att det tydligen är inaktuellt. Att man sprider bekämpningsmedel på lagrat virke gjorde vi redan i viss utsträckning under 1960- och 1970-talen. Jag var inblandad i mycket forskning rörande sådant. Jag kan svälja att man går på terminaler. Där drabbas en rätt liten del av det skogliga ekosystemet. Jag har i 30 år sysslat med naturvårdsfrågor i skogsbruket. Det är en av anledningarna till att jag engagerade mig i de saker som till en början yppades.

Jag tänkte visa en översikt över hur det såg ut efter stormen 1969. Det är en förfärlig massa siffror. Det är tyvärr en gammal OH-bild. Det finns tyvärr litet dokumenterat från stormen 1969. Här kan vi se för olika län hur det ser ut. Här kommer länen fram. Ni ser att Kopparbergs län och i första hand Värmlands län drabbades hårt av de efterföljande granbarkborreskadorna under 1970-talet. Vi hade som utgångspunkt en enormt hög granbarkborresituation redan 1969 och innan. Det var lagringen av obarkad massaved som fanns överallt i skogsbestånden. Det var flottavlägg efter Klarälven som gjorde att det redan i Värmland fanns en mycket hög population. I många

av dessa trakter var stormen knappt av någon större betydelse, i till exempel mellersta och norra Värmland och i västra Dalarna. Det blåste omkull lite skog. Det var stora ståndslogsangrepp i gång redan 1970 i områdena. Även fast vi inte hade fått stormen 1969 hade vi fått omfattande ståndslogsangrepp. Det var på grund av bland annat lagring av massaved och en ganska omfattande avbarkning som hela tiden blottade nya beståndskanter i äldre granskog. Hyggeskanterna är en oerhört viktig förökningskälla. Att skylla alla granbarkborreskador under 1970-talet på stormen vill jag säga emot. Lokalt spelade stormen en rätt stor roll säkerligen i Sydsverige, men längre norrut får man söka sig andra bovar i dramat.

Vi har en naturvårdsfråga i det hela. Jag har under 30 år även sysslat med naturvårdsfrågor i skogen. Vi kan lägga på en bild på märkliga djur, bland annat flatbaggar som är beroende av gammal, död granved. Vi har naturligtvis nu en fantastisk möjlighet att bättra på dödvedsinnehållet. Det ska naturligtvis ske med rim och reson och framför allt i reservatsområden. Tyvärr kommer den här stormen säkerligen att åstadkomma successionsglapp framåt i tiden. Mycket av den gamla granskogen som successivt skulle ha levererat död ved till lavar, trädsvampar och insekter framåt i tiden har klippts av. Jag misstänker att vi kommer att stå inför en viss krissituation framåt i tiden. Spar vi en del av det stormskadade virket som naturvårdsvirke – det finns långt framskridna planer på länsstyrelser i samarbete med skogsvårdsstyrelser och så vidare – har vi en möjlighet att bättra på detta lite. Det är några av de saker jag tänkte lägga fram här.

Ordföranden: Tack, Bengt Ehnström. Då har vi fått veta lite om läget om växtskydd och bekämpning av skadeinsekter. Nu är det också möjligt för ledamöterna att ställa frågor.

Sven Gunnar Persson (kd): Jag riktar mig till representanterna från SLU. Vill ni beskriva lite mer om just spridningen från den eventuellt kvarliggande skogen till den kvarstående skogen? Vilka är erfarenheterna från stormen 1969 och andra stormar? Vilka andra åtgärder kan vidtas för att förhindra spridningen från det fällda till det kvarstående?

Finns det några som helst verksamma alternativ till kemisk bekämpning? Har det skett någon forskning på området? Vad sker?

Bo Långström: Det behövs en mindre föreläsning för att besvara frågorna.

Spridningen från det stormfällda virket i omgivande skog är lite olika för barkborrarna. När vi talar om barkborrarna på tallen, mörkborrarna, är det fråga om en kort distansspridning. De flyger till de närmaste tallbestånden och åstadkommer skador där. Där finns det ett direkt samband mellan förökningen i den stormfällda skogen och angreppen på omgivande tallskog.

När det gäller granbarkborren är bilden mycket mer komplicerad. Forskarna har hållit på i minst 50 år för att försöka förstå hur granbarkborren flyger. Den flyger alltså omkring mycket mer i skogslandskapet än vad vi tidigare har trott. Vi tror i dag att en mindre del av de nyckläckta barkbor-

rarna angriper den närliggande skogen medan en större del flyger runt och hamnar någon annanstans. Det är mycket svårare att förutse hur granbarkborreangreppen utvecklar sig. När man tittar på de kända förekomsterna i Europa är det ett vanligt mönster att det uppstår en angreppspunkt och sedan sprider sig de döda träden runt angreppspunkten. När angreppet har hållit på några år blir fläckarna större och större. Till slut smälter de samman i hela stora sammanhängande områden.

Den tredje frågan gällde alternativ till insekticider. Om vi backar tillbaka till stormen 1969, som Bengt pratade om, var en rullande avverkning den huvudsakliga åtgärden. Man avverkade angripen skog i takt med att angreppen skedde och tog ut de angripna träden ur skogen så fort som möjligt. Då fick man med sig barkborrarna med de angripna träden. Det var den huvudsakliga strategin under 1970-talet. Mot slutet av 1970-talet kom de artificiella feromonerna. Då hade man stor tilltro till dem som bekämpningsmetod. Det genomfördes en stor feromonkampanj i Norge och Sverige i slutet av 1970-talet. Man fångade en massa barkborrar, men man vet ingenting om hur stor populationen var. Gissningarna rör sig kring att man fångade 10 %, i bästa fall 20 %, av barkborrarna i feromonfällorna. Det hade förmodligen ingen större betydelse för granbarkborrehäringarna då. Däremot tror man i dag att en feromoninsats i början av ett eventuellt granbarkborreangrepp kan göra större nytta.

Bengt Ehnström: Det är oerhört viktigt när vi upparbetar det stormfällda virket att vi snyggar till beståndskanter, så att vi inte har smala palissader med mer eller mindre rotryckta träd kvar. De kommer med stor sannolikhet att angripas nästa år. Man kan eliminera en del av ståndskogsangreppen på det sättet.

Man pratade mycket på 1960- och 1970-talen om de rotryckta träden – jag vet inte om det finns någon full kunskap om dem fortfarande. Om en gran står och gungar fram och tillbaka slits en del av rotsystemet sönder. Dessa träd blir då disponibla för barkborreangrepp i framtiden.

Ethel Forsberg: Jag har bara en lite tråkig begreppsförklaring. Feromoner benämns och tänks ofta på som en biologisk bekämpning. De feromonpreparat och feromonfällor som säljs på marknaden är kemiska bekämpningsmedel. Det är kemisk och syntetisk tillverkning på en kopia på ett biologiskt förekommande ämne – så att vi vet vad vi talar om. Biologiskt bekämpningsmedel har vi använt för till exempel myggbekämpning vid nedre Dalälven.

Anne-Li Fiskesjö: Jag kan redovisa att vi hade en storm i regionen 1995. Då tog vi hjälp av Bengt Ehnström och hans kolleger, initierade ett forskningsprojekt och gav rådgivning till markägare med det vi kallar sök- och plockmetoden för att hitta de områden som Bo Långström pratade om. När det väl har etablerat sig en mindre eller större granbarkborrepopulation och man ser att cirkelarna börjar sprida sig med röda granar, går markägaren in

och upparbetar dem och ser till att de fort kommer ur skogen. Vi har en bra situation nu i vår region mot vad vi kunde ha haft om vi inte hade haft förövningen efter 1995 års storm.

Alf Eriksson (s): Nu klarar jag inte att hålla mig till en fråga, men det blir två korta!

Jag vänder mig först till Ethel Forsberg, Kemikalieinspektionen, för en sakupplysning. De kemikalier vi talar om som ska användas vid bilvägar, hur lång tid är de verksamma så att de skyddar? Finns det substans kvar när virket sedan kommer in i industriprocesser?

Den andra frågan gäller en ekonomisk beräkning som kanske SLU kan svara på. Ni talar här om övertäckning kontra kemisk behandling. Finns det någon uträkning över vilken av de båda metoder som är både effektivast och lönsammast – minst kostsam.

Lars Lindqvist, Kemikalieinspektionen, KEMI: Hur länge medlen kan vara verksamma: Hamnar de på marken bryts de ned fortare, en halveringstid på tre fyra veckor. Men på barken blir de kvar längre och utövar sin effekt kanske en månad eller ett par månader. Det beror på väder och vind.

Om timret tas med till en industriprocess börjar man med att skala av barken. Där sitter nästan allt medel som eventuellt finns kvar. Det kommer inte in särskilt mycket i själva processen. Dessutom ska ämnena passera en industriprocess som visserligen kan vara kort men som är ganska förödande för ämnena. Jag tror inte att man skulle hitta något i andra änden.

Bo Långström: Den ekonomiska jämförelsen mellan välttäckning och kemisk behandling är jag egentligen inte rätt person att svara på eftersom det är en praktisk åtgärd. Det är möjligt att skogsbruket kan komplettera min uppfattning. Jag tror att kemisk behandling blir billigare än välttäckning. Det beror också på när det görs. Den kemiska behandlingen ska ju helst vara gjord redan nu, det vill säga innan virket blir angripet. För de tidiga barkborrarna som är i gång redan nu är det för sent, men för granbarkborren som börjar flyga i mitten av maj finns det fortfarande tid att göra kemisk behandling. Detsamma gäller täckning av vältor. Det måste göras i tid innan svärmningen. Båda två har sina begränsningar, men jag tror att generellt är kemisk behandling billigare.

Bengt-Anders Johansson (m): Fru ordförande! Jag tror att vi alla är överens om att vi så långt möjligt är ska undvika kemisk bekämpning. Jag tror inte att det finns någon delad mening på den punkten.

När vi hör talas om att sjölagring ifrågasätts och i vissa avseenden är spektakulärt kan åtminstone jag erinra mig att vi under hundratals år har använt flottning i stor utsträckning. Att använda vatten för transport och lagring av virke är absolut ingenting nytt.

Vem tar egentligen det övergripande ansvaret i avvägningen om det ska bli en kemisk användning eller sjölagring? Den frågan måste man ställa sig när man säger nej till sjölagring. Vem tar det ansvaret?

Ordföranden: Ingen här behöver känna sig ansvarig, men om någon kan svara vem som borde vara ansvarig är det helt okej. Nej. Bra fråga!

Ethel Forsberg: Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Kemikalieinspektionen har tillsammans diskuterat de olika lagringsalternativen och deras miljöeffekter. Vi har gjort en gemensam bedömning att av de tre är kemisk bekämpning det som ger mest miljöskador. Vad jag förstår, och vad jag har fått bekräftelse på i dag, kommer sjölagring att bli aktuell för vissa volymer. Då tar jag för givet att Naturvårdsverket i samråd med Skogsstyrelsen kommer att gå ut med riktlinjer. Om det sedan sker på länsstyrelsenivå vågar jag inte säga, men jag tror att Naturvårdsverket har en viktig funktion där.

Per Larsson, Världsnaturfonden, WWF: Jag skulle vilja kommentera sjölagring historiskt, det vill säga att man har använt flottning historiskt. Jag tror inte att man kan säga att det är något som kan anses naturligt. Skogsbrukets historiska påverkan på sjöar och flottningsleder har varit enormt stor. Det är bara att vi inte ser det. Det är en enormt stor ekologisk påverkan historiskt. Det är därför även vi tycker att det är viktigt att man faktiskt utvärderar konsekvenserna noggrant inför sjölagring. Nackdelen är att det är enklare att se miljökonsekvenser ovan vattnet än under vattnet. Man måste vara försiktig även där.

Björn Risinger, Naturvårdsverket: Först och främst ska man komma ihåg att det finns åtskilliga omfattande miljöeffekter även vid sjölagring. Visst har vi haft flottning under långa tider, och det har också skapat stora miljöproblem. Det är miljöproblem som vi i dag inte behöver hantera på motsvarande sätt. Det handlar om att fiskar och andra vattenlevande organismer kan dö av de ämnen som lakas ut av bark. Det blir syrefria miljöer i bottnar och en hel del annat.

Vi har gått ut med en hel del råd och upplysningar som också är tillgängliga på vår hemsida för alla aktörer.

Sedan ska man tänka på att varje sjölagringsprojekt är en ganska omfattande verksamhet. Varje sjölagringsplats prövas i särskild ordning enligt miljöbalken. Svaret på frågan om vem som tar ansvar är naturligtvis bland annat den som söker, som ska visa att åtgärden är miljöanpassad. Sedan har prövningsinstanserna i den ordning ansökningarna kommer in att bedöma om det är förenligt med miljöbalken. Naturvårdsverkets roll i sammanhanget är mer att ge ut råd och riktlinjer och att hjälpa till vid de ansökningsprocedurer som finns.

Kjell-Erik Karlsson (v): Fru ordförande! Jag vänder mig till Kemikalieinspektionen. Kan det över huvud taget komma i fråga att vattenbehandla kemikaliebehandlat virke när det kommer in på terminaler eller andra lagringsplatser?

Jag skulle vilja ställa en fråga till Naturvårdsverket och någon länsstyrelse: Finns det eller bör det finnas krav på vattenåteranvändning, uppsamling av vatten vid vattenbegjutning för insektsbekämpning? Vattnet innehåller ju kemiska ämnen som har lakats ut från virket och barken.

Lars Lindqvist: Det finns ingen anledning att vattenlagra kemiskt behandlat virke. Det är två skilda behandlingsmetoder för samma sak.

Kjell-Erik Karlsson (v): Gällande svaret från KemI. Man kanske vill bevattna för att timret inte ska spricka.

Lars Lindqvist: Ja, då finns risk att kemiska medel kommer med i vattnet. De är visserligen inte så vattenlösliga, men en del kommer med i alla fall. Förhoppningsvis ligger virket på något som inte släpper igenom vattnet men som ser till att samma vatten cirkulerar runt.

Stefan Wirtén: När det gällde farhågan att virke som är kemikaliebehandlat ska sjölagras, vill jag komma med ett klarläggande. Skogsbruket och Skogsstyrelsen har gjort en gemensam överenskommelse där vi triangelmärker virke, antingen det är massaved eller timmer, med röda trianglar. Det är just för att säkerställa att allt virke som eventuellt kommer att kemikaliebehandlas inte ska hamna i vatten. Det är för att säkerställa detta ur miljösynpunkt. Det är inte aktuellt att flytta kemikaliebehandlat virke till sjölagring.

Mats Sandgren: Jag får instämma i det Stefan säger. Det får inte heller läggas på land för att vattenbesprutas. Besprutat virke och någon typ av vattenbehandling får över huvud taget inte blandas.

Jag måste passa på tillfället att säga att den diskussion som vi just nu för belyser de problem vi har att komma fram med till exempel sjölagring. Vi pratar om vad vi skulle kunna göra i framtiden för att vara bättre beredda på ett sådant här katastrofläge. Det är att se till att vi kommer fram snabbare. Nu har det faktiskt gått tre och en halv månader sedan det stormade, och vi har lyckats lägga timmer i en sjö. Flårenprojektet som inte gick i land kommer att kosta Skogsägarna 300–400 miljoner kronor.

Håkan Staaf: Det var en fråga om det här med återföring av vatten från bevattnat virke. Det är klart att det är en fördel att göra det, för då blir det mindre mängder vatten som totalt sett används. Det är möjligt att göra det med lagring på hårdgjorda ytor. Då finns det möjligheter att återföra. Då är det till och med lämpligt att återföra vatten. Är det inte det så är det väldigt svårt att fånga upp det här vattnet. Då gäller det snarast att välja ett underlag som inte är så genomsläppligt för vatten så att man får ut substanser i sjöar och vattendrag. Lagring på grus och sandiga jordar är då olämpligt.

Ordföranden: Nu är det dags för Eskil Erlandsson, Centern, att ställa frågor.

Eskil Erlandsson (c): Fru ordförande! Så här långt har vi diskuterat väldigt mycket omkring skydd av den skog som ligger ned och den skog som fortfarande står upp. Jag skulle vilja leda in diskussionen på den nya skog som vi ska försöka få fram och vänder mig då kanske i första hand till Skogsstyrelsen. Anser ni att de metoder som vi har i dag, och de preparat som är tillgängliga, är tillräckliga för att få en återbeskogning som är bra nu när det på de mycket stora ytor som är skoglösa ej är möjligt att markbereda?

Ordföranden: Tack. Då knäpper Tomas Thuresson från Skogsstyrelsen på sin mikrofon.

Tomas Thuresson, Skogsstyrelsen: Jag kommer att komma in lite på detta senare vid min presentation. Det här kommer att bli ett problem. Precis som du säger är ju det här landskap med områden som är svåra att markbereda. Vi kommer att få vegetationsproblem och annat. Det blir problem. I princip kommer det att gå, men det kommer att bli större avgångar i plantorna än normalt och det kommer att bli dyrare.

Ordföranden: Som Tomas Thuresson mycket riktigt sade kommer vi att komma in på de här delarna när vi har nästa tema, om återbeskogning. Min fråga är då till Björn Andrén och Christer Segerstéen, som nu begärde ordet, om det är något som kommer att komma upp där eller om ni har något som ni känner att ni vill säga nu.

Björn Andrén: Ja, det är väl risk att man glömmer bort det annars så jag tar det mycket kort. När det gäller markbehandling finns det mekaniserade metoder som kommer att fungera även där det är väldigt mycket rotvält.

Christer Segerstéen: Det är viktigt att vi inte missuppfattar varandra. Det är ju två bitar när det gäller kemisk behandling. Det ena är virkesupplagring. Där kommer vi att vara restriktiva. När det gäller behandling av plantor som ska ut i skogen kommer vi att använda kemiska medel med tanke på den enormt stora snytbagepopulation som det kommer att bli.

Ordföranden: Tack för det Christer Segerstéen, som alltså kommer från LRF Skogsägarna Södra. Då har vi Marie Wahlgren, Folkpartiet.

Marie Wahlgren (fp): Min fråga riktar sig till representanterna för SLU. Det gäller tanken på det långsiktiga kunskapsinhämtandet rörande vad som har hänt. Ni nämnde någonstans problemen med kortsiktiga projekt. Om ni skulle lägga fram ett projekt för att inhämta kunskap från den här stormen, ungefär hur lång tid skulle det behöva pågå och vad skulle det ungefärligen innehålla?

Ordföranden: Vi ger ordet till Sveriges lantbruksuniversitet och Bo Långström.

Bo Långström: Den diskussionen pågår bland forskarna redan nu. Stormfällningen är i och för sig en naturkatastrof, men den är också ett unikt tillfälle att inhämta ny kunskap. De diskussioner vi för i forskarkåren handlar till exempel om den här skogsskyddsaspekten, som är relativt kortvarig. Då pratar vi om tre fyra års perspektiv. Men sedan har vi den här andra aspekten, mångfaldsaspekten, som Bengt Ehnström berörde lite grann. Vad vi diskuterar är ett forskningsprojekt där man skulle reservera ett antal ytor där varierande mängder stormfälld skog lämnas kvar. De behöver alltså följas i 20 år eller längre om man ska få med den här mångfaldsaspekten också.

Ordföranden: Tack för det. Då går frågan vidare. Det är Cecilia Widegren, Moderaterna. Varsågod, Cecilia!

Cecilia Widegren (m): Tack, fru ordförande. Låt mig fortsätta med en fråga till SLU. Jag trodde att regeringen gav så flexibla anslag att ni hade möjlighet att omprioritera för den här typen av forskningsprojekt. Om så inte är fallet är det bra att när politikerna är samlade lämna en summa för den typ av forskning som ni eftersökte. Till Skogsindustrierna vill jag ställa frågan: Vad är det värsta scenariot vid ett optimalt insektsangrepp? Jag vill gärna ha det belyst ur både miljösynpunkt och marknadssynpunkt.

Bo Långström: Apropå det här med forskningsprioriteringen vill jag säga att vi har ett ramanslag inom Sveriges lantbruksuniversitet. Det ramanslaget är i stort sett helt och hållet uppbundet till löner. Under mina 30 år på SLU har man aldrig någonsin kunnat omfördela någonting mellan fakulteterna. Det här tycker nog inte min ledning om att jag säger, men så är det.

Den här akuta ansökan som vi gått in med till Formas, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, ligger på 2 miljoner kronor för vårt vidkommande. Men det är bara för innevarande år. Ska vi göra det här uppföljningsprogrammet behöver vi i stort sett samma belopp under två, tre, fyra år. Det handlar om någonstans mellan 5 och 10 miljoner kronor totalt för det mest akuta. Om man däremot skulle vilja göra något seriöst med de här feromonfällorna så finns det nya idéer om kombination mellan antiferomoner och feromoner som innebär att man styr bort barkborrarna från de antiferomonbehandlade träden och fångar upp dem i feromonfällorna. Då är det ett stort och dyrbart forskningsprojekt.

Den andra delen av frågan, om kostnaderna för en barkborrehärjning, har jag gjort en liten kalkyl på. Innan jag lämnar ordet till Skogsstyrelsen kan jag nämna två saker. Stormen 1969 fällde 35 miljoner kubikmeter skog. Efter stormen fick vi en granbarkborrehärjning som totalt under 1970-talet dödade 6-7 miljoner kubikmeter skog. Tillväxtförlusterna som mörghorborna orsakade under samma period var i samma storleksordning.

Ordföranden: Ordet går vidare till Håkan Wirtén, Skogsstyrelsen, och Linda Hedlund, Näringsdepartementet.

Håkan Wirtén: Jag ska bara komplettera och säga att vi försöker omprioritera så hårt vi kan både inom skogsvårdsstyrelserna och inom skogsvårdsorganisationen i stort. Vi har ju gått in med en begäran om extra medel på 50 miljoner. Av dem är 8 miljoner tänkta just för det här med insektsövervakning. Vi har ju fått 15 miljoner i ett beslut, och det är klart att det ställer ytterligare krav på omprioriteringar, hårdare prioriteringar. Vi vet inte exakt vad det kommer att innebära för insektsövervakningen men helt klart underlättar det inte saken att det blev 15 miljoner i stället för 50.

Linda Hedlund: Jag vill bara kommentera att staten finansierar det mesta av forskningen via våra forskningsråd. I det här fallet är det Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas, som har medel att finansiera forskningen. De har redan utlyst en extra ansökningsomgång för korta, snabba projekt som gäller stormen. Också i deras ordinarie ansökningsomgång för större projekt avser de naturligtvis att behandla den här typen av ansökningar i positiv anda.

Ordföranden: Det ska inte uppstå någon debatt här men Bo Långström, SLU, har du något som är en sakupplysning?

Bo Långström: Formas hade en hearing den 25 februari om forskningsbehovet i stormens spår. Den samlade svenska skogliga expertisen var på plats, och då gjordes en överslagsberäkning som landade på att det akuta forskningsbehovet var någonstans i intervallet 50–100 miljoner per år under en tioårsperiod för att utföra forskningen, den eftersatta forskningen och den forskning som bedömdes som nödvändig. Formas akutansökan omfattar 3 till 4 miljoner.

Ordföranden: Då har vi, som avslutning av den här rundan, Stefan Wirtén från Skogindustrierna. Varsågod!

Stefan Wirtén: Jag tycker att den här diskussionen illustrerar behovet av att ha ett helhetsperspektiv på frågan om insektsbekämpning och hur man ska hantera kemikalier. Inom skogsbruket har vi ju en väldigt tydlig prioriteringslista där prioritet ett är att upparbeta så mycket virke som möjligt och direkt förädla det i industrin, antingen i sågverk eller i massapappersindustrier. Prioritet två är att lagra det, antingen på land med vattenbegjutning eller i sjöar med sjölagring. Som en sista prioritet finns kemisk behandling om det blir nödvändigt. Jag säger detta, för ju mer vi kan ägna oss åt prioriteringarna ett och två, desto mindre kommer vi att tvingas använda kemikalier.

Sjölagring och olika lagringssystem är också en miljöfråga. Det är lätt att glömma det. När man tittar på de olika alternativ vi har förstår jag, och håller med om, att det finns miljörelaterade problem kring dem alla. Glöm då inte att sjölagring är en miljöfråga i sig, för ju mer vi kan sjölagra, desto mindre blir vi tvingade att eventuellt så småningom använda kemikalier.

Sedan fick vi frågan om vad konsekvenserna kan bli om det här problemet går oss ur händerna. Vi har inget klart och tydligt svar på den frågan, och det är väl en illustration i sig av behovet av ytterligare forskning kring insektspopulationernas utveckling. Jag ger fullt stöd åt SLU som behöver forska ytterligare kring detta. Vi tror att om insektspopulationerna går oss ur händerna kan direkt uppemot 10 miljoner kubikmeter dödas av insekterna. På ett par års sikt kan det handla om två tre årsavverkningar som går från frisk, stående granskog till död skog som vi måste avverka. Det innebär att de här stormskadorna och avverkningen i anslutning till stormskadorna kommer att fortsätta i flera år till och att det är död ved vi måste ta hand om i stället för frisk ved, som är vad marknaden efterlyser.

Ordföranden: Nu har jag fem frågeställare kvar på listan i den här omgången innan det är dags att gå över till nästa område, som är återbeskogning. Då går vi tillbaka till det vi brukar. Vi riktar upp oss och styr upp frågan och håller den ganska kort. Först ut är det Sven-Erik Sjöstrand, Vänsterpartiet. Varsågod, Sven-Erik!

Sven-Erik Sjöstrand (v): Tack, fru ordförande. Jag har en fråga till Ethel Forsberg. Du nämnde att det är begränsad grupp som kan använda kemiska bekämpningsmedel. Du pratade också om behörighet. Är det så att ni på KemI ger de här personerna behörighet eller vilken myndighet är det? Fordras det någon typ av utbildning? Och gäller det i så fall, om det nu fordras en utbildning, också dem som kommer att få dispens av Jordbruksverket för skogsplantering? Kommer de också att ha en utbildning om de ska använda kemiska bekämpningsmedel?

Ordföranden: Varsågod Ethel Forsberg, KemI!

Ethel Forsberg: Tack. Normalt krävs en tredagarskurs för att få behörighet för spridning av bekämpningsmedel av klass 2. Det är som jag sade en begränsad grupp som har den behörigheten, och det är Jordbruksverket som håller i att dela ut behörigheterna. Däremot finns det en större grupp som har behörighet och har genomgått en kortare utbildning. Den behörigheten handlar om att använda samma bekämpningsmedel i behandlingen av skogsplanter. Då har Jordbruksverket efter samråd bestämt sig för att ge dispens för den större gruppen, som har begränsad behörighet, så att de kan få en behörighet som gör att man kan använda bekämpningsmedel också på timmer, till exempel upplag vid skogsvägar och sådant. Den dispensen ger man nu för 2005 och 2006 så att inte antalet personer med behörighet blir en begränsande faktor för ett snabbt och effektivt skydd mot skadeinsekterna.

Ordföranden: Tack så mycket för det, Ethel Forsberg, som är generaldirektör på KemI, vilket alltså står för Kemikalieinspektionen. Då går frågan vidare. Nu är det Åsa Domeij, Miljöpartiet. Varsågod, Åsa!

Åsa Domeij (mp): Tack. Jag har en fråga till någon av er från SLU. Jag undrar: Hur viktigt är valet av plats för virkesupplägg för att minimera insektsangrepp?

Bengt Ehnström: Jag kan möjligen försöka svara på det. Det är inte helt lätt men det är självklart, speciellt om man tänker sig en kemisk behandling, att det ska ligga på ett sådant sätt att man så mycket som möjligt kan eliminera risken att bekämpningsmedel far ned med vatten, i vattentäkter. Det var mycket bråk om det där på 60- och 70-talen, då man lade en del virkeslager mycket nära kommunala vattentäkter och så vidare. Det är väl en av de viktiga sakerna.

Ska man bevattna virket bör man ju helst cirkulera vattnet. Då vet jag att man asfalterade terminalytor så att man kunde recirkulera vattnet – jag vet inte hur många gånger. Det var ett av de råd som vi var inblandade i på den tiden. Det är väl en av de viktiga sakerna. Med tanke på att granbarkborren flyger väldigt långa sträckor är det nog väldigt svårt att så där lätt, geografiskt, isolera virket på det sättet.

Bo Långström: Jag kan fylla på med några synpunkter till. I mellersta och norra Sverige kan man åstadkomma mycket med att lägga virket i skuggiga lägen. Man sänker temperaturen och fördröjer utvecklingen hos barkborrarna så att en del av dem inte hinner utvecklas klart. Vi vet inte hur läget är i södra Sverige. Det har en mindre effekt i södra Sverige. Sedan är det klart att om man fick önsketänka skulle man lägga tallvirke i gransko-gen och tvärtom. Då skulle man försvåra för barkborrarna att hitta fram. Men det fungerar ju inte i praktiken.

Ordföranden: Avslutningsvis hörde vi alltså Bo Långström som kompletterade. Båda två är från Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Då ger jag ordet till Christin Hagberg, Socialdemokraterna.

Christin Hagberg (s): Jag har två frågor. Den första är till Skogs- och träfacket. Det är en fortsättning på Sven-Erik Sjöstrands fråga. Hur tycker ni att man uppfyller det här med utbildning, certifiering av användning av växtskyddsmedel och hur man sedan arbetar med de besprutade stammar och det virke som ligger ute? Den andra frågan är till Bo Långström och till LRF Skogsägarna. Den gäller hur man nu tillsammans mellan SLU och näringen jobbar med den här kunskapen om barkborrar och andra insektsangrepp med tanke på den erfarenhet som man har skaffat sig sedan stormarna på 60-talet.

Ordföranden: Då blev det plötsligt tre som skulle svara. Vem ska börja? Anders Karlsson från Skogs- och träfacket, varsågod!

Anders Karlsson: Tack. Från Skogs- och träfackets sida tycker vi att det är något märkligt att man ger tillstånd att bespruta virkestravar till folk som inte har en relevant utbildning.

Ordföranden: Det var ett kort och koncist svar. Vi skickar frågan vidare. Bo Långström hade också fått frågan.

Bo Långström: Kunskapsöverföringen fungerar alldeles utmärkt, alltså av den befintliga kunskapen. Vi kommunicerar med både LRF och Skogsindustrierna och framför allt Skogsvårdsorganisationen, som är den stora rådgivningsorganisationen. Ganska tidigt kom Skogsstyrelsen ut med sitt *Stormeko*, där man sammanfattade erfarenheterna från stormen så långt. Där hade vi på SLU skrivit fyra fem sidor om skogsinsekterna i stormens spår. Sedan har vi den hemsida som uppdateras kontinuerligt med omfattande information. Sedan har vi som sagt direktkontakt med de berörda organisationerna. Så det finns inga problem med överföringen av den befintliga kunskapen. Problemet är att få fram den nya kunskap som behövs.

Ordföranden: Tack för det. Då går vi vidare till Skogsägarna och Mats Sandgren.

Mats Sandgren: Det var ett så bra svar att jag bara kan tillägga att det här med besprutningen är en liten fråga för dagen. Jag tycker att vi tenderar att göra den större än den i själva verket är just nu. Vi ska ju försöka låta bli att spruta helt och hållet i år. För att ytterligare spä på när det gäller hur vi har tagit till oss kunskap ska vi på Södra i alla fall prova att skumma vältorna, kallar vi det för, det vill säga att flytta bort de översta vältlagren på massavedsfälten för att skydda mot granbarkborren. Det blir en väldigt bra metod, vad jag förstår, både ur ekonomisk synvinkel och miljömässigt.

Ordföranden: Tack för de svaren. Då går vi vidare, och vi har två frågeställare kvar. Det är först Carina Ohlsson, Socialdemokraterna.

Carina Ohlsson (s): Jag har också en fråga som handlar om utbildning och dispenser. Jag hoppas, som sades här sist, att det blir så att man inte ska behöva använda det här i någon större omfattning. Men det är ändå bra att ha med alla perspektiv. Vi har hört mycket om ekologiska och ekonomiska perspektiv, men vi vet kanske inte lika mycket om det sociala perspektivet och folkhälsoperspektivet. Det är ändå bra, för att slippa människors oro, att ha med sig det från början.

Detta gäller, om det skulle bli besprutning, dem som kommer att utföra detta, för vi vet att det inte är ofarliga preparat. Det gäller också information till allmänheten och så vidare. Vi har hört att det har varit mycket gemensamma beredningar och så. Då undrar jag i vilken omfattning Skogs- och träfacket har varit med i de här diskussionerna om utökade dispenser, kortare utbildning och så vidare. Vi har ju också hört att det är en del utländsk arbetskraft. Det vore intressant att veta hur diskussionerna går om det också. Frågan är till Skogs- och träfacket och kanske alla som känner sig berörda från motparten.

Ordföranden: Vill Skogs- och träfacket kommentera? Anders Karlsson, var-sågod!

Anders Karlsson: Tack. Vi har tyvärr inte varit med över huvud taget när man har diskuterat det här. Vi kan också konstatera att det finns mycket problem, framför allt med arbetskraft från utlandet. De kan inte vårt språk och inte vårt regelverk.

Ordföranden: Tack för det. Anne-Li Fiskesjö, skogsvårdsstyrelsen!

Annelie Fiskesjö: Vi har på vår skogsvårdsstyrelse en som är specialist på hantering av kemikalier både när det gäller plantor och när det gäller planlag. Han har haft regelbundna utbildningar av dem som ska hantera plantorna hittills. Jag kan ta på mig bollen att se om vi kan ordna en utbildning för dem som nu får, så att säga, dubbel behörighet. Jag kan också samråda med Skogs- och träfacket inför den utbildningen.

Ordföranden: Det såg ut som om det nickades gillande därborta. Då är det Ethel Forsberg, KemI.

Ethel Forsberg: Jag har nog inte så mycket att tillföra i den här frågan, men jag tänkte bara tydliggöra att jag vet att Arbetsmiljöverket har varit med i samrådet i den gemensamma beredning som vi har haft.

Ordföranden: Då går vi vidare till den siste frågeställaren när det gäller området växtskydd och bekämpning av skadeinsekter. Det är Alf Eriksson, Socialdemokraterna. Varsågod!

Alf Eriksson (s): Tack. Jag behöver ett litet förtydligande, för jag får inte riktigt det här att gå ihop. Det gäller sjölagring kontra kemisk behandling. Ni säger att minskad sjölagring skulle leda till ökad kemisk behandling. Jag fick klart för mig tidigare att den här kemiska behandlingen var verksam i två månader. Min uppfattning var att virkeslagring eller sjölagring skulle kunna innebära att det ligger i sjön i tre till fem år så att vi skulle kunna dra ut på virkestillgången under en lång tid. Då får jag inte riktigt det här att gå ihop. Kan ni förklara det för mig?

Ethel Forsberg: Vi kan först konstatera att alla de tre metoderna har, eller kan ha, miljöeffekter. Jag upprepar gärna att den som bedöms ha de största miljöeffekterna och riskerna är den kemiska bekämpningen. Den kemiska bekämpningen genomförs ju under en ganska kort tid. Det är just då den är effektiv. Men effekten av den, om den är effektiv, varar ju ett år.

Christer Segerstéen: Det är ju två bitar. När vi talar om sjölagring den längre tiden är det för att bevara kvaliteten på virket. Kan vi lägga en större del i sjön kan vi först upparbeta det som vi har vattenlagrat på land och låta det

ligga ytterligare ett tag. På så sätt kan vi utnyttja den virkesvolym som har trillat ned inom stormområdet i den befintliga sågverksindustri som finns inom aktuellt område.

Ordföranden: Då hoppas jag att det har klarnat ytterligare lite i den delen. Det är dags för oss här från miljö- och jordbruksutskottet, den hearing som vi har med anledning av stormskadorna i södra Sverige, att gå in på den sista delen. Vi har ju pratat om det som har varit och det som är. Den stora frågan är väl hur det kommer att bli. Då är återbeskogningen en viktig beståndsdel. Tomas Thuresson från Skogsstyrelsen är först ut. Varsågod!

Tomas Thuresson: (Bilder bilaga 4.) Jag ska berätta lite om konsekvenserna av återväxtsarbetet. Fem minuter är inte lång tid, men vi ska göra så gott vi kan. Först ska jag säga att 8 % av volymen i det stormdrabbade området ramlade. Men det innebär inte att det var mer än 3 % av arealen i Götaland som föll. Det är alltså 3 % av arealen vi pratar om, och det är i och för sig ganska stora arealer. Det är 137 000 hektar som har ramlat så att återväxtskyldighet har uppstått. Sedan finns det ju mycket skogar som har blivit utglesade och försämrade på något vis. Men det är alltså så här mycket som det har uppstått återväxtskyldighet på.

Vi räknar med att ungefär 87 000 hektar är objekt som är större än 0,5 hektar, alltså den gräns där vi normalt sett måste anmäla detta för avverkning. Det ska vi jämföra med något mindre än 40 000 hektar per år i normal avverkning i Götaland. Det är alltså i storleksordningen tre till fyra årsavverkningar som har tippat. Det här innebär väldigt stora plant- och planteringsbehov, markberedningsbehov och naturligtvis rådgivningsbehov.

Den stormfällade arealen ser ut som på den bild som jag nu visar. Vi ser att 3 % i snitt innebär 137 000 hektar, en väldigt stor del i Jönköpings och Kronobergs län. I Kronobergs län är det ungefär 7 % av arealen som har tippat. Det är i storleksordningen åtta årsavverkningar.

Vi kan titta på arealfördelningen, storleksfördelningen, på det som har ramlat. Det här är väldigt preliminära siffror, siffror som vi har tagit fram via – egentligen – dåliga flygbilder som vi tog under perioden strax efter stormen. Vi har ungefär 50 000 hektar som är mindre än 0,5 hektar men med objektens medelareal på ungefär 0,4 hektar. Det är alltså väldigt många små fast ändå hyfsat stora objekt. Det är totalt 180 000 objekt som har ramlat. Det är alltså väldigt många områden, vilket innebär ett jättestort jobb för alla som är inblandade, inte minst skogsvårdsstyrelserna, som får ta emot alla avverkningsanmälningar, och naturligtvis skogsbolagen, entreprenörerna som ska hämta hem det här virket på så många olika ställen.

Nu ska jag tala om förnyingsmetoder. För de objekt som är större än 0,5 hektar skickade vi i går, eller i dag egentligen, in ett förslag om återväxstöd till Näringsdepartementet. Jag har lagt ut 20 kopior på detta utanför salen. Några av er har säkert tagit den. Vi räknar alltså på arealerna som är större än 0,5 hektar i det förslaget. Där tror vi att 10–15 % kan förnygras naturligt jämfört med ungefär 25 % normala år. Det beror på att de fröträd

som man normalt sett använder sig av i väldigt stor utsträckning har tippat samtidigt som resten av skogen har tippat. Det är alltså små arealer där det finns fröträd kvar.

Vi tror att det är rimligt att i storleksordningen 10 000–15 000 hektar av de här 87 000 hektaren föryngras aktivt med mångfaldsinriktade föryngringsåtgärder, mycket lövträd med andra ord. Av dessa mångfaldsinriktade arealer måste allting stänglas. Det är för att vi har så stora rådjurs- och älgpopulationer. Det blir älgmat och rådjursmat av alltihop annars. Det är ett jättestort problem i södra Sverige i dag. Träden kommer helt enkelt inte upp. De kåkas upp.

Vi tror att merparten av arealen bör föryngras med barr eller barrblandskog av två skäl. Det ena är produktionsskålet. Det andra är att när vi har försökt göra bedömningar av detta tror vi inte att vi kommer upp i mycket mer än 15 000 hektar som markägarna vill föryngra på annat sätt.

Vi ser framför oss väldigt stora föryngringsproblem. Snytbaggepopulationerna kommer att öka ganska rejält. De har perfekta tillväxtförhållanden, massor av stubbar. Vi kanske måste plantera en större andel små plantor för att det är så stora arealer som ska föryngras. Ska vi få fram tillräckligt mycket plant, vi kommer säkert att återkomma till det, får vi kanske plantera med mindre plantor. Och hur stor andel kan vi markbereda? Det hade vi uppe förut. Det är en stor fråga.

Vi har vegetationsproblem. En viss del av arealen kommer vi ju inte åt i år för att plantera, och kanske inte nästa år heller, för att det ligger träd kvar. Vi måste gå in och göra efteravverkningar i kanterna där det står träd kvar. Det kommer att dröja några år innan vi kan gå in och markbereda och plantera över huvud taget. Innan dess kommer det att hinna bli väldigt mycket gräs.

Vi hoppas naturligtvis att vi kan föryngra så stora arealer som möjligt, men som jag sade förut är det förmodligen på rätt små arealer som vi kan göra detta nu. Vi kommer att behöva jobba väldigt mycket med stöd, information och rådgivning till skogsägarna.

Urban Eriksson, Svenska Skogsplantor: (Bilder bilaga 4.) Jag är vd för Svenska Skogsplantor. Svenska Skogsplantor är ett helägt dotterbolag till Sveaskog. Vi verkar på den svenska plantmarknaden som varje år omsätter drygt 300 miljoner plantor. Av de plantorna levererar vi ungefär 35 %.

Vi har försökt göra en bedömning av vilket plantbehov som den här stormen ger upphov till. Det är minsann inte lätt. Det är många variabler som påverkar plantbehovet. Men på basis av Tomas siffror gör vi ett väldigt grovt överslag. Det är alltså stor felmarginal. Vi hamnar någonstans på att det skulle behövas runt 250 miljoner plantor för att återbeskoga de här arealerna. Leker man med tanken att vi gör det här under en treårsperiod, vilket är en rätt kort tid, skulle det alltså behövas 85 miljoner plantor per år. Normalt uppskattar vi att det varje år i det här området sätts 65 miljoner plantor. Så det är en ganska stor volym extraplantor som måste till.

Det tar alltså två–fem år från det att man sår en planta till dess den går att leverera. Inom det här området krävs det stora plantor för att de ska klara vegetation och annan konkurrens. De plantorna tar oftast minst två–tre år, fyra år ibland, att producera. Det är en viss ställtid. Huvuddelen av de här extraplantorna kommer alltså att finnas tillgängliga först från 2007 och framåt. Det är viktigt att komma ihåg.

Vi och andra aktörer har snabbt försökt att ta tag i den här situationen och öka produktionen på olika sätt, dels genom att öka produktionen i befintlig kapacitet, dels genom att ta i anspråk kapacitet som inte används. Vi kommer att legoodla i grannländer. Vi skickar vårt frö, som är lämpligt för de här områdena, till odlare i andra länder och legoodlar. Det är de metoder vi kan använda.

Vi har gjort bedömningen att när det gäller gran- och tallfrö har vi en god tillgång. Det är alltså små behov, som vi ser det, av att importera granfrö från tredjeland. Det kan finnas, men det är marginellt. Tillgången på frö från lövträd är mestadels god. En liten reservation där är framför allt att ekollon är väldigt svåra att lagra. Där har vi faktiskt ingenting i kistorna.

Den här frågan har varit uppe flera gånger här, men vi måste understryka att det är nödvändigt med kemisk behandling mot snytbagge för att klara återplanteringen. Det finns i dag inget praktiskt fungerande mekaniskt skydd som är lämpligt för den här planttypen och de här områdena, trots stora insatser för att ta fram ett sådant.

Vi har också hört att det kommer att bli högre förnyngningskostnader. Framkomligheten är sämre. Markbehandlingen försvåras. Därför kommer det också att bli en stor andel av det vi kallar grönrisplantering. Man planterar plantor direkt utan markberedning.

Några slutsatser, synpunkter och möjligen någon varningsflagga också. Som jag var inne på var vi i branschen väldigt snabbt på banan, tycker vi, och diskuterade gemensamma frågor. Mitt intryck är att samtliga seriösa aktörer gör sitt yttersta för att möta de ökade behoven. Vi har också haft en bra dialog med berörda myndigheter, Skogsstyrelsen, KemI och så vidare.

Min bedömning är också att förutsatt att producenterna får ordentliga beställningar när det gäller tid för leverans och volym och att vi kan utsträcka återplanteringsperioden klarar vi svenska plantproducenter att tillgodose stormområdet med plantor.

Det finns en liten varningsflagga här, kanske inte så liten heller. Vi har varit inne på det tidigare, att erfarenheten visar att säsongen efter en storm är aktiviteten när det gäller plantering betydligt lägre. Skogsägarna är ofta upptagna med att ta vara på sitt virke. I det här fallet kanske man inte kommer fram. Tillgängligheten är begränsad. Det kan också vara så att det i övrigt finns brist på resurser för markbehandling och plantering. Det kan i värsta fall leda till att vi måste kassera en del av de 65 miljoner plantorna som är avsedda för området i år. Där är det väl en varningsflagga.

Jag vill hålla med om behovet att vi får klara besked när det gäller återplanteringsstödet så fort som möjligt så att vi inte riskerar att skogsägarna inte vet vad som gäller. Då vill de kanske avvakta sina insatser. Planteringsbidraget bör alltså gälla retroaktivt, och det bör kommuniceras snarast.

Ordföranden: Även nu har ledamöterna möjlighet att ställa frågor. Man skulle kunna tro att de har gjort det tillräckligt, men så är inte fallet. Vi har återigen en lång lista.

Anita Brodén (fp): Fru ordförande! Jag vill ta tillfället i akt och tacka alla er som har föredragit och kommenterat. Det har varit oerhört värdefullt.

Det har framkommit att det är viktigt med tydliga och snabba besked med tanke på regelverk vad gäller återbeskogning. Men ett av problemen som också har framkommit är ju den mentala bryggan, kan man väl säga, eller hindret där drabbade skogsbönder känner både brist på ork och framtidstro. Här får vi ju hjälpas åt så mycket vi kan.

Finns det ytterligare saker som kan göras för att underlätta och för att möjliggöra att vi kan plantera så mycket som möjligt detta år för att undvika det vi hörde i föredragningen?

Urban Eriksson: Vi gör allt vi kan för att allokera olika resurser till området. Vi flyttar markberedningsresurser från andra områden, och vi försöker tidigt engagera plantörer och utbilda dem. Det är väl det vi kan göra i år faktiskt.

Christer Segerstéen: Snabba och klara besked och att de gäller retroaktivt, så att jag vet att jag får del i det här programmet för det jobb jag gör nästa vecka.

Anne-Li Fiskesjö: Vi tror att vi skulle kunna erbjuda en återbeskogningsplan fastighetsvis och då väcka ett intresse för återbeskogning. Om vi kan gå ut från skogsvårdsstyrelsen och erbjuda oss att se över vilka hyggen eller småområden som behöver återbeskogas och beskriva vad som behöver göras blir det ett beställningsunderlag för markägaren att börja agera utifrån.

Sedan kan jag ge en ljusglimt från regionen. Vi har märkt att det är många som är väldigt mycket mer intresserade av sin skogsfastighet nu än tidigare och faktiskt känner ett starkt engagemang för att återbeskoga.

Bengt-Anders Johansson (m): Fru ordförande! Vi har ju i miljö- och jordbruksutskottet från tid till annan blivit uppvaktade om konkurrensen när det gäller skogen, mellan viltet å ena sidan och virkeskvaliteten å andra sidan. Det här är naturligtvis olika i olika delar av vårt land.

Min fråga är ganska generell, och jag vet egentligen inte vem jag ska rikta den till: Vilken beredskap finns det nu för att kunna tillgodose båda de här intressena för att därigenom förmera värdet av den svenska skogen både vad gäller viltkött och kvalitetsskog?

Stefan Wirtén: Det var en stor fråga som jag inte kommer att ha möjlighet att ge ett fullödigt svar på.

Däremot vill jag ta tillfället i akt och berätta att skogsbruket tillsammans med landets två jägarorganisationer har enats om ett förslag till ny älgförvaltningsmodell som jag tror skulle vara väldigt välgörande för såväl jägarkåren som skogsbruket om vi kunde få den införd i Sverige.

Vi har överlämnat förslaget till jordbruksministern och hoppas att denna fråga med förtur kommer att utredas. Det var nog i höstas vi gjorde detta, för ett halvår sedan eller något i den stilen, och vi har ännu inte hört något från ministern. Så jag skulle vilja skicka den frågan till er i miljö- och jordbruksutskottet också. Ta till er förslaget från jägarorganisationerna och skogsbruket och driv på så att denna fråga kommer att utredas. Jag tror att det skulle vara mycket välgörande för såväl skogsbruket som för jakten och jägarkåren i Sverige.

Tomas Thuresson, Skogsstyrelsen: Jag kan inte besvara frågan, men jag vill betona att ett av de största problemen vi har med biologisk mångfald i södra Sverige i dag är att vi har för mycket vilt. Vi har i det förslag som vi har lämnat till regeringen om återväxtstöd en komponent med där vi avser att på lämpliga marker enbart stängsla för att få upp betesbegärliga trädslag, tall, sälg, rönn, ask, ek och så vidare. Vi har sett många goda exempel där det finns hägn. Det här är både ett pedagogiskt problem och ett faktiskt problem. Man ser i dag ett grönlandskap sprida ut sig och man skyller skogsbruket för detta. Men det är inte bara skogsbruket utan det är faktiskt viltet som är ett väldigt stort problem också. Det måste vi hantera på något vis så att vi får en bra balans.

Christer Segerstéen: Från Skogsägarnas sida måste vi vara så pass ärliga att vi säger att prioritet ett är att återbeskoga. Det kommer att finnas mat även för det vilda. Lite mer långsiktigt kan vi i dialogen med jägarorganisationerna se till att det finns foder, kraftledningsgator och så vidare. Men prioritet ett är återbeskogningen.

Per Larsson: Jag skulle vilja understryka det som har sagts från speciellt Skogsstyrelsen. Jag tror att man måste se det som en stor möjlighet att skapa mer varierade och naturliga skogar i södra Sverige, som förhoppningsvis också är mycket mer stormtåliga i framtiden. Då är viltbetetrycket ett stort problem. Det är viktigt att man från statsmakternas sida nu när man utformar stöd och inte minst rådgivning med mera ser till att försöka åstadkomma styrmedel som styr mot mer blandade skogar, ädellövskogar med mera, och att man liksom bygger in starka incitament för det. Kortsiktigt behövs det stängsling, tyvärr. Långsiktigt måste man jobba med de frågorna också.

Sven Gunnar Persson (kd): Flera har påpekat att snytbaggen kommer att ta för sig av de nya plantorna. Det skulle vara intressant att höra Kemikalieinspektionen redogöra för vilka regler som nu gäller, vilka medel som är mest lämpade och risken för att medel som inom EU har tillåtits men som inte vi vill ha här kommer till användning och sådana saker.

Hade jag haft möjlighet att ställa en andra fråga skulle det ha varit intressant att höra ...

Ordföranden: Och det hade du inte den här gången.

Lars Lindqvist: Det finns alltså två godkända medel mot snytbagge. Det ena är Merit Forest WG och det andra är Cyper Plus. Det är inte en så stor preparatåtgång att det finns behov av en massa nya medel. Det är väl de som har tagit en större del av marknaden som är kvar.

Jan-Olof Larsson (s): I dag har det framkommit många personliga katastrofer, regionala katastrofer och även katastrofer på nationell basis. Om man utifrån ekonomisk synpunkt ser på att 70 miljoner kubikmeter har blåst ned, hur lång tid tar det på nationell basis för detta att växa upp och hur påverkar det uttaget nationellt på kort och lång sikt?

Tomas Thuresson: På nationell nivå återhämtar det här sig efter storleksordningen ett och ett halvt år ungefär. På den nivån är det inget problem. På Götalandsnivå kan vi säga att 8 % av volymen har "tippat" men 92 % är kvar. De 92 procenten växer med ungefär 3 % per år. När vi har avverkat det liggande virket och dessutom de kantzoner som bör restavverkas har vi ungefär lika mycket virke som vi hade innan, skulle jag tro. Så på Götalandsnivå kommer det inte att vara något akut virkesbalansproblem. Där emot kan det lokalt eller regionalt i de värst drabbade områdena, vid de sågverk som ligger i Kronobergs län där det har blåst ned som värst, kanske bli problem på några års sikt, men inte på högre nivå. Det tror jag inte.

Claes Västerteg (c): Fru ordförande! Det har framkommit här med all önskvärd tydlighet att det krävs ett snabbt besked om formerna för återväxtstöd. Min fråga är till Näringsdepartementet. När kan vi förvänta oss ett beslut?

Sedan var Sven Gunnar Persson orolig för prisutvecklingen på skogsplantorna.

Linda Hedlund: Jag kan tyvärr inte svara på den frågan. Den ligger över huvudet på oss tjänstemän.

Ordföranden: Då hade du tur, Claes, att du hade en andra fråga.

Urban Eriksson: Jag är inte så orolig för prisutvecklingen!

(Ordföranden: Säger vd – det är ju skönt.)

Skämt åsido tror jag inte att prisutvecklingen kommer att avvika från det som har gällt tidigare. Några procent per år i bästa fall, ur mitt perspektiv. Det är kanske ett mer sansat svar.

Ordföranden: Det var väl tur att du lade till det på slutet.

Anders G Högmark (m): Fru ordförande! Jag sade tidigare att det är viktigt för myndigheter att fatta rätt beslut och att fatta det vid rätt tid. Med all tydlighet har väl det framkommit här. Jag kan instämma i det som har sagts om värdet av att kunna fatta beslutet och ge besked om återplanteringsstödet. Det ska inte behöva gå flera veckor och månader för att det beslutet ska fattas.

Sedan en fråga. Av de 137 000 hektar som visades på en bild tidigare är ju 50 000 hektar fördelade på hyggen mindre än en halv hektar. Många är väldigt små bitar. Min fråga till Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen ute på fältet, gärna i mitt eget drabbade hemlän, är helt enkelt: Hur ser ni på förnygringsmetoderna på de allra minsta hyggena? Kan man ana att det i stort sett blir ganska stor andel som kommer att självföryngras? Kommer det då att innebära att vi på det sättet får en något sämre förmåga att ta till vara markens produktionsvärden, eftersom inte återplanteringen sker i så organiserad form?

Tomas Thuresson: Det är klart att vi bedömer att en hyfsat stor andel av de riktigt små hyggena kommer att självföryngras. Det ger en lägre produktion, som du var inne på. Samtidigt är det en möjlighet att utnyttja självföryngring i det här läget när vi har så mycket annat arbete att göra också.

Tyvär kommer många av de här små hyggena att bli väldigt dåligt självföryngrade om man satsar på det som metod överallt. I de återväxttaxeringar vi gör i dag blir 30 % där man så att säga inte gör någonting godkända och 70 % blir underkända. Det är tyvärr en ganska stor andel som kommer att misslyckas.

Christer Segersteen: Vi ska komma ihåg, som jag har sagt tidigare, att det finns en drivkraft hos skogsägaren att återskapa. Tittar vi efter stormen 1969 kan vi se att mycket även av de små ytorna återskapades och planterades igen.

Som organisation är vi nu mitt uppe i att se till att hjälpa till och få ut virket. Vid nästa fas, återbeskogningen, har även vi ett ansvar. Där ligger att informera och ge råd. Jag tror säkert att många av de här små områdena också kommer att planteras.

Anne-Li Fiskesjö: Om vi kan ta vara på det som kommer på de här småägorna och sköta det rätt i fortsättningen kanske vi kan få en ännu bättre stormanpassad skog än vi hade tidigare. Men då ska man inte bara prioritera produktion, som Anders Högmark var inne på, utan då ska man också prioritera stormberedskapen.

Marie Wahlgren (fp): Ni har tagit upp ett par gånger att föryngringen kommer att bli dyrare på grund av att vi har en besvärligare skog att föryngra helt enkelt. Jag skulle gärna vilja ha en uppskattning av hur mycket dyrare. Hur mycket högre föryngringskostnader har vi att se fram emot?

Christer Segerstéen: I kronor är det svårt att säga. Men det som blir jobbigare är att markberedningen måste göras kraftigare eftersom det ligger mer rester kvar på hygget. I Kronoberg, framför allt, är det ett platt landskap, och som vi hörde läns gemensamt tidigare kommer det att krävas skyddsdikning i betydligt större omfattning än tidigare. Vi har alltså ett par komponenter som man kanske inte tidigare har behövt använda på samma sätt.

Björn Andrén, Skogsindustrierna: Jag vill fylla på med att vi har pratat rätt mycket om att underlätta med regelverk för att få hit avverkningsentreprenad och lastbilar. Det finns anledning att inför ett stort åtagande vad gäller föryngringen också fundera på vad som behöver förändras och nytänkas i regelverk så att man underlättar för skogsvårdsentreprenad, som ofta är ganska småskalig entreprenad men som jag tror kommer att kunna bidra till att det både blir gjort och blir gjort till en hygglig kostnad.

Ordföranden: Tack för det. Då har vi klarat av den här rundan med frågor. Nu kommer jag till den mycket vågade frågan. Är det någon av er som har rest hit i dag som har suttit och klämt och känt på någonting som ni tycker borde ha blivit sagt innan vi avslutar, så får ni chansen. Är det någon som har någonting på hjärtat som ni absolut vill förmedla? Är det någon ledamot som sitter på en liten fråga?

Bengt-Anders Johansson (m): Jag har en kort fråga som inte har belysts över huvud taget. Jag vänder mig kanske främst till Mats Sandgren eller Christer Segerstéen. Kan ni göra en bedömning av hur den enskilde skogsägaren till syvende och sist blir drabbad av detta i kronor och ören per kubikmeter eller någonting liknande? Jag påstår ju att det är den enskilde som får ta smällen i slutändan.

Christer Segerstéen: Det är tiotusen kronorsfrågan. Det är ju så många omständigheter. Är du försäkrad eller icke försäkrad? Vem har du som köpare av virke? Är du med i en skogsägarförening? Hur är ditt förhållande till sågverk, till skogsindustrin, ditt engagemang? Det är väldigt svårt.

En sak kan vi vara överens om – det kommer att kosta för den enskilde skogsägaren. Det är fullt klart. Och det kanske ligger på 25–30 % om man har försäkring och bra kontakter. Den skogsägare som är oförsäkrad och inte har några virkeskontakter kommer att vara väldigt illa ute. Skogsstyrelsen har ju pekat på att det av den totala mängden kanske rör sig om storleksordningen 6 miljoner kubikmeter virke. Man kanske kommer att vara

inom den ramen. Vi har ju samtidigt en skogsvårdsplan med krav på återbeskogning. Du måste alltså röja upp och återplantera. Då talar vi om en bra bit över 50–60 % kanske 70 %.

Ordföranden: Tack för det. Då har jag tre saker som jag skulle vilja ta upp innan vi slutar.

Den första är naturligtvis att tacka alla er som har tagit er tid och gjort det möjligt att komma hit i dag. Det är oerhört värdefullt för oss att få ställa de frågor som vi har gjort i dag. Sedan vill jag tacka alla som har varit med och följt oss både på läktare och hemma i tv-sofforna.

Den andra är att tala om för er som vill följa den här diskussionen efteråt att vi har haft våra stenografer här under dagen. Det kommer att finnas protokoll att hämta, om man vill se vad var och en har sagt. Även för er där hemma är det bara att gå in på riksdagens hemsida, www.riksdagen.se.

Till sist vänder jag mig framför allt till utskottet. Nu har ni varit duk-tiga i tre timmar, men kl. 12, om några minuter, är det samling i utskottsrummet för jordbruksinformation inför EU-mötet om en vecka. Det gäller att gaska upp sig.

Ett stort tack till er allihop och till er där hemma!

BILAGA 4

Bilder från den offentliga utfrågningen

Håkan Wirtén, Skogsstyrelsen

Skog
till nytta
för alla

Stormen 8-9 januari

Lägesrapport från Skogsvårdsorganisationen

Offentlig utfrågning Miljö- och jordbruksutskottet 21 april

Skogsstyrelsen
www.svs.se

Skog
till nytta
för alla

Vad är gjort?

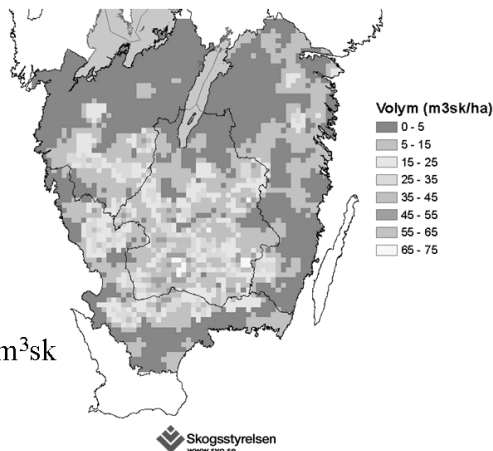
- SVS
 - Förenklad avverkningsanmälan
 - Informationsmöten, ex 20000 FG-län
 - Säkerhetsutbildning, ex 500 FG-län
 - Värdering till försäkring
- Rådgivning och information (Extra StormEko, SkogsEko, massmedia, hemsida mm)

Skogsstyrelsen
www.svs.se

Flyginventering

Volym per hektar, skadad av stormen januari 2005

75 miljoner m³sk

Miljöhänsyn + flygfoto på svo.se

Skogsvårdsstyrelsen - Skogsstyrelsen - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Search Favorites Media Print

Address http://www.svo.se/eps/serve4/templates/hansynstorm.aspx Go

Skogsvårdsstyrelsen

Skogskartan med Hänsynsområden i Götaland

Zooma/Flytta

Zooma in
Zooma ut
flytta
Sverige

Skala 1:
3200

Information

Markera objekt för att se info

Sök ort

Sök ort

Du kan även söka efter

Län/kommun
Fästighet
Koordinat

Innehåll i kartan Tänd/ Släck

- Biotopskydd
- Naturvårdsavtal
- Planerat biotopskydd/naturv. avtal
- Nyckelbiotop
- Nyckelbiotop bolag
- Naturvärde
- Sumpskog
- Nationalpark
- Naturreservat
- Rita om kartan

Tänd/släck översikt
Mät avstånd
Skriv ut
Spara inställning
Hjälp

- Skattereduktion, lagerstöd, vägstöd
- Ca 140 000 ha behöver föryngras varav 87 000 ha > 0,5 ha
- Total skadekostnad i skogsbruket 18,4 mdr kr
- Övervakning av skadeinsekter (SVO+SLU)
- Projekt Stormanalys

Projekt Stormanalys

- A. Hur skogsskötseln och andra faktorer påverkar risken för stormfällning
- B. Hur de närmaste årens skogsskötsel bör utformas (söndertrasade bestånd, insektsfara, föryngring m.m.)
- C. Miljökonsekvenser av stormfällningen och arbetet efter

Projekt Stormanalys

- D. Ekonomiska och sociala konsekvenser för enskilda skogsägare samt för skogsnäringen, energisektorn och samhället
- E. En syntes om/hur den framtida skogsskötseln bör förändras. Visa olika konsekvenser.

Tider, förankring & samarbete

- Slutrapport 2006-01-15
- 18/5 Hearing
- Extern referensgrupp
- Naturvårdsverket
- SLUs Stormskadegrupp
- Skogsutredningen
- med flera...

Skog
till nytta
för alla

Skogsstyrelsen
www.svo.se

Skog
till nytta
för alla

Tack

hakan.wirten@svo.se

www.svo.se

Skogsstyrelsen
www.svo.se

Startsidan | Kontakt | Anpassa sida | A till Ö | Webbkartor | Sök
Skriv e-post Sök

Stor- och skogsfakta
Information med anledning av stormen 8-9 januari 2005

Om Stormen
Farligt arbete!
Livsfarlig lägesbild!
För skogsägare
För företag
Presmeddelanden
Stormens omfattning
och effekter
Informationsmaterial
för utskrift och
beställning
Länkar
Nytt på stormsidorna
In English
Terminskalping av
virke
Stormsko

Stormfärd skog utanför Jönköping

Farligt arbete!
Överlåt upprijsningen till maskiner eller utbildade skogsarbetare
Livsfarlig lägesbild!
Det finns många faror som lurar och vi vill uppmana alla att vara
mycket försämda.

Stormen natten mellan
den 8-9 januari föll
preliminärt 70 miljoner
kubikmeter skog i
Götaland. Detta kan
jämföras med
jättestormen 1969 då 35
miljoner kubikmeter
föll.

Se korter över
utbredsningen här

Skadorna är de värsta
som drabbat Sverige
och upprijsningsarbetet
kommer att ställa stora
brev på skog-
skogsbruket som hela
samhället, många
skogsägare har

Skogsstyrelsen
www.svo.se

Total skadekostnad i skogsbruket

Miljoner kr

	Normal avverkning	Storm- avverkning	Skadekostnad
Bruttovärde för stormvirket	24 161	10 835	13 326
Drivningskostnader	-5 796	-8 381	2 585
Rotnetto (Virkesvärde vid bilväg)	18 365	2 454	15 911
Röjning skogsbilvägar		92	92
Inventering, flygfoto, insektsövervakning, information, rådgivning m.m.		31	31
EU totalt			16 034
Vägunderhåll		276	276
Återväxt		1 456	1 456
Omplanering		88	88
För tidig avverkning ¹⁾			550
Övrigt totalt			2 370
			18 404

Stefan Wirtén, Skogsindustrierna

Stormen i södra Sverige

Lägesrapport, april 2005:

• Avverkningskapacitet

- 1000 maskingrupper, fördubbling
- 240 utländska (Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland, Österrike, Irland, Skottland, Frankrike, Norge, England, Danmark.)
- Bibehållen avverkningstakt, fokus på transporter.

• Avverkningstakt

- Cirka 8 milj m3 första tre månaderna
- Nu 4 milj m3/månad
- Cirka 20 milj m3 per sista juni

• Lagring

- Långtidsterminaler (land, sjö)
- 37 + 5 lagringsplatser i framförallt Jkpg och Kronoberg + minst 100 på sågverk
- Omsättningsterminaler (i huvudsak tåg)

Stormen i södra Sverige

Lägesrapport, april 2005: Fortsättning

• Transporter

- Mycket viktigt med tillstånd för utländska bilar
- 120 utländska bilar (snart dubblerat) + ca. 50 sågv.
- Nya tåglägen från Banverket (i dag 22/dygn)

• Kemikalier

- Ingen flygbesprutning
- Överenskommelse om röda trianglar på kemikaliebehandlat virke

Stormen i södra Sverige

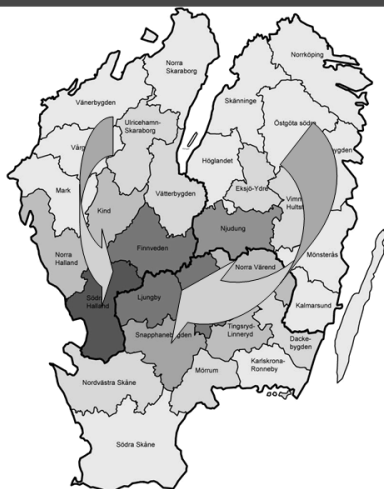
Viktigt för det fortsatta arbetet:

- Förlängda dispenser för utländska bilar
- Förlängd dispens för ökade bruttovikter
- Kör- och vilotider
- Förlängt tillstånd för utländsk sjöfart
- Fler lok och vagnar från Green Cargo
- Anslag till Vägverket för sönderkörda vägar
- Sjölagring
- Återbeskogning/framtida skogsskötsel
- Handläggning på kommuner och länsstyrelser
- Nedsättning av dieselskatt på väg

Christer Segersteen, LRF Skogsägarna

Södra Skog

SÖDRA

Koncernen

2005-01-21

SÖDRA

Bo Långström, Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU

Universitetet för
**MAT
DJUR
SKOG
LAND
STAD**

Institutionen för entomologi
www.entom.slu.se

Stormen, skogen och barkborrarna!

Bo Långström, Institutionen för entomologi, SLU

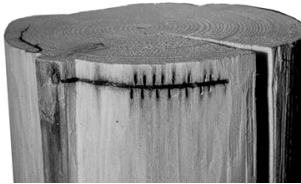
Universitetet för
MAT
DJUR
SKOG
LAND
STAD

Flera barkborrar angriper stormfällda träd och orsakar olika skador

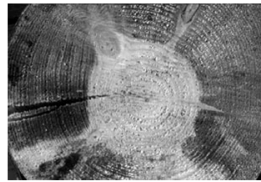

Universitetet för
MAT
DJUR
SKOG
LAND
STAD

Insektsskador på virket

Randiga vedborren
 orsakar gångar i veden

Flera olika barkborrar
 sprider blånad

Institutionen för entomologi
www.entom.slu.se

Universitetet för
MAT
DJUR
SKOG
LAND
STAD

Institutionen för entomologi
www.entom.slu.se

Barkborrar - stånskogsangrepp

- Massförökning av barkborrar i år ger risk för angrepp på levande träd nästa år
- Märgborrama orsakar tillväxtförluster på växande skog

Universitetet för
MAT
DJUR
SKOG
LAND
STAD

Institutionen för entomologi
www.entom.slu.se

Barkborrar - stånskogsangrepp

- Stor risk för stånskogsangrepp av granbarkborren nästa år
- Väderleken nästa sommar har stor betydelse

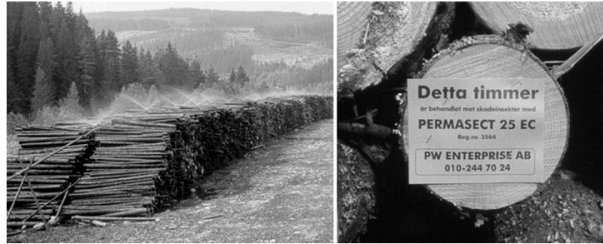

Universitetet för
**MAT
DJUR
SKOG
LAND
STAD**

Institutionen för entomologi
www.entom.slu.se

Vad kan man göra nu?

- Transportera ut så mycket av virket som möjligt i år
- Våtlagring skyddar virket och hindrar insekterna
- Täckning eller skrapning av våltor ger viss effekt
- Tillåtet att behandla virke vid väg med insektsmedel

Universitetet för
**MAT
DJUR
SKOG
LAND
STAD**

Institutionen för entomologi
www.entom.slu.se

Vad kan man göra nu?

- Feromonfällor gör liten nytta i år
- Beredskap för fällkampanj nästa år

Universitetet för
**MAT
DJUR
SKOG
LAND
STAD**

Institutionen för entomologi
www.entom.slu.se

Stort kunskapsbehov

- Övervakningssystem för insektsskador – uppdrag till SKS i samarbete med SLU
- Populationsuppskattningar och riskprognoser – SLU, finansieringen oklar
- Utveckling av feromonbaserade bekämpningsstrategier - SLU; ingen finansiering
- Systemfel i forskningsfinansieringen, dvs svag basfinansiering och korta projekt missgynnar den tillämpade skogsforskningen

Universitetet för
**MAT
DJUR
SKOG
LAND
STAD**

Institutionen för entomologi
www.entom.slu.se

Mer information

- Stormen och insekterna:
www.entom.slu.se/misc/stormen2005.htm
- Skogsskada: www-skogsskada.slu.se
- Långström, B. Granbarkborren största hotet. Stormeko, februari 2005, s 9-12.

Tomas Thuresson, Skogsstyrelsen**Orkanen Gudrun
Konsekvenser – återväxtarbetet****Tomas Thuresson**

Tomas.Thuresson@svo.se

Skogsskötselchef, Skogsstyrelsen**Återbeskogningsarbetet**

- 8 % (>70 milj. m³sk) av volymen och ca 2.9 % av arealen i Götaland vindfälldes.
- Detta innebär att ca 137 000 ha skog "tippade" så att återväxtskyldighet uppstått
- Varav ca 87 000 ha med objekt > 0.5 ha
- Att jämföra med < 40 000 ha förnygringsavverkning per normala år
- = stora plant-, planterings, markberednings- och rådgivningsbehov

Stormfälld areal som är föryngringspliktig enligt § 5 SVL (bedömt med hjälp av flygbilder)

Län	Skogsmarksareal (ha)	Andel (%)	Föryngringspliktig areal (ha)
Östergötlands län	718 400	1,3	9 000
Jönköpings län	758 985	3,9	30 000
Kronobergs län	638 460	6,8	44 000
Kalmar län exkl Öland	741 154	1,4	10 000
Blekinge län	208 408	3,1	6 000
Skåne län exkl. södra och västra delarna	333 796	3,1	10 000
Hallands län	307 040	3,8	12 000
Västra Götalands län exkl. nordvästra delen	1 023 337	1,6	16 000
Totalt	4 729 580	2,90	137 000

Den stormfällda och föryngringspliktiga arealen fördelat på storleksklasser

Storleksklass (ha)	Total areal (ha)	Andel av arealen (%)	Antal objekt (st)
-0,49	50 000	37	126 000
0,5-1	23 000	17	31 000
1,1-2,0	18 000	13	12 000
2,1-4,0	29 000	21	10 000
4,1	17 000	12	2 000
Totalt	137 000	100	180 000

Föryngringsmetoder

- Vi bedömer att av objekt > 0.5 ha
 - Kan ca 10-15 % föryngras naturligt jämfört med ca 25 % normala år
 - Är det rimligt att ca 10'-15' ha föryngras aktivt med "mångfaldsinriktad" föryngring
 - Att dessa arealer bör stänglas liksom mindre arealer naturlig föryngring av tall
 - annars blir det rådjurs- och älgmat av mångfalden....
 - Merparten av arealen bör föryngras med barr- eller barrblandskog av två skäl:
 - Produktionen
 - Vi tror att markägarna främst vill skapa sådana skogar

Övrigt

- Ser framför oss flera föryngringsproblem
 - "snytbaggen" – insekt som gnager på plantornas rothalsar - perfekta tillväxtförhållanden, större andel små plantor?, Markberedningsandel?
 - Svårt att få till markberedning
 - Vegetationsproblem!
- Använda naturlig föryngring där det går!?
- SVS kommer behöva jobba mycket med stöd, information och rådgivning!

Urban Eriksson, Svenska Skogsplantor AB

Stormens effekter på återbeskogning

Frötillgång, snytbaggar m.m.

- Vi bedömer att tillgången på lämpligt gran- och tallfrö är god. Behoven av att importera granfrö för att klara de ökade behoven är därför ytterst små.
- Tillgången på frö från lövträd är mestadels god.
- Kemisk behandling mot snytbagge nödvändig för att klara återplanteringarna.
- Sannolikt högre föryngringskostnader än normalt bl.a. beroende på försvårad markbehandling och sämre framkomlighet än normalt.
- Återplantering med löv ej möjlig utan inhägning.

Urban Eriksson 20050421

Stormens effekter på återbeskogning

Slutsatser, synpunkter och varningsflaggor

- Intrycket är att samtliga seriösa aktörer i branschen gör sitt yttersta för att möta de ökade behoven.
- Förutsatt ordentliga beställningar och att återplanteringsperioden utsträcks över några år klarar de svenska producenterna att försörja stormområdet med plantor.
- Erfarenheter visar att planteringsfrekvensen minskar första planteringssäsongen efter en storm vilket kan leda till att plantor måste kasseras 2005 trots det stora planteringsbehovet!!
- För att minska risken för lägre planteringsaktivitet innevarande säsong bör det snarast beslutas och kommuniceras att det utlovade återplanteringsbidraget ska gälla retroaktivt från 2005!

Urban Eriksson 20050421